לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ג', י"א באייר תשמ"ו, 20 במאי 1986 / שנת מ"ג מס' 13041 / המחיר 73 אגורות כולל מע"מ

ירדן גרשה את צאלח תעמרי

מאת עוזי מחניימי, כתבנו לענייני המזה"ת

ירדן גרשה ביום חמישי האחרון מתחומה את צלאח תעמרי, מראשי אש"ף, אשר התפרסם במלחמת לבנון כאשר שימש מנהיג אסירי מחנה אנצאר בלבנון. צלאח תעמרי היה משך השנים מקורב למשטר הירדני ביוון שהוא נשוי למלכת ירדן לשעבר וגרושתו של המלך חוסיין — דינה.

גרושו של תעמרי מצביע על החמרה נוספת ביחסים בין ירדן לאש"ף, והוא מצטרף לכל מעצרים וגרושים נרחב שביצעו הירדנים לאחרונה בקרב קהיליית אש"ף בירדן.

בקרוב עומד להתפרסם בישראל ספר מאת כתב „קול ישראל" לענייני ערבים אהרון ברנע, ואשתו העתונאית עמליה ארגמן ברנע, על צלאח תעמרי, אשתו דינה, תקופת מעצרו במחנה אנצאר ומערכת היחסים המיוחדת שלהם עם הזוג ברנע.

שולץ יבוא לתת „דחיפה אחרונה" לשיחות טאבה; ידון גם בנושא הסורי

על בואו של שר־החוץ האמריקני סוכם בשיחות שקיים שלשום בלילה רה"מ עם השגריר פיקרינג ● שולץ מבקש להביע בכך גם תמיכה בעמדתו של פרס ולמנוע חסימת הבוררות בקבינט ● בשיחות אתמול הוברר: מילה אחת בניסוח כתב הבוררות – חוצצת בין הצדדים ● המצרים מבקשים מהבורר לקבוע מקומו „המדוייק" של הגבול והישראלים מקומו „הנכון"

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

מקורות מדיניים מוסמכים העריכו אתמול כמעט בוודאות, כי מזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' שולץ יגיע לישראל בעתיד הקרוב ביותר, ויתכן עוד במהלך חודש זה, לאחר ביקורה כאן של ראש־ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר.

שלשום בלילה נועד ראש־הממשלה שמעון פרס עם שגריר ארה"ב בישראל תומס פיקרינג. בפגישה זו נדונה, בין היתר, אפשרות בואו של מזכיר המדינה לאזור.

„דחיפה אחרונה"

נראה, כי שולץ יבוא כדי לתת את „הדחיפה האחרונה" לשיחות בין ישראל ומצרים על הכנת כתבי הבוררות וכדי למנוע, על־ידי עצם הפגנת החשיבות שהוא מייחס לקידום יחסי ישראל־מצרים, את עצירת תחילת הבוררות על־ידי הקבינט.

(סוף בעמוד 2)

ויצמן מסביר ל„על המשמר" כיצד יזמין בפעם הבאה את השגריר בארה"ב לפגישותיו:

מר רוזן, הנודניק הגדול של משרד החוץ — אתה מוזמן להתלוות אלי לשולץ

„ואז יש שתי אפשרויות או שיבוא או שלא" ● תקף בחריפות חשדנות הליכוד

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — השר עזר וייצמן אמר אתמול, כי לא היה זה מתפקידו להודיע למשרד החוץ בירושלים על פגישותיו בשבוע שעבר עם שר־החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, ועם פקידי רשות אמריקנים בכירים אחרים.

בראיון טלפוני ארוך עם כתב „על המשמר", הגן וייצמן בלהט על

(סוף בעמוד 2)

מחלוקת בקואליציה עלולה לדחות הדיון בכנסת ב„חוק הגזענות"

המערך דוחה הצעת תיקון של השדולה הדתית ● אושרה הצעת יום־טוב להפריד בין חוק הגזענות לבין החוק לאיסור פגישות עם אש"ף ● המערך נגד חופש הצבעה לחברי הקואליציה

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

מחלוקת פנימית בקואליציה עשוייה לגרום לדחייה נוספת של הדיון במליאת הכנסת בהצעת החוק נגד הסתה לגזענות. הדיון נקבע ליום ד' (מחר), עליפי בקשת יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט, א. קולס, שכיוון לדעת יו"ר הכנסת, שלמה הלל.

ועדת שרים קואליציונית, שנוסדה אמש ליישב את חילוקי־הדעות, התפזרה ללא סיכום. חברי הוועדה הם השרים מ. שחל, י. מודעי, מ. ניסים וי. פרץ. על שולחן השרים

(סוף בעמוד 2)

תגובות סותרות בצה"ל על מחקרו של ולד

ראש אגף תיכנון: נסתייע בדו"ח קצינים בכירים: ניפוח תקשורתי

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

שיחת היום בצמרת צה"ל נסובה אתמול סביב התהודה התקשורתית לה זכתה עבודתו של אלוף משנה (מיל) עמנואל ולד. חלקים לא מעטים בסגל הפיקוד הבכיר בצבא טוענים כי למרות שממימצאי העבודה מוכעים, בחלקם, בחריפות־יתר, ואפילו בהגזמה, היה, ועדיין יש מקום, לקיים בהם דיון מקיף. קצינים אחרים הסכימו רק לומר כי הנושא נופח בתקשורת מעל ומעבר לממדים האמיתיים. שר־הבטחון יצחק רבין הורה למטה הכללי של צה"ל לקיים דיון ממצה בחלקים הרלוונטיים של דו"ח ולד. דיון בנושא צפוי בקרוב גם בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

מסתייעים בחלקים ממנו

האלוף אביהו בן־נון ראש אגף התכנון במטכ"ל גילה אתמול כי צה"ל מסתייע למעשה בתכנון הרב־שנתי שהוא מכין בחלקים רלוונטיים מדו"ח ולד. בראיון ל„ערב חדש" אמר אלוף בן־נון כי הדו"ח הוא מרכיב חשוב בתוכנית הרב־שנתית, אולם יש לזכור כי העבודה, למרות שקוראים לה בציבור דו"ח ולד, הוכנה על־ידי רבים וטובים מאגף התכנון

(סוף בעמוד 2)

לקוראינו

הופעת „הדף הירוק" תתאחר השבוע ביום והוא יופיע ביום ד' 21.5.86

מערכת הדף הירוק

פרס: אם פני סוריה לעתיד — ניכנס עמה למו"מ ● עמוד 3

עובדי אופ־אר מאופקים יפגינו היום בתל־אביב ● עמוד 16

מפקד כלא רמלה לשעבר — דוד פרי, זוכה מכל אשמה ● עמוד 4

אירן מקצצת בנפט לסוריה אשר אינה מסוגלת לשלם ● עמוד 14

מפגש מפקד הנח"ל עם חניכים בגבעת־חביבה ● עמוד 4

„האנס האתלטי" — צילומו ● עמוד 16

ארה"ב דורשת מסוריה לגרש את אבו־נידאל

וושינגטון. — ארה"ב המשיכה אתמול להפעיל לחצים על סוריה שתגרש את רב־המחבלים אבו־נידאל, ולהפציר בנשיא חאפז אסאד שיגביר את מאמציו לשחרור החטופים האמריקניים בלבנון.

דובר הבית הלבן, לארי ספיקס, אמר: „כל עוד מתהלכים טירוריסטים חופשי בתוככי סוריה ובתוך השטח הלבנוני הנתון בשליטת סוריה, נמשיך להיות מודאגים בעניין תמיכתה של סוריה בטירור הבינלאומי. אנו סבורים שעל סוריה להיפטר מאבו־נידאל ומארגונו. סוריה עדיין כלולה ברשימת הטירור שלנו." (אי. פי.)

נאומו של ראש־הממשלה היוצא

מושב הקיץ של הכנסת, אשר נפתח אתמול בנאומו המדיני הפרוגראמאטי של ראש הממשלה, הוא האחרון למניין המושבים שמפלגת העבודה מכהנת בו כמפלגת השלטון המרכזית. בשלושת חודשי הקיץ הקרובים, עד הרוטאציה, לא יתחולל מהפך ביחסי החוץ של ישראל, ולפיכך מהווה נאומו של שמעון פרס את רשימת ההישגים והכשלונות הכמעט־סופית של מפלגתו, בחצי הזמן של ממשלת האחדות.

והטון הוא מינורי. בתריסר החודשים האחרונים קשה היה להבחין, גם לבעלי המיקרוסקופים החיוביים ביותר, בתזוזה מדינית משמעותית כלשהי ביחסים הישראליים־ערביים. הקפאון הוא, למעשה, סימן לנסיגה מן התקוות היומרות שפרחו עוד בתחילת סתיו אשתקד. אין התקדמות במגעים עם ירדן, אין התמתנות פלשתינאית (וישראלית) שתאפשר פריצת דרך פסיכולוגית ומדינית עד כדי משא־ומתן עם נציגות מוסכמת. ואין הסכמה מתייבת על טאבה. המתיחות עם סוריה עלתה מעלות אחדות, ורוחות מלחמה שוב נושבות בצפון, כמו לפני ארבע שנים. המפנה הגדול, שאמור היה לבוא עם עליית מפלגת העבודה לראשות הממשלה, לא נתממש. להפך: גוברות המועקה והתרדה.

הגורמים היותר־מתונים והיותר־מפוכחים בקרב המנהיגות הערבית לא השכילו, וככל הנראה גם לא יכלו, לנצל את חילופי השלטון הזמניים בישראל כדי להוציא לפועל מדיניות אחרת, שתשמש נקודת זינוק לתהליך השלום. פרס, רבין ושרים אחרים של „העבודה" עשו ככל יכולתם כדי להניע חד־צדדית תהליך מעין זה. אך יכולת זו הייתה מוגבלת ביותר על־ידי החסכמים הקואליציוניים הקשוחים, שהכניסו מייד לסד של הסכמה לאומית מינימאליסטית כל יוזמה ישראלית מקורית. ניסיונות לחמם מחדש איטריות שכבר פג טעמן, כגון האוטונומיה בגדת בלבוש חדש, נכשלה, כפי שניתן היה לצפות שאכן „יכשלו". הפלשתינאים לא הציעו לנו דבר וחצי דבר, שאפשר היה להאחז בו כקרש להצלת היוזמה המדינית הטובעת. אך גם ממשלתנו לא הציעה לפלשתינאים דבר־מה מתפכח, שעשוי היה לחולל מפנה בקרבם. חוסיין מצידו התרחק אומנם מאש"פ – אך לא התקרב לישראל, אלא לסוריה דווקא.

ויש גם הרבה אירוניה באמירתו של ראש־הממשלה אתמול בכנסת, כמעט שנתיים לאחר שדיבר על־כך בפני אותה הכנסת בנאום בכורתו כראש־ממשלה, שהמו"מ עם מצריים על הסדר בטאבה נמצא „בראש סדר „המדיני" – למצוא, כי סדר יום זה נשאר קפוא על שמריו בין 1984 ל־1986.

את מצעה של ממשלת האחדות הלאומית לשתי שנות ראשות „העבודה". בנטלו את תפקיד ראש־הממשלה התחייב שמעון פרס להוציא את צה"ל מלבנון, להציל המשק מסחרור, לתרום לחידוש מתחים חברתיים ועדתיים פנימיים ולחזק את מעמדה המדיני של ישראל במערב. אך לא התחייב להיות מביא השלום. אך פתח או יותר, היתה האמונה הלא־כתובה של כל המחנה השפוי בישראל, שאכן עלה בידו, „העבודה" כמפלגת השלטון לחולל שוב נס קמפ־דיוויד משלה, השלום עם ירדן והפלשתינאים. אמונה זו נחלה אכזבה מרה, וצלה מוטל על כל חשבון ההצלחות וההישגים של השנתיים האחרונות; על זה גם הענוק את הבעץ האפרפר, חסר־הברק, לנאומו המדיני של ראש־הממשלה היוצא אתמול בכנסת.

חילופי האשמות בין משרד־הקליטה לסוכנות על רקע השפל בעלייה

רק 2800 עולים הגיעו מתחילת השנה ו־6600 בשנה שעברה ● חיים אהרון: מדיניות משרד־הקליטה גרמה לירידת עולים והכשילה הטיפול ביהודי דרום־אפריקה ● השר צור: מחלקת העלייה בסוכנות מעכבת כל יוזמה לעידוד העלייה ● מציע לסוכנות לדאוג ליישום מסקנות ועדת לנדוי

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

השפל ללא תקדים בו מצויה העלייה לישראל — כ־6600 עולים ב־1985 ורק 2800 עולים ב־4 החדשים הראשונים של 86' — הביא אתמול לחילופי האשמות הדדיים בין ראש מחלקת העליה בסוכנות, חיים אהרון, ובין משרד־הקליטה.

במסיבת עתונאים אתמול תקף אהרון את מדיניות משרד־הקליטה וטען, כי היא נכשלה כשלון חרוץ בכל הקשור למערכות הסיוע לעולים — החל מהאיחור בישומה של תכנית המשכנתאות החדשה, שגרם לירידתן של כ־50 משפחות עולים מאמריקה הלטינית, וכלה במתן הלוואות לעצמאיים ובסיוע לסטודנטים.

לדבריו, רחה משרד־הקליטה את כל הצעותיו ותכניותיו וכתוצאה מכך עלה הטיפול ביהודי דרום־אפריקה על שרטון, וכך גם הטיפול ביהודי אמריקה הלטינית, צרפת, ארה"ב ואנגליה.

„אם אנחנו מתחימים 40 משפחות בצרפת על חוני דיור, אז לא ברור לי לשם מה נחוץ משרד הקליטה" — אמר אהרון. הוא הוסיף, כי הציע לממשלה לאפשר לסוכנות להיכנס בעובי הקורה של נושא השיכון לעולים — נושא שהוא בתחומו של משרד־הקליטה. לדבריו, קיים היום בינו לבין שר־הקליטה נתק הפוגע בקבלת ההחלטות, למרות ששיתוף הפעולה בין עובדי הסוכנות והקליטה לא נפגע.

„מחלקת העלייה אשמה"

גורמים במשרד־הקליטה התייחסו אתמול בביטול להאשמותיו של ראש מחלקת העליה והכחישו כל עיכוב בפעולתם המשותפת של הסוכנות ומשרד־הקליטה. לדבריהם האשם הוא במחלקת העלייה, המעכבת באופן עקבי כל יוזמה הקשורה בעידוד העלייה. ובאשר לתוכנית השיכון — חיים אהרון נטל את תוכנית השיכון שהציע משרד הקליטה, הציגה כתוכניתו הוא, ולאחר שנכשל בכך הוא טוען שהיא מאכזבת — אמרו אתמול במשרד־הקליטה.

שר־הקליטה, יעקב צור, אמר במסיבת עתונאים שערך אתמול, כי תנאי הקליטה היום — עם השלמת תוכנית המשכנתאות והשלמת ההכנסה לעולים — טובים יותר משהיו אי־פעם. „לא ראיתי שמישהו בסוכנות נקט יוזמות חדשות בתחום הקליטה" — אמר השר צור והציע לסוכנות לדאוג בראש ובראשונה ליישום מסקנות דו"ח ועדת לנדוי לרפורמה מקיפה, הכוללת גם את מחלקת העליה.

סם הכט מפרשת הטילים — תושב רעננה בשם שמואל אמיתי

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

איש העסקים הישראלי שמואל אמיתי מרעננה הוא ככל הנראה סם הכט, המבוקש בארה"ב בפרשת הנסיון למכור לאיראן טילי לאו.

סם הכט נושא דרכון זר בשם הכט ועד כמה שידוע הוא מתגורר בשנתיים האחרונות ברחוב תל־חי ברעננה עם אשתו ושלושת ילדיו הקטנים.

אתמול בבוקר לא ניתן היה לקבל תגובתה של אשתו, שנראתה עוזבת בחופזה את הדירה לאחר „הפירסום" על בעלה. בגלל התקשורת, רוב השכנים בבניין אינם מכירים את המשפחה ומעטים מהם ידעו לספר כי ראו אותו בחוץ, משום שמרבית הזמן הוא נראה שוהה בחו"ל.

עד לפני שנה היה אמיתי איש שווק של חברת „אי.אי.אל." בבני־ברק, ולאחר שעזב את החברה הוא הקים חברה בשוויץ יחד עם זאב רייס למכירת מוצרי מפעל לחבות. המוצר מסמך כיבוי.

השבוע — דיונים על הסכמי השכר; „צפוי מאבק קשה"

מאת כתבנו לעניני עבודה

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר הודיע אתמול, בישיבת הוועד הפועל, כי הדיונים בין ההסתדרות לבין הממשלה כמעסיק ובין ההסתדרות ללישכת התיאום של הארגונים הכלכליים יפתחו רשמית השבוע.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד מכנס מחר, יום ג' את המזכירים הארציים במיגזר הציבורי להתייעצות לקראת הפתיחה. דיון דומה עם המזכירים הארציים במיגזר התעשייתי־פרטי התקיים בסוף השבוע.

קיסר הודיע כי ההסתדרות תחדש את מאבקה הפרלמנטרי לחקיקת חוק שכר מינימום, דבר שלא עלה בידה במושב החורף של הכנסת. הוא הזהיר מפני תביעות שכר מוגזמות „ויהיה צורך להסתפק באחוזים קטנים", לדבריו. עוד אמר כי הדיונים העתידיים, אותם סלל ההסכם לתוספת יוקר, הם במידה רבה בניגוד לתפיסת הממשלה והמעסיקים החושבים שאין צורך בהסכמי שכר.

באגף לאיגוד מקצועי מעריכים כי צפוי מאבק ארוך וקשה עם המעסיקים לסוגיהם על ההסכמים אשר יחתמו ככל הנראה לשנה אחת בלבד. המדיניות המקצועית טרם גובשה ואולם נראה, כי ההסתדרות תפעל למתן עדיפות להסכמים מפעליים ומקומיים על פני המסגרת הארצית.

רופאים מנצלים ציוד של קופת־חולים ברפואה פרטית

אומר גדעון שגיא מהוועדה המרכזת ■ הציבור עלול להתרשם שאנו נותנים יד לתופעות הללו ■ אושר ההסכם להבראת קופת־חולים

מאת כתבנו לענייני הסתדרות

הוועד הפועל של ההסתדרות אישר אתמול את ההסכם להבראת קופת חולים שייחתם השבוע בין נציגי ההסתדרות, קופת חולים והממשלה. האישור נעשה ברוב חברי סיעת המערך. סיעות הליכוד ור"ץ — נמנעו. חד"ש הצביעה נגד.

בישיבת סיעת המערך שקדמה לישיבת הוועד הפועל קבל מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר על העדר התנגדות מצד עובדי קופת חולים למעשי הממשלה אשר הובילו למשבר הבריאות.

חבר הוועדה המרכזת גדעון שגיא אמר באותה ישיבה: חלק מהרופאים מנצלים המונופול של קופת חולים בנושא הרפואה, מנצלים הציוד והמכונים כדי להעדיף חולים שיש להם כסף. זה פוגע בנו. אנו מופיעים כהנהגה שקרית... אם נמשיך במדיניות כת היענה, הציבור יתרשם שאנו נותנים יד ועומדים מאחורי תופעות אלה.

יו"ר האגף לבטחון סוציאלי דב פלג סקר את המהלכים שהובילו לחתימת ההסכם שנמרכזו רו"ח יעקב גריש ואמר, כי ההסתדרות תמנע התערבות בנכיית המס האחיד, תתנגד לחטלת „אגרת רופא" ותאבק להגדלת חלקה של הממשלה בתקציב.

במהלך ישיבת הוועד הפועל הצהירו אמונים חברי רשות השיפוט וועד המבקר, ביניהם שני חברי מפ"ם יוסף כרמי וצבי נתנזון. קיסר הודיע, כי מועצת ההסתדרות ומועצת חברת העובדים תתכנס במחצית השניה של יוני לדיון בשינויים בחוקת חברת העובדים וההסתדרות, וכן ידונו המסקנות המתגבשות במועצות המכינות הנערכות עתה במשק העובדים.

המשביר המרכזי
אגודה שיתופית לאספקה בע"מ

האגף למכונות וציוד — המחלקה למכונות בשיתוף ארגון לגננות ולנוף בישראל

מתכבדים להזמין את ציבור הגננים

לבקר בתצוגת המשביר המרכזי

שתתקיים ביום השדה 21.5.86 בגני יהושע (פארק הירקון)

בתצוגה

ציוד גנני חדש מתוצרת ג'ון דיר, האקו, בלנק ואחרים.

נשמח לראותכם בין המבקרים

למידע נוסף: פנה למוח המכונות תל־אביב דרך השלום 12, טל' 03־335131
חיפה, שער פלמר 2, טל' 04־662161

על המשמר

מסך ראשון

גן־החיות הגדול של סטאלין

מאז ימי אזופוס, להפונטיין וקרילוב, שימשו בעלי־החיים, שלא פשעו ולא חטאו, משל ושנינה לכל מגרעותינו האנושיות. ג'ורג' אורוול האנגלי היה אחד המומחים הגדולים לדיסטופיה אוטופיה הוא סיפור רמיוני על עתיד מושלם. הדיסטופיה הוא תיאור שיש בו מן האזהרה מפני מה שעתיד לקרות. אם לא נעשה משהו בנידון. כגון „1984" או „חוות החיות". המוצגת עתה בתיאטרון הקאמרי, בעיבודו של פיטר הול ובימויו של גרי רול.

הבמאי בחר לעצב את חוות־החיות, המורדות באדוניהן האנושיים, בצורת קרקס ומעצבת התלבושות והתפאורה (רות דר) הלכה באמנות בעקבותיו. זו החלטה מסוכנת, כי הליצנות אמנם נחוצה להמתיק ולגוון את הסאטירה המרה. אבל המטאפורה הקרקסית עלולה היתה להטות את המחזה לכיוון לא רלוונטי.

דבר זה לא קרה, והבימוי מנצל לטובת ההצגה את הליצנות והאקרובאטיקה, את הצבעוניות והתנועה המסוגננת (כוריאוגרפיה של דניאלה מיכאלי).

המסכות הנהדרות של יהודית גרינשפן והתלבושות המוגזמות באמנות רבה לא הפריעו לשחקנים לשחק, ואחרים, כגון קרול מרקוביץ' בתפקיד הסוס הנאמן, הסטאחאנוביץ, שמואל וילוז'ני ויוסי קאנץ כחזירים, אבל מעשה כל הכבשים, התרנגולות. רויה ישראלי כעז זקנה ובייחוד החמור, שעיצב דרור טפליצקי, היו ביצועים משחקיים־תנועתיים מבריקים.

כמו בכל משל, מגיע הרגע שמתחילים ההסברים של מה שכבר מובן וההצגה העשירה מסתיימת קצת מאוחר מדי. לפעמים פחות הוא יותר.

גיורא מנור

הליכוד בהסתדרות על סף פילוג

מאת א. קווה, כתבנו לענייני הסתדרות

הוועד הפועל של סיעת תכלת לבן־פלג חרות בליכוד בהסתדרות — יתכנס בשבוע הבא כדי להכריע האם לפרק את השותפות עם סיעת העובדים הליברלים. נראה, כי בסופו של דבר תתקבל החלטה לפרק את השותפות, בה מצדדים ראשי הסיעה.

היחסים בין הפלגים הגיעו באחרונה למבוי סתום. ישיבות ריכוז הסיעה אינן מתקיימות זה תקופה ארוכה וכן טרם הגישה סיעת הליכוד בהסתדרות את נציגיה לרשות השיפוט החדשה בהסתדרות.

הרעת היחסים היא כתוצאה מהחלטת איגוד העובדים הליברלים לבטל את תביעת היסוד להפריד בין ההסתדרות לבין חברת העובדים. אנשי חרות רואים בהחלטה זאת, שנתקבלה לפני למעלה מחצי שנה והוחזרה למזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר. הפרת הסכם מח"ל שקבע את הבריח בין הקבוצות.

בוטלה השביתה במוסדות להשכלה גבוהה

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

הלימודים במוסדות להשכלה גבוהה יימשכו היום כרגיל, לאחר שהסגל האקדמי ביטל את תוכניתו להשבית את המוסדות בעקבות פשרה שהושגה בין כל הגורמים המעורבים.

אתמול לפנות בוקר נחתם בראשי תיבות הסכם בין יו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות, פרופ' משה מני, לבין יו"ר המועצה המתאמת של הסגל האקדמי, פרופ' גדליהו שלף. לפי הסכם זה ויתרו עובדי האוניברסיטאות על מחצית מתוספת השחיקה (12 אחוז מן השכר) המגיעה להם. תמורת התחייבות המעסיקים לברוק את השחיקה במועדים שנקבעו: אחת לשנה וחצי בפעמים הראשונות ולאחר מכן אחת לשנתיים.

ההסתדרות אישרה סיכסוך עבודה בנמלים; איום השביתה בעינו

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

„ההסתדרות אישרה סכסוך עבודה בנמלים ובכלל הזכור לי לראשונה מאז קיום נמל אשדוד וזה כולל את תקופת בן־אהרון וירושע פריין", זאת אמר לי אתמול מישל פרוסי, יו"ר הוועדים בנמל אשדוד.

בעקבות ההחלטה הזו ובעקבות צו בית־הדין לעבודה, הוא כינס אתמול בצהרים אסיפות עובדים ומיד אחריה (שעה 2.00) חזרו כל העובדים לעבודה מלאה עד תום 14 ימי ההמתנה.

העיצומים הנמשכים בנמל כבר עשרה ימים ננקטו בעקבות „הפרת הסכם (כע"פ) עם רשות הנמלים כי העובדים יקבלו שתי דרגות (כ־15%) במשכורת חודש אפריל". לדברי סרוסי, לדבריה, מנהל הנמל אילן אור לא נענה לתביעתם, וגם רשות הנמלים אינה מתכחשת להבטחתה, והיתה מוכנה לשלם זאת אלמלא התנגדות האוצר הנושש, כי הדבר יהווה פירצה בהסכמי העבודה ויגרור את המשק לגל של תביעות שכר. „אלא שאם תוך 14 יום לא ימצאו פתרון — אני חושש, כי תהיה שביתה מלאה", אמר לי סרוסי. לדברי מנהל הנמל אילן אור הגיעה התפוקה בעת העיצומים לכ־70 אחוז מהנורמה. כה בשעה שבקצב רגיל עושים שתי „נורמות" ומעלה. הכור קר המתינו בנמל אשדוד 33 אניות — 14 כהן מבוצעת עבודה ליד הרציפים. 17 מחוץ לשובר הגלים הממתינות לתורן ועוד שתיים הי ממתינות להכנס למתקני התפזורת.

להערכתו של אור הפיגור יחוסל תוך עשרה ימים.

להערכתו לא היה בעיצומים כדי לפגוע ביצוא ההדרים והתוצרת החקלאית. עד כה יצאו כבר 38 מליון תיבות פרי הדר ורק כ־800 אלף נותרו לשיווק לחו"ל.

קיבוץ דביר

מחפש מציל לבריכה

באופן מיידי

למספר חודשים

להתקשר טלפונית 057־961321

לבקש את מרכז המשק או המזכירה

מצברי HAGEN - תעמל מזרע

חיים למלגזות

תעמל־מזרע

מזרע, 19312

טל. עבודה 065־99199

שולץ יבוא לתת „דחיפה אחרונה"

(סוף מעמוד ראשון)

הנושאים שיעמדו במרכז הדיונים עם שולץ יהיו — המצב בגבול ישראל־סוריה; המלחמה בטרור; יחסי ישראל־מצרים ובדיקת קידום תהליך המו"מ בין ישראל ומצרים.

הצעות פשרה אמריקניות

על מהלך השיחות אתמול בין משלחות ישראל ומצרים בהרצליה נודע, כי היועץ המשפטי של מחלקת המדינה האמריקנית אברהם סופר, המשתתף בסיבוב השיחות הנוכחי, הביא עמו מספר הצעות פשרה אמריקניות לגבי נוסח „השאלה" שתוצג לבוררים — השנוי עדיין במחלוקת. יצויין, כי עצם שיגורו של סופר לאזור מעיד על רצון אמריקני להסיר את הסתבכות המו"מ על שטר הבוררות בין ישראל ומצרים.

תמיכה בפרס

משקיפים מדיניים מעריכים, כי המניע העיקרי לבואו של שולץ עתה לישראל הוא ברצון הממשל להביע תמיכה באורח עקיף בשמעון פרס כראש־הממשלה. בשיחות בהרצליה אתמול חלה התקדמות בכל הנושאים שאינם קשורים ל„שאלה". מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי אמר אתמול, כי סוכמו 15 נושאים כאלה.

שני המנכ"לים — אברהם תמיר ודוד קמחי — אמרו, כי עדיין נותרה מחלוקת בשתי נקודות מהותיות: נוסחי השאלה שתוצג לבוררים וקביעת ה„פישור" כהליך מעשי, שיהיה ניתן לנקוט בו לפני פתיחת הבוררות.

מילה אחת חוצצת

רק מילה אחת חוצצת בין הצדדים ומונעת הסכם ביניהם — אמרו אתמול פקידי רשות ישראליים, בהתייחסם לסיבוב השיחות הנוסף שנפתח אתמול בהרצליה על מחלוקת טאבה.

מנכ"ל משרד החוץ, דוד קמחי, אמר: האמריקנים מחפשים אחר נוסחות שיהיו מקובלות על שני הצדדים... כל הצדדים עושים מאמץ עצום, משום שאנו רוצים לסיים את המלאכה".

צופים שהשיחות ימשכו גם היום, וקמחי אמר, כי יידרש ככל הנראה סיבוב שיחות נוסף.

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אברהם תמיר, אמר, כי רק מילה אחת שנויה עתה במחלוקת. „תודה לאל שאנו תקועים רק על מילה אחת. לפני כמה חודשים היינו תקועים על 40 מילים".

„המדוייק" או „הנכון"

מקורות ישראליים אחרים אמרו, כי סלע־המחלוקת הוא תביעת מצרים שהבורר יתבקש לקבוע מהו המקום „המדוייק" של הגבול בטאבה, בעוד שישראל דורשת שהבורר יתבקש לקבוע מהו המקום „הנכון" של הגבול שם.

קמחי אמר, בהתייחסו לעמדה המצרית: „אני רואה בכך מחמאה, משום שפרושו של דבר, שלדעתם יש לנו טיעונים טובים להציגם לפני הבורר, והם חוששים לתת לנו את ההזדמנות להציג את הטיעונים הללו לפניו".

קמחי אמר להלן, כי המשלחות של שתי המדינות הצליחו להגיע להסכמה לגבי 15 נושאים שהיו שנויים במחלוקת. מקור אחר, שדרש להישאר בעילום שם, אמר, כי נושאים אלה עסקו במספר הבוררים ובלאומיותם, אך השיחות לא נסבו על זהותם של בוררים מסויימים.

יבולי שיא במוסד עין־שמר בזכות אנרגיה סולרית

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

החממה הסולרית של המוסד החינוכי בעין־שמר הניבה העונה יבולי שיא של מילונים, ורדים וצמחי בית ליצוא, בזכות האנרגיה הסולרית.

בסיור עתונאים שנערך במקום, נמסר, כי האנרגיה הסולרית היא זולה ב־75 אחוז לעומת הסולר והתנובה שהיא מפיקה היא גבוהה במיוחד לעומת ה' אנרגיה הרגילה המושקעת במטעים.

מפ"ם תובעת מושב נוסף בוועדה המרכזת

מאת כתבנו לענייני הסתדרות

ראשי סיעת מפ"ם בהסתדרות עומדים להיפגש בימים הקרובים עם מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר כדי לתבוע ממנו, על פי הסכם המערך, מתן מושב נוסף לסיעה בוועדה המרכזת וזאת נוכח ההודעה שנמסרה אתמול בישיבת הוועד הפועל כי מזכיר הסתדרות המורים יצחק וולכר מצטרף לוועדה המרכזת, לאחר הכרעת היועץ המשפטי של הוועד הפועל.

סיעת מפ"ם נמנעה מלתבוע את המושב הנוסף משום דרישתו של קיסר לצמצם את מספר חברי ממשלת ההסתדרות. עתה עם מנויו של וולכר עלה מספר חברי הוועדה המרכזת ל־19 איש ועם המזכ"ל מונה המוסד העליון ארבעים חברים. קיסר ביקש בשעתו לצמצם את מספר חברי הוועדה המרכזת אך הדבר נמנע ממנו מסיבות שונות. מזכיר המרכז חנן ארז אמר אתמול כי מפ"ם לא תוותר על זכותה לנציג נוסף לאחר שהשתנה היחס המספרי.

מר רוזן, הנודניק

(סוף מעמוד ראשון)

התנהגותו ביום ה' שעבר, כאשר בא אל משרד החוץ האמריקני בלי שיתלווה אליו שגריר ישראל בוושינגטון, מאיר רוזן.

בעוד 24 שעות יידע וייצמן אם אכן ישוב לוושינגטון השבוע לסיבוב שיחות שני עם שולץ. הוא אמר, כי ספק אם ייפגש עם שר ההגנה האמריקני, קאספאר וויינברגר.

טאבה וירדן

וייצמן סרב למסור דבר על תוכן שיחותיו בשבוע שעבר, ורק אמר, כי השיחות התמקדו בטאבה, ביחסי ישראל־מצרים בכללם ובמאמצים לפתוח בשיחות עם ירדן. לדבריו, לא היה דיון במתיחות הנוכחית עם סוריה. „בנושא זה מטפל שר־הבטחון, יצחק רבין, ואין צורך שאני אהיה מעורב בכך," אמר וייצמן. בתום הפגישה, הזמין שולץ את וייצמן לשוב לוושינגטון בשלהי השבוע הזה לפגישה נוספת. אתמול המתין וייצמן במשרד ידידו ופרקליטו ליאון צ'רני בניו־יורק לשמוע על פרטי הפגישה הנוספת הצפויה לו. „אדע את כל הפרטים בתוך 24 שעות. אני ממתין להוראות," אמר וייצמן.

לא טרח להתקשר

השר הסביר, כי הוא לא יזם את הפגישות בוושינגטון, אלא התבקש להיפגש עם שולץ ופגישה זו הוסדרה ע"י משרד ראש הממשלה.

וייצמן טוען, כי השגריר רוזן לא טרח להתקשר עמו. רק בתום פגישותיו במשרד החוץ האמריקני, בשעות הערב, בא אליו השגריר רוזן לבית מלונו, בדיוק כאשר התלבש לקראת מסיבת קוקטייל.

על שאלתי, אם נמסר לרוזן מראש על הפגישה עם שולץ, השיב השר וייצמן ברוגזה: „זה העסק שלי? מה אני, משוגע לגמרי? האם אני צריך לתאם את הדברים הללו בין משרד ראש הממשלה ומשרד החוץ? האם זה תפקידי? שרוזן לא ידע שאני עומד להיפגש עם שולץ, בסדר. אבל בכל זאת, שר מגיע לוושינגטון, האם לא צריך השגריר להתקשר אליו ולומר שלום? הקונסול הכללי בניו־יורק קיבל אותי בנמל התעופה. הנספח הצבאי שלנו בוושינגטון בא לבית מלוני לסעוד עמי ארוחת צהריים. ורוזן לא היה יכול להתקשר אתי?"

כשהייתי בתחתונים...

„באתי לוושינגטון ב־10 בבוקר, ובפעם הראשונה שראיתי את רוזן היה זה ב־6 בערב, כשהייתי בתחתונים... ואח"כ הם עוד באים אלי בתלונות?" אמר וייצמן.

מקורות בשגרירות אמרו בתגובה, כי הפגישה בין רוזן לוייצמן ב־6 בערב נקבעה מראש. רוזן שאל אותו על פגישותיו, ווייצמן השיב, לדברי המקורות, כי ההוראה שקיבל היא לדווח על השיחות רק לראש־הממשלה.

עוד אמר וייצמן: „בכל פעם שאני מופיע על פני השטח, בכל פעם שאני מתקרב לעשות משהו, הצד השני (הליכוד) נעשה חשדני מאד. הם מתרגשים משום שתהליך השלום עשוי להתקדם, ובמקום לדבר על עניינים מהותיים, הם מסתבכים בעניינים אישיים."

מודעי מדבר יותר מדי

וייצמן אמר, כי גם ראש־הממשלה אשם במידה מסויימת בכך שהניח לפולמוס למריץ. אך את ביקורתו הקשה ביותר הפנה כלפי השגריר רוזן וכלפי שר־המשפטים יצחק מודעי, שהתלונן עליו. „רק לפני ימים אחדים הוא (מודעי) נאלץ להחליף תפקידים מפני שהוא מדבר יותר מדי," אמר וייצמן.

השר תקף גם את כתב „הארץ", דן מרגלית, וטען שהוא מתח עליו ביקורת רק „משום שלא רציתי כו בדוכר העתונות שלו. כאשר נתמניתי לשר בטחון, מאז תמיד חיפש דרכים למתוח עלי ביקורת."

„הנודניק הגדול ביותר"

על השאלה אם יקח עמו את רוזן לפגישתו השנייה עם שולץ השבוע, השיב וייצמן: „אני לא חייב לעשות זאת, אבל כך אעשה. למרות זאת אומר לו: מר רוזן, היועץ המשפטי לשעבר של משרד החוץ והנודניק הגדול ביותר בשיחות השלום בקמפ דייוויד. אתה מוזמן להתלוות אלי לפגישה עם שולץ. אז יהיו שתי אפשרויות: או שהוא יבוא אתי או שלא יבוא אתי."

הודעה לחברי מועצת סניף ירושלים

ישיבת הבחירות

שהיתה אמורה להתקיים הערב, יום ג' 20.5.86

נדחית

ליום ב' 16.6.86

איתן מנא

„המשמר" עתון יומי
על המשמר صحيفة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 4-43360-3
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעל ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94620 רח' בן־יהודה 2, בניין מגסור, חדרים 102—121, טל' 225125-6, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' מכונר 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

אל"מ (מיל.) יעקב חסדאי על דו"ח ולד:

אין היום שום סיכוי לחשיפת האמת

כמי שמתח ביקורת קשה על מחדלים בצה"ל, מהי דעתך על דו"ח ולד?

השאלה החשובה ביותר בתחום הבטחון הלאומי של מדינת ישראל היא אם תקנו עצמם צה"ל ומערכת הבטחון למן מלחמת יום־הכיפורים. הבעיה היא, שצבאות נבחנים במלחמות, וכדי לקבל את התשובה על שאלה זו אנחנו צריכים לחכות למלחמה הכוללת הבאה עם כל צבאות ערב. אלא שאז קיים החשש, שאם צה"ל לא שיפר עצמו, יהיה זה מאוחר מדי לתקן את המעוות.

ומה באשר למלחמת לבנון?

מלחמת לבנון איפשרה לנו, באמת, לבחון את צה"ל במעין תרגיל גדול, שעלה לנו במחיר יקר מאוד, ומסתבר שבדו"ח של ולד ישנם ליקויים דומים מאוד לאלה שנחשפו במלחמת יוה"כ.

ודומים לליקויים שעליהם התרעת גם אתה בעקבות מלחמת יוה"כ?

כשסיימתי את עבודתי בוועדת אגרנט, ב־1974, כתבתי לשר הבטחון וציינתי שלושה פגמים מכריעים שהתגלו במלחמת יוה"כ בצה"ל: באיכות הפיקוד, ברמת החשיבה הצבאית ובאורח־החיים של הקצונה הבכירה. מובן שהיה צריך לבדוק מה שנעשה בשלושת התחומים האלה ב־10 השנים האחרונות, וזהו בדיוק מה שעשה עמנואל ולד.

כלומר, שום דבר לא תוקן?

מאחר שהדו"ח של ולד עוסק בליקויים דומים מאוד לאלה שנחשפו במלחמת יוה"כ, המסקנה היא, שלמרות ההצהרות של שר הבטחון והרמטכ"ל, לא תוקנו כל העיוותים. ואני חושש, שאין גם שום סיכוי שהתשובה לשאלה זו, שאין גורלית ממנה, תינתן לציבור.

ש:...?

משום שהרמטכ"לים ושרי הבטחון, שצריכים לתת את התשובה לשאלה הזאת, מייצגים היום את שתי המפלגות הגדולות. ובין האספקטים הרבים מאוד של ממשלת האחדות הלאומית, אחד המדאיגים הוא שבענייני בטחון אין היום כמעט שום סיכוי לחשיפת האמת.

אחד הדברים המדאיגים בדו"ח ולד הוא תגובת הדרג הבכיר בצה"ל לדו"ח. מה היתה התגובה לביקורת שמתחת אתה?

נסיבות פרישתי מצה"ל ידועות למדי, ואני חושב, שכל אחד ואחד יכול לשפוט בעצמו ולהסיק את המסקנות...

אתי רונאל

מחלוקת בקואליציה

(סוף מעמוד ראשון)

הונחה הצעה לשינוי נוסח החוק של השדולה הדתית, לפיה „דבר שכל כוונתו לשמור על הצביון והייחוד הדתי והוא מעוגן בדת — לא ייחשב כהסתה לגזענות". כתבנו מסביר, כי ההצעה אינה מזכירה את הדת היהודית דווקא.

הצעה זו הובאה בידי השר יצחק פרץ, אבל בישיבת השדולה הדתית זכתה הצעה זו לתמיכת ש"ס והמפד"ל. נציגי אגו"י ומורשה גרסו, שיש למחוק מן החוק את המלה „גזענות". ואין לכרוך גזענות בחוק כלשהו המובא לכנסת בעלת רוב יהודי.

הצעת שם־טוב

בישיבתה של ועדת החוקה חוק ומשפט הציע נציג מפ"ם, ויקטור שם־טוב, כי שני החוקים שבהם דנה הוועדה — נגד הסתה לגזענות ונגד עריכת מיפגשים בין ישראלים לנציגי אש"ף, לא ייקשרו זה בזה. הוועדה אימצה את עמדת שם־טוב, על דעת כל חבריה קבעה הוועדה, „שכל אחת מן ההצעות, שנידונה בנפרד בכל השלבים, תובא לקריאה שנייה ושלישית במועד שייקבע בנשיאות הכנסת."

נוסח זה, שאומץ בידי יו"ר הוועדה, א. קולס, איש הליכוד, עורר את חמתה של הנהלת הליכוד, שהודיעה כי שני החוקים יועלו בזה אחר זה. ואין לנתק את הקשר ביניהם.

בישיבת ההנהלה של סיעת המערך, הודיע יו"ר הסיעה, ר. אדרי, כי אם יונהג חופש הצבעה בקואליציה ביחס לחוק נגד הסתה לגזענות, לא יהיה אפשר למנוע הענקת חופש הצבעה גם כאשר יובא להכרעה החוק למניעת מיפגשים עם אנשי אש"ף.

בהנהלת הקואליציה הציע בעניין זה יו"ר הקואליציה, ח. קופמן, כי תיערך ישיבה מיוחדת של הקואליציה עם ראש הממשלה. על כך השיב מ. שחל, כי הקואליציה תהיה חייבת להצביע בעד הצעות הממשלה, כפי שאושרו בידי ועדת החוקה חוק ומשפט.

המערך דוחה

בסיעת המערך נדחתה מכל וכל הצעת התיקון של השדולה הדתית. הסיעה החליטה לתמוך בנוסח המאוחד את הצעת הממשלה והחלטת ועדת החוקה חוק ומשפט. הרב מנחם הכהן אמר, שכל אדם המנסה להוות גזענות ויהדות חייב לתת את הדין. אסור לתת יד לביזוי היהדות, גם אם הוא נעשה בשם תורת ישראל, כביכול."

● ברוות וציורי ילדים לזכר תלמידי חטיבת הביניים „ברנר" שנספו באסון האוטובוס — זהו נושאה של תערוכה „והיתה ברכים" שתיפתח הערב במוזיאון „יד לבנים" בפתח־תקווה.

עם חברנו עמרם וכל המשפחה
אתכם בצער ובאבל במות אבא
יוסף רובין
ההלוויה מתקיימת בקיבוץ ברקאי
היום, יום ג', 20.5.86, בשעה 15.30
בית ברקאי

ראש אגף תכנון

(סוף מעמוד ראשון)

ורק רוכזה על־ידי ולד. ראש אגף תכנון האלוף בן־נון ציין עוד כי באגף התכנון התקיימו ומתקיימים עשרות דיונים ברוח"ח.

„אלוף משנה ולד רצה את הכבוד להופיע בפני המטכ"ל ואני מבין אותו. אני יכול לומר שהעבודה מקבלת את תשומת הלב הדרושה" אמר אלוף בן־נון.

מנפחים מעל ומעבר

מפקד חטיבת הצנחנים אלוף משנה , שהופיע אתמול בפני תלמידי י"ב בגבעת חביבה אמר בעניין זה: „לוקחים דברים קטנים, מנפחים אותם מעל ומעבר לפרופורציות ואחר כך לוקח לנו שלוש שנים להסביר בכנסי תלמידים ובציבור את האמת", אמר אלוף משנה .

הדיון בוועדת חו"ב יידחה

כדי לשמור על כבוד הרמטכ"ל, שהתנגד לדיון ברוח"ח של ר"ד ולד על מצב צה"ל בעקבות מלחמת לבנון, תועלה בוועדת החוץ והבטחון הצעה שלא לדון ברו"ח ולד בנפרד, אלא לכלול את הדיון בו במסגרת טיפולה של ועדת משנה לתכנון אסטרטגי לטווח בינוני וארוך.

הכוונה להקים ועדה כזאת הוזכרה לפני יציאת הכנסת לפגרת הפסח. היום יופיע שר־הבטחון יצחק רבין בפני הוועדה וימסור לה סקירה שוטפת. קרוב לוודאי שח"כים יתייחסו לדו"ח ולד. ח"כ א. נחמיאס (מערך), שאיננו חבר בוועדת החוץ והבטחון, יעלה בשבוע הבא במליאת כנסת את פרשת דו"ח ולד ויציג שאלות לשר ולרמטכ"ל. (על פרשת דו"ח ולד קרא היום בעמוד 5).

פרס: אין „ראש קטן" בצה"ל

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

„אינני יודע מיהו המכובן שקבע, שבצה"ל יש ראש קטן. חמש פעמים נדרש עם ישראל להלחם וצה"ל יצא כמנצח. החשבון הצבאי של ישראל הוא מוהיר" — אמר אמש ראש הממשלה, שמעון פרס, בדברים שנשא לפני עצרת חגיגית של סגל הפיקוד הבכיר בצה"ל, שהתקיימה בקיסריה.

ראש הממשלה, אמר עוד, כי יש להזהר מדברי ביקורת וספקנות שאין בהם מאום. „אנו עם מוזר. אומרים דברים מפחידים על עצמנו ואחר־כך נבהלים. אין צורך בזה", אמר פרס.

הרמטכ"ל, רא"ל משה לוי, אמר בעצרת, כי קיימת בצה"ל ובעם ישראל התרופפות במספר תחומים, ואפילו עייפות, אך „חובה שנאזור כוח וחובה שנחזק ונתחזק, אינני מציע שנלין על העם והנוער, יבדוק כל אחד את דרך תפקודו הוא," אמר הרמטכ"ל.

שר הבטחון, יצחק רבין, אמר כי „סגל הפיקוד היה, נשאר ויהיה מזה תראוה במשימתו שליחות ומבצע אותה למופת."

ביום ה' י"ג אייר תשמ"ו 22.5.86
תיערך אזכרה לחללי המערה מתש"ח ביד־מרדכי
התכנסות בשעה 19.30 ליד חדר־האוכל
קרובים, לוחמים ומוקירי זכרם מוזמנים
קיבוץ יד־מרדכי

פתיחה חגיגית למושב הקיץ של הכנסת

פרס: אם פני סוריה לעתיד ניכנס איתה למשא־ומתן

שיבח את ארה"ב במאבקה בטרור ● גרנות: פרס לא נגע בנושאים המרכזיים על סדר יומנו ● שולמית אלוני צופה עוד מלחמה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„הצענו לסוריה לדון על הסדרי־ביניים נוספים. הצענו לה מו"מ ללא תנאים מוקדמים, כדי להגיע לשלום כולל, אך נשיא סוריה מחפש שיוויון אסטרטגי עם ישראל".

דברים אלה, אמר אתמול רה"מ, שמעון פרס, בפתח מושב הקיץ של הכנסת.

רה"מ הדגיש, כי ישראל איננה מעוניינת לאיים על סוריה. אך, ישראל גם לא תסכים כי סוריה תאיים על ישראל. באחרונה נוצרה אלימות מילולית בין שני המדינות ישראל עשתה כדי להפיגה. „קראתי שגם הנשיא אסאד אינו מעוניין בהסלמה כזו. זו כמובן גישה עדיפה. אנו חוזרים ואומרים, שאם פני סוריה לעתיד חדש, נהיה מוכנים להיכנס איתה למו"מ".

אווירה חגיגית

מושב הקיץ של הכנסת נפתח אתמול באווירה חגיגית, ע"י יו"ר הבית, שלמה הלל. ליד שולחן הממשלה ישבו אחד־עשר מתוך עשרים־וחמישה השרים. ספסלי הח"כים היו מלאים ברובם. צוותי טלוויזיה זרים ועיתונאים מחו"ל ומישראל, גדשו את יציע האח"מים.

רה"מ, שפתח את המושב, בירך על התארגנות העולם החופשי כנגד הטרור הבינ"ל. לדעתו, ארה"ב, „שיצאה לפחות פעמים במאה הזאת כדי להגן על ערכיה, החליטה שוב להתייצב בראש המאבק, כדי שארגוני טרור לא ינצלו את החופש הדמוקרטי לפגיעה בדמוקרטיה עצמה".

התבדו הנבואות אמר פרס — ערב הפעולה האמריקנית נגד לוב: כי קדאפי ייהפך לגיבור העולם הערבי וכאילו עולם זה יתאחד מסביבו. פרס הדגיש, כי בחסותה של סוריה פועלים היום חמישה ארגוני טרור פלשתינים ואחרים. גם המודיעין הסורי שותף באורח ישיר לפעילות הטרוריסטית בעולם כולו, אסד לא מחזיק בכל הארגונים הללו לשם שמיים. הוא ניסה לעשותם מכשירים במדיניות הסורית. הטיפול בממד קואליציה בינ"ל, שלרשותה מיגוון אמצעים עשיר משלנו. כדי לטפל בטרור של מדינה, או במדינת־טרור".

שמירה על סדר־היום

באופן כללי, מיהר רה"מ להדגיש, סוריה מכבדת את ההסכמים החלקיים שחתמה עם ישראל, בנושא רמת־הגולן. בהקשר הלבנוני, הדגיש פרס, כי ישראל תקפיד שארץ זו לא תשמש כבסיס טרור וקטיושות נגדנו.

רה"מ טען, כי ישראל שומרת על סדר־יום, שבו השלום מהווה סעיף מרכזי. המו"מ על טאבה הוא עתה יותר משפטי מאשר מדיני. אם המשפטנים לא ימצאו דרך לצאת מהמבוך, הסיכוי להסדר־מדיני יירד לטמיון. מאז הקרע ביחסי ערפאת־ירדן, חלה הפסקה במגעי ישראל עם חוסיין.

התעלמות גסה מירידה

אלעזר גרנות (מפ"ם), ראשון הדוברים בדיון המדיני, מתח ביקורת על סקירת רה"מ, שלא נגעה, לדעתו, בנושאים המרכזיים שעל סדר־יומנו. כך למשל, לא הייתה כל התייחסות למשבר במושבים. וכך גם לא נאמרה מילה על הצעת־החוק האווילית, שנועדה לאסור מפגשים עם אישים פלשתינים — הצעה שבאה לחסל כל פתח למו"מ, ועומדת בניגוד לאינטרס האומה. גרנות טען גם, כי הנתונים שמסר רה"מ בטלוויזיה בחג העצמאות על האבטלה, היו נמוכים מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. מתעלמים בהם גם התעלמות גסה מהנתונים החמורים על הירידה, שהגיעה השנה לארבעה־עשרה אלף איש. רה"מ גם לא התייחס כלל למלחמת התרבות דתיים־חילונים, ש„אנחנו נמצאים בעיצומה".

פיחות במעמד ישראל

יורם ארידור דובר הליכוד, בנאומו הראשון בכנסת הנוכחית מזה תקופה ארוכה מאוד, טען, כי לישראל אסור לוותר בעניין טאבה. „היחסים עם מצרים יקודמו לפני פתרון בעיית טאבה ולא אחריה". הוא תקף את רה"מ פרס בנושא פגישותיו של השר ויצמן בארה"ב.

דברים דומים אמר גם פנחס גולדשטיין, איש התחיה הליברלית בליכוד. „למרות ההסברים ממשרד רה"מ — אמר גולדשטיין — „ברור כי השר ויצמן פועל ומתנהג על־פי הוראות והנחיות משמעון פרס". לדעתו, הפגישות של ויצמן בארה"ב גורמות לפיחות במעמדה של ישראל בוושינגטון.

המלחמה הבאה

שולמית אלוני (ר"צ) הזהירה, כי תחת שלטוננו מתבשלת המלחמה הבאה. דחיקת הערבים בגדה, השפעתם ונישולם — הם מעשים של יום יום. והכל מתבצע תוך תכנון וביצוע קולוניאליסטי גס. כך למשל, בוועדה העליונה לתכנון ובנייה ביו"ש אין אף ערבי, אולם, יושבים שם נציגי הסוכנות היהודית, משרד השיכון, וגוש אמונים. „את התכנון לבתי העיר ג'נין קובע בני קצובר ולא תושבי ג'נין. זה נעשה, כמובן, כדי לצמצם את ג'נין בדלת־אמות. אז מה לדיבורים של רה"מ על שלום?" — התרעמה אלוני.

גאולה כהן (התחיה) האשימה את פרס בקוצר־רוח, יאוש מכוונו, אכזבה מן העלייה, ורצון עז לוותר לערבים על שטחים תמורת שלום כוזב.

זבולון המר (מפד"ל) קרא לערבים לוותר על מדיניותם והצהרותיהם הקיצוניות נגד ישראל, ולהכיר בזכויותינו הלגיטימיות במזה"ת.

סיום הדיון — היום

מנחם פרוש (אגו"י) קרא לרה"מ לשמור על הסטטוס־קוו, ולמנוע הצגות סרטים בשבת ופרסומי „תועבה" בחוצות הערים.

תופיק טובי (חד"ש) אמר, כי ועידת שלום בינ"ל למזה"ת בשיתוף כל הצדדים, והכרה בזכות ההגדרה העצמית לפלשתינים, ע"י רה"מ, תסלול את הדרך לנורמליזציה ביחסי מוסקווה עם ירושלים.

מיכה חריש (מערך) הזהיר מפני המדיניות המלחמתית של סוריה. „זו בונה צבא גדול, בעזרת בריה"מ, ופועלת להשגת איזון אסטרטגי עם ישראל. כיום זוחלת דמשק, בלבנון, לכיוון הגבול עם ישראל, סוריה גם מעורבת בפעולות טרור נגד ישראל, מאירופה" אמר חריש.

אורה נמיר (מערך) טענה, כי המלחמה בטרור איננה גוררת מו"מ עם הפלשתינים. תושבי השטחים אינם רואים בחוסין את מנהיגם. אם לא נשקיע בשלום ולא נהיה מוכנים לויתורים תמורתו, ישראל לא תהיה מדינה יהודית, אמרה.

מרדכי וירשובסקי (שינוי) תמה על נאומו האופטימי של רה"מ. לדעתו, בחזית החוץ אין לפרס בשורות טובות. הוא גינה את ההתפלספות של הממשלה עם דו"ח בייסקי, ואת גישת מערכת הביטחון לדו"ח ולד.

הכנסת תסיים את הדיון המדיני היום.

ח"כים בפתיחת מושב הקיץ של הכנסת. מימין לשמאל: חייקה גרוסמן, שלמה עמר ובנימין בן־אליעזר (צילום: אליהו הראתי)

המרכז הליבראלי — בוועידת היסוד שלו — לא הצליח לבחור בהנהלה

להט מוכן לוותר על מקומו הראשון לטובת אמנון רובינשטיין

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

ועידת היסוד של המרכז הליברלי לא הצליחה לבחור אמש בהנהלה. צירים רבים הצביעו נגד ההצעה של ועדת המנדטים ופרץ ויכוח — האם היא עברה או לא. במהלך הוויכוח הקולני התפרצו צירים וקראו לעבר במת הנשיאות — „אתם משקרים".

שלמה להט, אשר אחד הצירים האשים אותו כי הוא משקר, אמר: „אני מוכן להסיר את מועמדותי כראש הרשימה לכנסת. נראה אותך הולך לבחירות". לאחר שהמהומה נרגעה הוחלט להעביר את בחירת ההנהלה למועצה.

קודם לכן אושרה רשימה של 375 חברי המועצה של המפלגה החדשה. במשך כל יום הדיונים שהתקיימו בבית בני־ברית בתל־אביב, הילכו שמועות על נסיונות השתלטות של קבוצות „טרמפיסטים" על המועצה.

ועדת המנדטים ישבה במשך שעות ועסקה בהרכב המועצה. בצהריים התכנסו 16 מייסדי המפלגה (פורשי המפלגה הליברלית בליכוד) והחליטו כי המועצה תהיה בת 375 חברים, ומתוכם היו להם ולאנשיהם 150 איש, כן דנו בדרכים למנוע השתלטות על המפלגה.

בעת הצגת רשימת חברי המועצה לוועידה הבטיח להט, כי היא תורחב בשליש (ל־500 חברים) כדי לתקן עיוותים, ביניהם תוספת נציגים לקבוצת יצחק יצחקי.

להט מוכן לוותר

לפנות־ערב אישרה הוועידה, בהצבעה גלויה ומהירה, את התקנון והמצע. השר לשעבר, יצחק ברמן, שלא נכח בעת האישור, התפרץ מאוחר יותר נגד יחזקאל הר־מלך וטען כלפיו, כי קיים את ההצבעה בטרם ניתן לו להשמיע את ערעורו. התקרית בין השניים חוסלה מאוחר יותר.

כ־900 חברים נרשמו אתמול כצירים לוועידה, מהם כ־600 בעלי זכות־הצבעה.

שלמה להט, ראש רשימה של המרכז הליבראלי, אמר אתמול לעיתונאים, כי יהיה מוכן לוותר על מקומו הראשון ברשימה לטובת אמנון רובינשטיין מ„שינוי" — אם הדבר יסייע לאיחוד בין שתי המפלגות.

4,000 ש"ח ללב"י — פיצוי „הצופה" לשריד

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

בית־משפט השלום בירושלים נתן תוקף של פסק־דין להסדר־פשרה בתביעתו של ח"כ יוסי שריד נגד עיתון „הצופה".

על־פי פסק־הדין, יתרום העיתון לקרן לב"י סכום של 4000 ש"ח בשמו של ח"כ שריד, ויפרסם התנצלות על רשימה שפורסמה לפני כשנה.

מן הרשימה השתמע ספק אם אומנם התנדב ח"כ שריד לשרת כמלווה שיירות במלחמת־לבנון. הכותב, שהסתתר מאחורי פסבדונים, העלה אפשרות כאילו צולם ח"כ שריד בסביבות ירושלים, לאחר שחשים עצמו חייל, ועשה קונגיה עם כתב בטלוויזיה.

בהתנצלות שתפורסם ב„הצופה" על־פי פסק הדין, יאמר: „מערכת הצופה מודיעה, שח"כ יוסי שריד שירת בלבנון במילואים והצילומים שבוצעו על־ידי כלי התקשורת ושהתייחסו לשירותו זה, הם אותנטיים. מערכת העיתון מביעה התנצלות על תוכן הכתבה".

את ח"כ שריד בתביעתו ייצג העו"ד אברהם גל.

הטלוויזיה תסקר 22 ממשחקי הגביע העולמי

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

הטלוויזיה הישראלית תסקר 22 ממשחקי גמר גביע העולם בכדורגל ממקסיקו, בשידורים ישירים של המשחקים המרכזיים, בהיקף מלא, כולל טקס הפתיחה החגיגי, פרשנות וסיכומים.

השידורים יועברו החל מה־31.5 ועד ה־29.6 — מ־21:00 עד 22:45 בערב, ומ־01:00 בלילה עד 02:50 בלילה.

„ברוך זו" — אמר אתמול מנהל הטלוויזיה, חיים יבין — „לא ייפגע לוח המשדרים אלא בצורה שולית. בסך הכל, לא תשודר במשך החודש תוכנית אחת בממוצע מכל סוג: „עד פוס" תתקצר, „מבט שני" אחד ירד, שני „מוקדים" וכיו"ב. בסה"כ, לא צופה יבין עומס־יתר של שידורי ספורט על קהל הצופים בגלל השידורים בלילה. לעומת זאת, יתארך לוח המשדרים בגלל „הגשר" בין מועד סיום המשדרים בחצות ועד שעת תחילת שידורי הלילה, ב־01:00.

עלות המבצע — חצי מיליון דולר בטלוויזיה וברדיו גם יחד. מספר היוצאים למקסיקו — 12 איש, הכוללים את 3 השדרים: יורם ארבל, נסים קיוויתי ויורם שימרון. ראש צוות הטלוויזיה בעברית יהיה ראש מחלקת הספורט, יואש אלרואי. ואולפן הגביע המקומי ימוקם בירושלים.

כל אחד מהמשחקים יצולם ב־10 מצלמות, כששליש מהן יוצבו בזווית הפוכה למצלמות המובילות, ויבטיחו כיסוי מלא של כל הבעיטות לשער. לארץ יועברו המשחקים בשני לוויינים, שיחוברו ישירות לתחנת הקרקע בעמק האלה.

יצוין, כי בעור ישראל מסתפקת בשלב הראשון ב־6 משחקים. הזמינה כבר ירדן 18 משחקים, ביניהם אלה בהם מעורבות עיראק, אלג'יר ומרוקו.

אנדראוטי: הערכה־מחדש ביחסי איטליה עם לוב

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

שר־החוץ של איטליה, ג'וליו אנדראוטי, שתמך בשעתו בשחרור המחבלים שהשתלטו על האונייה „אקילה לאורו", אמר אתמול, כי איטליה מכירה בצורך בשיתוף־פעולה בין־לאומי הדוק יותר במאבק בטרור.

בפגישתו אתמול עם שר־החוץ, יצחק שמיר, אמר אנדראוטי, כי איטליה עושה עתה הערכה־מחדש של יחסה ללוב. עד לפני שבועות אחדים חיו בלוב 20 אלף איטלקים והיום חיים שם כ־3500 איטלקים בלבד, אמר אנדראוטי.

בעקבות דברי אנדראוטי כי יש מקום להגברת שיתוף הפעולה בנושא הטרור בין איטליה לישראל, סוכם עקרונית על הידוק שיתוף הפעולה בין המוסדות העוסקים בנושא זה.

הטרור — במרכז

שמיר נפגש עם אנדראוטי כמחצית השעה, בארבע עיניים, ולאחר מכן כשעתיים בשיחת־עבודה, אליה הצטרפו גם פקידים ויועצים. בשיחות הועלו נושאים דו־צדדיים בין איטליה וישראל, ושאלת היצוא החקלאי של ישראל לארצות הקהילייה האירופית. אך במרכז השיחות עמד נושא הטרור.

יצחק שמיר וג'וליו אנדראוטי, בלשכת שר־החוץ. (צילום: יוסי זמיר)

ישראל מנדלסון בע"מ
הספקה טכנית והנדסית
הספקת צנרת ואביזרי צנרת לתעשיה
חיפה, חנמל, 67, ת.ד. 33916, מיקוד 31338, טל' 510241, 04-530268, טלקס 46664
להתיישבות העובדת ולכל בית ישראל
חג עצמאות שמח

לכל תושבי עמולה והעמקים
לכל לקוחותינו וידידינו
שלוחה ברכת
חג עצמאות שמח
כוס האמק
עמולה בעמק
אמנון הירשברג

54%: לא קיימנו הכתוב במגילת־העצמאות
71%: לא קיים שוויון־זכויות חברתי

54 אחוז סבורים שמצב המדינה היום אינו משקף את ההצהרה שניתנה במגילת העצמאות. 27 אחוז מעריכים שהמצב משקף רק באופן חלקי את ההצהרה ו־19 אחוז בדעה שמצב המדינה אכן משקף את שנאמר במגילת העצמאות.

ממימצאים אלה גילה „סקר רחוב" שנערך ביוזמת מענ"ה (מטה־על נגד הגזענות). ממצאי הסקר נמסרו ע"י ראשי מענ"ה, בפגישה שקיימו עם סגן ראש הממשלה ושר־החינוך והתרבות, יצחק נבון. הסקר נערך ימים מספר לפני יום העצמאות, בבאר־שבע וברמת־השרון. בסקר השתתפו כ־950 איש. השאלונים הופצו בהתנדבות ע"י תלמידי בתי־ספר תיכוניים וחניכי תנועות־הנוער.

71 אחוז מהנשאלים סבורים, כי לא קיים שיוויון־זכויות חברתי ומדיני גמור לכל האזרחים בלי הבדלי דת, גזע ומין. 15 אחוז אמרו, כי לדעתם קיים שיוויון־זכויות ו־14 אחוז טענו שהשיוויון חלקי.

עוד נמצא, כי 62 אחוז מהאזרחים סבורים, שהושטנו יד לשלום ככתוב במגילת העצמאות, 16 אחוז סבורים שלא עשינו כך, 12 אחוז באופן חלקי ו־10 אחוז יותר מדי.

56 אחוז ממשתתפי הסקר השיבו, כי לדעתם המדינה מועלת על יסודות החרות, הצדק והשלום, 24 אחוז סבורים, כי הדבר נעשה רק באופן חלקי ו־20 אחוז טענו, כי המדינה אינה פועלת כך.

האם יש חופש דת, מצפון ולשון? — נשאלו משתתפי הסקר. 47 השיבו בחיוב, 38 אחוז בשלילה ו־15 אחוז טוענים שחופש זה במדינה חלקי בלבד. עליה, שמירה על המקומות הקדושים, בית לאומי, התיישבות, דמוקרטיה ועצמאות — אלה הם הנושאים שלדעת רוב משתתפי הסקר הוגשמו מתוך מגילת העצמאות. לא התגשמו שוויון זכויות למיעוטים בארץ, חופש דת ועבודה עברית. רוב הנשאלים אמרו, כי הכתוב במגילה מספיק ואין מה להוסיף שלא נכתב בה. עם זאת, יש ליישם את הכתוב. חשוב לכתוב חוקה ולתת למגילה תוקף של חוק. (שע"ה)

דוד פרי — מפקד כלא רמלה לשעבר — זוכה מאשמת גניבה

השופט מבקר קשות את רב־כלאי גאולה הראל, שעל־פי תלונתה נשפט פרי, ש„פעלה מתוך אינטרס אישי" ● ניסתה להשפיע על השופט

דוד פרי, מפקד כלא רמלה לשעבר שהואשם בגניבת 200 דולר, זוכה אתמול ע"י בית־משפט השלום ברמלה מכל אשמה. בפסקדינו מתח השופט א. פס ביקורת חמורה ביותר על קצינת שירות בתי־הסוהר, אשר על־פי תלונתה הועמד פרי לדין.

הפרשה נמשכה למעלה משנתיים והייתה סיוט קשה לפרי, חבר קיבוץ גבעת־חיים איחוד, שהצטיין בעבודתו כמפקד הכלא. הוא קיבל את זיכויו בדמעות שמחה וחיבק את עורך־דינו, מיכה ויתקון, אשר ליווה אותו לאורך כל המשפט ואיפשר לו להוכיח את צידקתו.

לנקוט באמצעים

השופט פס זיכה את פרי מכל אשמה ודחה את גירסת התביעה, שהתבססה על עדותה של המתלוננת, קצינה בדרגת רב־כלאי, גאולה הראל. המתלוננת טענה, כי פרי לקח ממגירה במשרדה סכום של 200 דולר במזומן.

השופט תוקף את הקצינה הראל, מאשים אותה בהתערבות בהליך המשפטי וממליץ לנקוט נגדה באמצעים: „על מעשה חמור זה של המתלוננת יהיה צורך להגיב בדרך ובסדר הנאותים", כותב השופט, שהשתכנע שהראל פעלה מתוך אינטרס אישי וניסתה להשפיע על תוצאות המשפט ע"י התערבות.

עוד אומר השופט, שבעת שעסק בכתיבת פסק־הדין ניסתה הראל להתערב בקביעתו ושלחה לו בעילום שם „מידע" בניסיון להשפיע עליו.

התערבות בהליכי משפט

„הדברים הגיעו עד כדי כך שהמתלוננת הרבתה לעקוב אישית אחר המשפט וניסתה להגיב בדרכים שונות על דברי העדים שפגעו, לדעתה, בתדמיתה ובשמה הטוב, ואף לא משכה ידיה מהתערבות בהליכי משפט זה".

להלן מציין השופט פס, שבעת שעסק בחיבור פסק־הדין הזה, הגיעו לאוזני הקצינה הראל דברים שאמר עליה יוסי פולק, מי שהחליף בתפקיד מנהל כלא איילון את הנאשם במשפט זה. בדברים שאמר פולק לא היה כדי להחמיא לקצינה, ואז טרחה לשלוח לבית־המשפט על־ידי שליח, אך בעילום־שם, קטע בעיתון שבו מצוטט פולק כמדבר טובות עליה ולשיבחה.

הקצינה הראל ממלאת כיום את תפקיד דוברת הכלא והשופט רואה בהתנהגותה מעשה חמור.

בא־כוח המשטרה לא הראה כל עניין בהגשת ערעור על פסקדין זה ונראה היה שגם הוא משלים איתו לחלוטין. (עתים)

בן 18 התאבד בתליה

מאת שלי יחימוביץ׳
כתבת „על המשמר"

בני לוי בן 18 מבאר־שבע התאבד שלשום בתליה בבית הוריו.

אתמול בשעות הצהרים שבה אמו של הנער לביתה לאחר שערכה קניות ומצאה את בנה כשהוא תלוי בחדרו.

רופא שהוזעק למקום קבע את מותו של הנער.

בני לוי סיים זה עתה כיתה י"ב בבית־הספר המקיף בעיר, ועמד להתגייס לצה"ל.

ההורים סיפרו שבנם לא הראה כל סימנים שהוא עומד לעשות מעשה נואש. המנוח לא השאיר כל מכתב אחריו.

347 תיקי פושעי מלחמה — לישראל

מאת חנה איש־הורוביץ
כתבתנו בניו־יורק

ניו־יורק. — יו"ר „יד ושם", יצחק ארד, ושגריר ישראל באו"ם, בנימין נתניהו, קיבלו אתמול בבוקר, בארכיון האו"ם, 347 תיקים של פושעי מלחמה, מתוך רשימה של 1347 שמות שהגישה ישראל.

במסיבת עיתונאים שהתקיימה באו"ם אמר ארד, כי מסיור שערך בארכיון למד, שהמידע הכלול בארכיון הינו בעל ערך עצום לחקר השואה. לדברי ארד, השמות שהיו כלולים ברשימה שהגישה ישראל, הינם צמרת מערכת ההשמדה הנאצית.

ארד הודיע, כי התיקים יובאו בשלב ראשון ל„יד ושם" בירושלים, שם יילמדו פרטיהם. לשאלה אם יוגשו תביעות משפטיות נגד פושעי מלחמה נאצים לאחר עיון בתיקים, השיב ארד, כי „יד ושם" איננו עוסק בהגשת תביעות, אך הוא מניח שצעדים כאלה יינקטו על־ידי גורמים מתאימים בשלבים הבאים.

נתניהו התריע על כללי הסודיות שקבע מנגנון האו"ם בקשר לתיקיית פושעי המלחמה ואמר, שכללים אלה הם הסיבה העיקרית לכך, שיכלו להתרחש אירועים כמו בחירתו של קורט ואלדהיים לתפקיד מזכ"ל האו"ם.

ב־28 לחודש ייפגשו ארד ונתניהו לשיחה עם מזכ"ל האו"ם, פרז דה־קוויאר.

שרון הכריז: יוקם איזור־תעשייה בחברון

מאת מנחם ענברי
כתב „על המשמר"

שר המסחר והתעשייה, אריאל שרון, סייר אתמול בהתנחלויות בהר־חברון ובקרית־ארבע והצהיר, כי הגיע הזמן להשקיע גם בהתנחלויות וכי זה לא יבוא על חשבון עיירות הפיתוח.

לדבריו, בשנה שעברה הושקעו בתעשייה בשטחים רק 15 מיליון דולר לעומת 150 מיליון בעיירות הפיתוח. הוא גם הביע את אמונו שמשקיעים פרטיים רבים ישקיעו בהתנחלויות בשטחים.

לדברי שרון, בתוך כמה שבועות יתחילו לבנות איזור־תעשייה בהר־חברון, על שטח של 600 דונמים. כתבנו אומר, כי הכוונה לאיזור־תעשייה ליד גבעת החרסינה בקרית־ארבע. זו תוכנית ישנה ולדברי אנשים המעורבים בעניין, „זהו סיפור ארוך".

השר שרון גם ביקר באיזור התעשייה של קרית־ארבע ואחר־כך יצא לסייר בהתנחלויות. הוא לא ביקר במועצה המקומית.

פרס שצ'רנסקי ומונטאן יחתמו חודש יהודי בריה"מ

מאת יוסף גליל
כתב „על המשמר"

עצרת המונית בהשתתפות ראש־הממשלה, שמעון פרס, נתן שצ'רנסקי והזמר הצרפתי איב מונטן, תחתום את אירועי חודש ההזדהות שארגנה המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ. העצרת תיערך ב־3 ביוני, בבריכת המילטון בירושלים.

במסגרת האירוע יתקיים מצעד הצדעה של אמני ישראל עם יהודי בריה"מ, לרבות נחמה ליפשיץ (הזמיר מבריה"מ). בעצרת יועלה חזיון אור־קולי ממוחשב, על מסך ענק. את האירוע המופק בשיתוף מרכז ההסברה ועיריית ירושלים, תנחה השחקנית חנה מרון שנרתמה לעניין בהתנדבות, כיתר האמנים.

חיים צ'סלר, מזכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ, יוזם העצרת, מסר, כי צפויה השתתפותם של עשרות אלפים איש. בין הבאים יהיו 5000 חניכי עליית הנוער, ארגונים, התאחדויות עולים וחברי קיבוצים, שכבר החלו באירגון מבצע הסעים מכל הארץ.

פרי: תקעו בי סכין וסובבו אותה — עתה הסכין הוצאה

מאת תמר רז
כתבת „על המשמר"

אמש, בשיחה עם כתבת „על המשמר", נשמע דוד פרי נרגש: „אני מוכרח להודות, שתקופת המשפט הייתה לי סיוט ממש. אומנם הייתי שלם עם עצמי וגם היתה לי תמיכה חזקה מצד הסביבה, מן החברה בקיבוץ ומן אנשים בשירות בתי־הסוהר. אבל ידעתי שעלי לעמוד לפני שופט, שהוא אומנם אדם ישר ובעל שיקול־דעת — אבל הוא רק בשר־ודם, ומולו עומדת כנופיה וממציאה תסריט, שלא נבדק ולא נחקר, ומנסה בכל הכוח להכשיל — ואני צריך להתגונן מול ארבעתם.

„מדוע רדפו אותי? אני מודע על פרישתי מהשתרות. לפני בקשת הקיבוץ, באותה תקופה החל עימות חריף ביני לבין נציב שירות בתי־הסוהר, מרדכי ורטהיימר. העימות קיבל ביטוי בוועדת הפנים של הכנסת, עדנה סולודר ושאלה אחרבלי עודדו אותי להגיד כל מה שיש לי. מעמדתי נפגעו ורטהיימר וד"ר בורג (שהיה אז שר־הפנים). גאולה הראל, שהאשימה אותי, שמרה לי טינה בגלל שלא המלצתי עליה לתפקיד מקום שרצתה בו. וכך גם עוד אחד מהחבורה. שני אלה רקמו את המזימה, בעידודו של ורטהיימר.

„טענו שראיתי את הכסף באותו יום ב־9 בבוקר, ולקחתי אותו ב־3 אחר־הצהריים. הוכחתי שבאותו בוקר לא הייתי כלל בבית־הכלא. ישבתי עם רפי שושנה ושמעון פרס, שרצו לשכנע אותי שאשאר בשירות ולא אפרוש.

„עכשיו אני רואה את העניין סגור מבחינתי. רפי פנינה רצה לעלות עליהם, אבל אני לא רציתי. אמרתי לו שאני רק מקווה, שבעקבות המלצת השופט יהיה לרשויות המדינה האומץ לחקור ולהסיק את המסקנות המתחייבות. שוקלת אומר שימסור את העניין ליועץ המשפטי.

„הרגשתי היתה כאילו תקעו בי סכין, ובמשך כל התקופה הסכין תקועה, ומישהו עומד ומסובב אותה — וזה כואב. כאלה היו הליכי המשפט. היום הסכין הוצאה", — דברי דוד פרי.

אנשים ואירועים

מפקד הנח"ל, תא"ל יורם גלבוע, בשיחה עם היוד־גימלים בגבעת חביבה. (צילום: בועז לניר)

היוד־גימלים של הקבה"א עדיין ממשיכים להתנדב

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

גבול הציות, השירות המשמעותי בצה"ל, טוהר הנשק, בנות כצה"ל — בנושאים אלה ואחרים עסקו אתמול כ־150 מדריכים המסיימים בקרוב שנת י"ג, בכנס שערכו בגבעת חביבה ערב גיוסם לצה"ל. לפני החניכים הופיעו קצינים בכירים בצה"ל, אשר הטיפו לשירות משמעותי כי ימצה כל אחד ואחד מהם את המירב והמיטב שבו. אלוף משנה א., מדריך בקורס פו"ם דיבר על חשיבות חיזוק הצבא ונוער איכותי. תת־אלוף מחיל־הים, ואלוף־משנה נחמה, מפקדת בסיס הטירוניות של צה"ל, בהנחיית אבישי גרוסמן, ערכו עם המשתתפים רב־שיח על האידיאל שבשירות הצבאי מול המציאות החדשה בה נתקל צעיר המגיע לצבא.

כל הדוברים בכנס חזרו והעידו, כי אין כל סימנים בשטח לתופעה הקרויה „ראש קטן" וכי ההיפך הוא הנכון. מפקד הנח"ל, תת־אלוף יורם גלבוע, הסביר לנוכחים את חשיבות חיל הנח"ל עבור התנועות הקיבוציות, עבור מפעל ההתיישבות ועבור צה"ל. „אני מפקד הנח"ל הראשון שיכול לבוא להצדיק את פעילות וקיום הנח"ל בצבא, זאת לאחר שהוקמה חטיבת הנח"ל. יש כעת שילוב נכון של מגל וחרב". אמר תת־אלוף גלבוע.

בשיחה עם עיתונאים אמר אתמול רכז מחלקת הביטחון של הקיבוץ הארצי, נרב בר־אמוץ, כי 60 אחוז מהיוד־גימלים (בוגרי י"ב הדוחים את השירות הצבאי בשנה לטובת הדרכה בתנועה) הלכו למסלולי קצונה, לעומת 30 אחוז מכלל בני הקיבוץ. הוא ציין עוד, כי בשנים האחרונות יש תהליך שנבנה ומורה על עלייה בהתנדבות לקצונה וכי האחוז מתקרב לשנים הטובות של התנועה הקיבוצית. את ההתקדמות מייחס נרב בר־אמוץ לפעולות ההסברה והחינוך בקיבוץ־הארצי ובצה"ל. „גם יציאת צה"ל מלבנון עשתה את שלה". אמר נרב בר־אמוץ.

ישראלי נסע למוסקווה — ללא ויזה — לטפל בנפגעי צ'רנוביל

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

ד"ר יאיר רייזנר, מומחה להשתלות מח־עצמות שחזר זה עתה ארצה מבריה"מ, סיפר אתמול על חלקו בטיפול בנפגעי קרינה של תחנת הכוח בצ'רנוביל. ד"ר יאיר רייזנר, שהוא מומחה לטיפול בנפגעי המערכת החיסונית ואשר עוד ב־1976 החל לטפל בילדי בועה וילדים אשר בשל היעדר מערכת חיסונית מוחזקים בבועת פלסטיק כמגנן מפני זיהום, ועשה את התמחותו במכון ויצמן, ביחידה לביופיזיקה וביוכימיה של פרופ' נתן שרון, היה בין אלה שהוזמנו למוסקווה לשם טיפול בנפגעי אסון צ'רנוביל.

ד"ר רייזנר שהה בשנת־שבתון בניו־יורק ומשם נקרא ע"י פרופ' רוברט גייל להצטרף לצוות הרפואי במוסקווה. תפקידו העיקרי של ד"ר רייזנר, כפי שסיפר אתמול בפגישה עם כתבים לענייני בריאות, היה לטפל בנזקקים להשתלת מח־עצמות, בעיקר „להכשיר" את החומר המושתל כדי שייקלט ע"י הגוף.

ד"ר רייזנר הביא עימו חומר מיוחד, שנתרם ע"י מכון ויצמן, היכול „לנטרל" את כושר התקיפה של מח־העצמות כנגד המאכסן. חומר זה, פרי עבודתו של פרופ' נתן שרון ממכון ויצמן, מסלק חלבונים מסוימים שבמח העצמות, הגורמים לכך שהשתל „דוחה את הגוף". ד"ר רייזנר מסר, כי טיפל ב־9 מבין 13 הנפגעים, בעזרת צוות רפואי רוסי. את הציוד והתרופות הדרושות הביא לבריה"מ המליונר ארמנד האמר.

הד"ר רייזנר הגיע למוסקווה מארה"ב ללא ויזה, ובשדה התעופה קיבל „ספח" לדרכונו שלו, שנלקח ממנו עת יצא את המדינה. סוכם כי הוא לא יבוא בשיג־ושיח עם המטופלים ולא ימסור את שמותיהם של הרופאים. עוד סוכם, כי תוצאות הטיפול יפורסמו בעיתונות הבין־לאומית, ויימשך הקשר בין ד"ר רייזנר לבין בית־החולים מס' 6 במוסקווה, מוסד המהווה כנראה מקום טיפול בנפגעי מח־עצמות ומערכת החיסון בכלל.

המשך הקשר חשוב לחוקר הישראלי, שכן יש אחוז מסוים של אי־הצלחה בטיפול בנפגעי מח־עצמות. הידיעה על מה שקרה למטופלים עשויה להועיל לחולים בעתיד.

בתשובה לשאלת כתבים אמר ד"ר רייזנר, כי הנפגעים סבלו מכוויות בעור (חוץ מהפגיעה במערכת החיסון), בחלל הפה — בעיקר ברירית הפה וכן ברירית המעיים, בשל כך לקו בשילשולים. כן נרשמו זיהומים ופטריות, הרפס ועוד.

ד"ר יאיר רייזנר (משמאל) וד"ר נתן שרון, ממכון ויצמן ברחובות (צילום: דוד הריס)

ראש קטן בדרגים הבכירים

אל"מ (מיל.) עמנואל ולד מדבר. תורת הלחימה לא נכונה לחלוטין. אין חשיבה צבאית מסודרת. הדרג המדיני לא משתלט על צה"ל. המפקדים שלא פעלו טוב במלחמה — קודמו למעלה

מאת אבי בניהו

עבות המחקר שהכין אלוף־משנה ד"ר עמנואל ולד על צה"ל ב־18 השנים האחרונות והדגש שניתן למלחמת יום הכיפורים ולמלחמת לבנון היו קשים לעיכול מלכתחילה. החשיפה התקשורתית בעקבות האשמותיו, קשה לצה"ל שבעתיים. הדו"ח המקיף המחזיק 700 עמודים („ארבעה כרכים"), מציג, למעשה, צה"ל אחר מזה המוכר בציבור. ואכן, בכותרת זו („צה"ל אחר") בחר אלוף־משנה (מיל.) עמנואל ולד להכתיר את עבודתו. בשם זה הניח את מחקרו על שולחן המטה הכללי ועל שולחנו של שר הבטחון, כשנואש מדרך הטיפול של אלה, בחר להוציא את הדברים הרצה בעצמו.

„הבעיה אצל ולד תמיד היתה הניסוח החריף והבוטה", אמרו השבוע קצינים בכירים שעבדו במחיצתו בעבר. ואמנם, מי שמעיין בחומר, שחור על גבי דו"ח, יכול להתרשם מן הישירות והחד־משמעיות. ביקורת נוקבת. בשיחה עם „על המשמר" מספר אלוף־משנה (מיל.) עמנואל ולד על השתלשלות העניינים במטה הכללי מאז נולד אצלו הרעיון להכין „עבודת מחקר אחרת". וזהו, אפוא, המונולוג של בעל הדו"ח:

כעבר לא הייתי איש צבא. „גילה" אותי האלוף יקותיאל אדם (קותי) ז"ל לאחר שהכנתי עבודות מחקר עבור צה"ל כאיש אקדמיה. קותי קרא אותי לצה"ל והעניק לי דרגת ייצוג, סגן־אלוף. הוא גם עיצב את אופי התפקיד בו עסקתי אצלו, בלשכת סגן הרמטכ"ל. תפקידי היה אז לרכז את עמדות הגורמים השונים, החילות וזרועות צה"ל, בכל עניין שעמד לדיון והכרעה אצל קותי. התרשמתי שהוא היה מאוד מרוצה מהעבודה שעשיתי עבורו. אבל עובדה היא, שראשי האגפים במטכ"ל לא היו מרוצים ממני ומהתפקיד. בתפקיד זה, שקותי הגדיר אותו כהיפכא־מסתברא, עסקתי מסוף 78 עד סוף 1982 5 שנים בתפקיד קשה ושוחק. רפול היה האיש שהעניק לי אז דרגת אלוף־משנה.

„בינואר 1982 נתמנה אלוף־משנה משה לוי לתפקיד סגן־הרמטכ"ל. הוא רצה שקט תעשייתי בקומה שלו, והנדוניה של עמנואל ולד היתה פרובלמטית עבורו. לוי המליץ בפניי, שאגש למכללה לבטחון לאומי כדי להשלים את הכשרתי הצבאית. הלכתי למכללה. התברר לי שם, שכל אחד מהחניכים מכין עבודת מחקר ברמה הצה"לית. אני חשבתי לנכון לחקור את צה"ל במלחמת שלום הגליל. נזכרתי בקותי ז"ל. הוא נהרג בלבנון ביום רביעי. יומיים קודם־לכן הוא ביקר במטכ"ל בתל־אביב ואמר לי: 'עמנואל, יש לי הרגשה שמשהו במלחמה הזאת לא בסדר בגדול, אם תגיע לזה, אתה יכול להתמודד עם העניין'. חודשיים אחר־כך, כשנגשתי לעבודה, ראיתי את ניתוח פעולת צה"ל במלחמת שלו"ג כצוואה שהוריש לי קותי. נגשתי למשה לוי, מפקדי, והוא אישר לי את נושא העבודה.

„במשך שנה תמימה במיכללה הכנתי את העבודה. כל יום לאחר שעות הלימודים ישבתי בענף היסטוריה במה"ד, שמעתי את כל סרטי ההקלטה שלא היו מפוענחים עדיין, קראתי גם סטנוגרמות ותחקירים. על מנת לוודא את פריצת הכוחות במאת האחוזים, נעזרתי בתצלומי אוויר מאותה תקופה ובמפענח תצלומים של צה"ל. הסתייעתי רבות גם במפקדי חטיבות שלחמו בלבנון ולמדו איתי באותה תקופה במכללה לבטחון לאומי.

„ב־15 באפריל 1983 התמנה משה לוי לרמטכ"ל. ניגשתי אליו ואמרתי לו שאכן היו שיקולים מדיניים והתערבות פוליטית ב־שלו"ג, אולם אין בהם כדי להשפיע עד כדי כך באותן נסיבות ולהסביר את אי־ביצוע המשימות הצבאיות. ביקשתי אז מלוי לבחון גם את לקחי מלחמות יום־כיפור וששת הימים ובאופן ספציפי גם את תהליך בניין הכוח הצבאי במלחמות כדי לבדוק אם הבעיה היא רק ב־שלו"ג או יסודית יותר. משה לוי נתן לי את האישור להמשיך. בסוף השנה הגשתי שני עותקים: ניתוח צה"ל ב„שלום הגליל" ולקחי המלחמות הקודמות.

„מפקד המכללה לבטחון לאומי דאז, תת־אלוף יעקב (ג'קי) אבן, בדק את העבודה ובהערכה כתב: 'העבודה מעולה ומקובלת עלי, אני אדרוש שהיא תגיע לדיון במטה הכללי'. סיימתי אז את תקופת ההשתלמות במכללה והתעוררה בעיית השיבוץ שלי בצה"ל. הרמטכ"ל מינה אותי לתפקיד ראש מחלקת תיכנון ארוך־טווח באגף תיכנון במטכ"ל ואמר: 'תכין תוכנית עבודה רב־שנתית לבניין צה"ל לעשור הקרוב'. הרמטכ"ל הטיל עלי את התפקיד משום שהכיר אותי. התפקיד אליו נכנסתי באגף התיכנון לא היה מאויש כבר שנתיים. במעט ימי החסד הראשונים שלי באגף התיכנון, נתגלה לי לאט לאט שלא מתמלאים התנאים לביצוע משימתי. לא זומנתי לאף דיון בנושא תיכנון רב־שנתי, לא אצל הרמטכ"ל, משה לוי, ולא אצל ראש אג"ת דאז, אלוף מנחם עינן. גם לא קיבלתי דואר וניירת שהיו דרושים לי בתוקף תפקידי ומשימתי, כמו הערכות מודיעין, מתארים, טכנולוגיות, דו"חות תקציב, לקחי מלחמות וכו'. קיבלתי רק חוזרים רגילים של מצב הפיקוד העליון ולוחות סיסמאות מרחביות. הסתבר לי עוד, כי בתיכנון הרב־שנתי עוסק בפועל ראש מחלקה אחר שלא מונה לכך על־פי ההגדרה. חשוב לי לציין, כי מעולם לא עבדתי קודם עם אלוף מנחם עינן. אני רק משער כי הוא זקף לחובתי את מה שכתבתי בעבודה על הגיזרה המזרחית בלבנון. עליה הוא תיפקד. הוא פשוט לא היה מעוניין שהעבודה שלי תיגמר ושאציג אותה. לפיכך, מנע ממני חומר שאמור היה להגיע אלי. הלכתי לפגישה עם עינן. דבר לא זז.

„ניצבתי אז בפני שתי ברירות קשות: הראשונה, לקחת את ראש אג"ת ל„דין תורה" אצל הרמטכ"ל, תוך סבירות גבוהה שאלוף־משנה מול אלוף, משמעו הפסד עבורי. ידעתי גם שהרמטכ"ל לא נותן לי גיבוי. אפשרות שניה היתה להתפטר מצה"ל ולא לסיים את העבודה. בחרתי בדרך שלישית ועשיתי מעשה הנוגד את כללי המשמעת הצבאית. צילמתי בלשכת ראש אג"ת את המסמכים שהיו אמורים להגיע אלי בתוקף תפקידי ובתוקף סיווגי הבטחוני ושלא הגיעו אלי משיקולים זרים. לא חיפשתי אצל ראש אג"ת יהלומים בכספת. כשהסתבר לאלוף עינן שאני מצלם אצלו מסמכים, הוא היה צריך לשפוט אותי. הוא בחר להאשים אותי בריגול ואמר לי אז: 'אתה או מרגל או משוגע, והוריתי לגורמים המתאימים לבדוק זאת'. עניתי לו: 'אין לי לא התנגדות ולא שליטה על בדיקה בטחונית ואינני מבקש כל חיסוי. אולם כל עוד לא הוכח בבירור שעברתי עבירה בטחונית, אני דורש להשלים את עבודתי'.

„העברתי אז מיוזמתי לרמטכ"ל רשימת מאות מסמכים שהיו צריכים להגיע אלי ולא הגיעו. אחר־כך, בהזדמנות אחרת, הודה הרמטכ"ל בפניי בכנות, כי היה צריך לשים לב לעובדה שאני לא מוזמן לדיונים אצלו.

„התפוצצה אז „פרשת הריגול" נגדי. מחודש מאי עד יולי 1984 התנהלה נגדי חקירה של מצ"ח. שאלו אותי אם אהיה מוכן לעבור בדיקה בגלאי־אמת (פוליגראף). הסכמתי ונבדקתי חמש פעמים, היה ברור לי, שאף אחד לא חושד בי בריגול באמת. ברור הוא, שאם היה מתגלה מרגל בדרגת אלוף־משנה במטכ"ל, הוא לא היה ממשיך להסתובב. לאחר חמש בדיקות פוליגראף וחקירות רבות, קרא לי ראש מחלקת שדה בצה"ל וכישר לי שלא נמצאו כל ממצאים המעידים על עבירה בטחונית. הוא אמר לי עוד, כי על מנת לודא במאה אחוז, הוא מבקש להעביר את החקירה לשירות הבטחון הכללי.

„בשב"כ הודיעו לי, כי אני מואשם בריגול וכדאי לי לספר את כל הסיפור. עיכבו אותי, בלי לתת לי להתקשר בטלפון. כל אותה תקופה הייתי ללא עורך־דין. בשב"כ ביקשו אותי להיבדק בפוליגראף פעם נוספת. הם

(המשך בעמוד 6)

סטריפטיז בארבעה כרכים

„הביורוקרטיה הצבאית הופכת את הקצינים לזונות" (מתוך דו"ח ולד) ■ סיגנונו שלוח הרסן של ד"ר ולד גרר התייחסות עויינת במערכת הצבאית ופגע בהתייחסות העניינית כלפי הדו"ח שכתב ■ תכנים מעוררי אהדה שאינם מעוגנים דיים בעובדות ובנתונים

מאת אלכס פישמן

לא יהיה כל ערך ממשי לדיון שתקיים ועדת חוץ ובטחון בפרשת עמנואל ולד, אם לא תנוצל פרשה זו כמנוף להשגת שלוש מטרות עיקריות: חשיפת לקחי המלחמה שנגנזו, הסרת ההגנה ממפקדים שכשלו בתפקודם והרחבת סמכויותיה של ועדת חוץ ובטחון.

● המטרה הראשונה — חשיפת העובדה, כי לקחי מלחמת לבנון בתחום תיפקוד המיפקדה העליונה והפיקוד הבכיר, נגנזו בהוראת הרמטכ"ל. שלא בדומה לעבודתו של עמנואל ולד, הספר המרכזי להפקת הלקחים ממלחמת לבנון נכתב על־ידי מחלקת ההדרכה בצה"ל באחריותו של אלוף — ראש מה"ד. הספר נכתב כחלק מן הרוטינה של הצבא ולא כעבודה שהרמטכ"ל מבקש מגורם נוסף לבצע — כמו במקרה של עמנואל ולד.

כזכור, אותו פרק העוסק בתיפקוד מוצב הפיקוד העליון והקצונה הבכירה במלחמת לבנון, כפי שהופיע בספר של מה"ד, נגנז. לאחר פרסום עובדה זו ב„על המשמר", בחוברת המיוחדת שהוציא „על המשמר" על מלחמת לבנון ב־5.6.85 ניהל הצבא מערכת הסברה, בה ביקש לשכנע את הציבור כי לקחי מלחמת לבנון הובאו לדיון במטכ"ל והם מיושמים, כולל אותם לקחים שנגנזו.

גם בהופעה של ראש מה"ד בפני ועדת חוץ ובטחון באותה תקופה, הוצגה בפני חברי הוועדה שורה ארוכה של לקחים אותם הפיק צה"ל מן המלחמה. אלא שמרוב עצים לא ראו חברי הוועדה את היער. אם באמת ירצו היום חברי הוועדה לדעת אילו לקחים הפיק צה"ל ואילו נגנזו — הרי שחומר זה מצוי ממש מתחת לאפם. מיד לאחר הופעתו בפני ועדת חוץ ובטחון, השאיר האלוף פלד, ראש מה"ד דאז, את החומר שהביא עמו להצגה בפני חברי הוועדה, במזכירות הוועדה. כל שנותר לחברי הוועדה הוא לבקש את החומר מן המזכיר ולקרוא אותו בעיון. הם לא היו צריכים להמתין לכל ההצגה הרעשנית סביב עבודתו של עמנואל ולד.

● המטרה השניה היא לעקור אחת ולתמיד את התופעה שחזרה על עצמה לאחר מלחמת לבנון ביתר חריפות, והיא — ההגנה שזוכים לה, בתוך המערכת הצבאית, מפקדים בכירים שלא תפקדו כהלכה במהלך המלחמה או הפתחת התפקוד הלקוי של מוצב הפיקוד העליון גם אם בסופו של חשבון מצא הצבא לנכון להתייחס לליקוי של מוצב הפיקוד העליון ולתרגל אותו.

● המטרה השלישית, כוללנית יותר, וזוהי הזדמנות לדרוש כי ועדת חוץ ובטחון תהפוך מוועדה פרלמנטרית, שתפקידה להאזין ולייעץ, לוועדה שיש לה סמכויות רחבות יותר בתחום הביקורת בתוך הצבא. הרמטכ"ל אינו אמור להיות בעל הסמכות הבלעדית להחליט במה יש לטפל כחלק מלקחי לבנון ומה ראוי לגניזה.

הדיון שלא התקיים

עמנואל ולד אינו זקוק כיום לאישורים מאיש לגבי חשיבות התיזות אותן הוא מציג בעבודתו. שר הבטחון ואחרים קראו את הדו"ח ומצאו כי חלק לא מבוטל מהתיזות שלו קבילות. בעקבות המסקנות ביקש שר הבטחון לקיים דיון של המטכ"ל בעבודה. כידוע, לא התקיים דיון כזה לא רק מסיבות התלויות ברמטכ"ל, אלא גם בעמנואל ולד עצמו, שלא הצליח לעורר את הנושא. ראש אכ"א במטכ"ל, מתן וילנאי, אשר נשאל על־ידי כתבנו לגבי עבודתו של ולד, השיב: לא קראתי אותה, אינני מכיר אותה. זהו מצב בלתי־נסבל.

קצין בכיר אחר, שהשיג את העבודה וקרא אותה מתוך סקרנות אישית, קבע קטגורית כי בעבודה יש מימצאים חשובים ביותר, מרתקים מוכרים אמנם, אך מתחדדים יותר בעבודה זו. אותו קצין ציין במפורשות, כי דרך הפרסום של דו"ח ולד היתה שערורייה לאומית ופגיעה בבטחון מדינת ישראל. לדבריו: „עשו סטריפטיז לצבא, בלי שבדקו מה נעשה ומה לא נעשה. מן הפרסומים ומתשובת דובר צה"ל אנחנו מצטיירים כצבא אומלל."

שיקולים של שלום־בית

את צורת הפרסום, שכדברי אותו קצין בכיר גורמת נזק בל ישוער לצה"ל כלפי אויביו מבחוץ, ניתן היה למנוע אילו מצאה ההנהגה הצבאית אומץ לדון גם בלקחים שאינם מחמיאים לה אישית ולא היתה מעמידה בראש מעייניה שיקולים של שלום־בית.

יתכן שדו"ח ולד היה זוכה לטיפול אחר בתוך הצבא אלמלא מספר ליקויים בעבודתו ותקלות מיותרות במערכת יחסי אנוש שיש גם לוולד חלק בהן. ארבעה נושאים עיקריים מתעוררים בעבודתו של ולד:

האחד — הטוטאליות של השריון, או כפי שהוא מכנה זאת בעבודתו „חלום השריון". לא ברור מדוע כדי להסביר תיזה זו נזקק ולד לתקיפה בוטה על האלוף ישראל טל.

השני — ליקויים בשיתוף־פעולה בין זרועי ובין־חילי.

השלישי — קושי בתפעול מסגרות גדולות.

הרביעי — הכשרת הפיקוד הבכיר וקידומו.

הסבירות לתיקון ליקויים אלה היא נמוכה מיסודה עקב השתרשות נהלים ביורוקרטיים. לא ברור לאיש מדוע כדי להסביר תיזה זו נזקק עמנואל ולד לביטויים כמו: „הביורוקרטיה הצבאית הופכת את הקצינים לזונות". כדאי היה לדרוש מעמנואל ולד להגיש עבודה מנוסחת באופן שונה לפני קיומו של דיון כלשהו בנושא.

כיצד נולדה „פרשת הריגול"

לשם מה נזקק עמנואל ולד להתקפות שלוחות־רסן על קצינים כמו האלוף טל והאלוף מנחם עינן? ולד טוען שמבצעים לו רצח אופי, אך רצח אופי זה הוא כאין וכאפס בהשוואה למה שהוא עשה לכמה קצינים בצה"ל. כדי להבהיר עד כמה יצר סגנונו של ולד אנטגוניזם כלפי עבודתו, נספר כי הרמטכ"ל משה לוי העביר את עמנואל ולד לתפקיד באגף התכנון במטכ"ל, כדי שיישם את ממצאיו ממלחמת לבנון באגף התכנון, בעבודה על מבנה צה"ל. הרמטכ"ל מינה את ולד למרות התנגדותו של מי שמונה אז כראש אגף התיכנון, האלוף מנחם עינן. אין פלא שמנחם עינן, לאחר שקרא את הפרק העוסק בו, לא רצה באיש זה. לאחר שכפו אותו עליו, ניטרל אותו אלוף עינן ממסמכים רלוונטיים לעבודתו באגף התכנון. מערכת היחסים גררה גניבת מסמכים על־ידי עמנואל ולד — כ־500 מסמכים שצולמו בשעות שלפנות בוקר והולידו את „פרשת הריגול" המגוחכת.

לבד מן הליקויים בסגנון, לוקה העבודה בהתעלמות מן הגורם המדיני, מן התכנון בדרג המטכ"ל ומהשפעתו על הביצוע. למרות האהדה כלפי התכנים המופיעים בדו"ח, יש בו חלקים מסויימים שאינם מנוסחים בצורה קונסטרוקטיבית ואינם מעוגנים דיים בעובדות ובנתונים. כל אלה גורעים מן ההתייחסות העניינית למימצאים החשובים שבדו"ח.

אגב, באותה עבודה שהציגה את לקחי לבנון, את ההתעלמות מחלק מלקחי לבנון, עליה נכתב ב„על המשמר" ב־5.6.85, נאמר: „...כך, למשל, הוכנה במיכללה לבטחון לאומי עבודה מקיפה על מבנה הצבא. היתה זו עבודה ביקורתית למדי, הקצין שעמד מאחורי העבודה — שלא זכתה, כמובן, לכל תהודה בצה"ל — עומד לסיים את שירותו הצבאי..." הכוונה היתה, כמובן, לאל"מ עמנואל ולד. אילו רצתה ועדת הביקורת המדינית להכנס לעובי הקורה על הנעשה בצה"ל בכנות, היא לא היתה צריכה להמתין להתפרצות של ולד אל התקשורת.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנסר

לשבת בתוך הבניין ולקעקע את היסודות

מאת עוזי מחניימי

הרושם הוא, שד"ר ולד הוא אחד מן האנשים המתאימים לבצע מחקר מקיף על צה"ל ומלחמת לבנון מחקר עב כרס, שיש אומרים שלפחות בהיקפו הוא ללא תקדים. דר' ולד ניחן ללא ספק בתכונות מעולות, אך נראה כי התמימות היא מתכונותיו הבולטות.

האם חשב איש זה באמת ובתמים שהוא יוכל לשבת בתוך הבניין ולקעקע את היסודות? האם באמת חשב שמי שהיה במלחמת לבנון תת־אלוף ומפקד אוגדה ועתה הוא אלוף ומפקד, יאפשר לו להסיר את הקורות מתחת למגדל הלגו שעליו הוא יושב? האם באמת ובתמים חשב כי יוכל לנתח את הצבא באיזמל דק, בלי שיואשם בריגול, סטיות מיניות, ומופרעות נפשית?

אנחנו ללא ספק חיים במדינה מוזרה, אם להשתמש בלשון המעטה. הנה היתה פרשיית ויסות מניות הבנקים, אירוע חמור ללא ספק. הבנקים, הונו אנשים, חלקם תמימים וחלקם ספקולנטים, ואלה הפסידו כספים. לא חלף זמן רב מדי ובאופן טבעי לחלוטין הוקמה ועדת־חקירה ממלכתית. האם מישהו העלה על דעתו שיתנו לאדונים הבכירים מנדלבאום, מאיר, יפת ואחרים למנות מטעמם חוקרים לפרשה? תארו לכם שאדון ארנסט יפה היה ממנה את אחד מפקידיו לחקור את פרשיית הוויסות והפקיד האמיץ היה מגיש דו"ח הדומה במסקנותיו לדו"ח בייסקי? לא זו בלבד שהאיש היה נאלץ לחפש לו פרנסה אחרת אלא שוודאי היתה נפתחת נגדו חקירה באשמת... סטיות מיניות, מופרעות נפשית ואולי אפילו ריגול.

התמימות של ולד, שלקח על עצמו משימה בלתי ניתנת לביצוע, הביאה על ראשו את כל הצרות הפרטיות, מאז החל הדין וחשבון שלו להסתובב במסדרונות המטכ"ל ואפילו לא להגיע (מסיבות טכניות כמובן) עם הפרק המסכם לשר הבטחון.

הצבא הוא מסגרת דורסנית, שתקיא החוצה כל מי שינסה — ואפילו קיבל מברט לכך — לחפור יותר משני סנטימטר לעומק ולגלות ממצאים שכולם יודעים על קיומם, אך למדו לחיות עמם. כשזה קורה והתופעה האנומלית שהצבא חוקר את עצמו יוצאת־לפועל, מתחילים להתרחש דברים מוזרים, אך כלל לא מפתיעים: הקצין החוקר עוזב את הצבא בטריקת דלת, המערכת הבטחונית מוקיעה אותו ומנסה להלוך על שלמותו הנפשית, רמתו המוסרית ואהבת המולדת שלו.

בשלב המאוחר יותר, אך הצפוי בהחלט, כשהנושא מגיע לתקשורת, מתחילה סערה ציבורית, שהיא מגוחכת כשלעצמה. כיוון שרוב הנסערים הרי לא קראו את הדו"ח של ולד ואם קראו ספק אם הבינו, ואם הבינו ספק אם יש בהם את הכלים לנתח את המשמעויות של דו"ח מקצועי וארוך זה. אז קורה, שדובר צה"ל נקרא לרגל לסוכך על הצבא המסתבך, הרמטכ"ל נאלץ להתייחס לאירוע אד־הוק כלאחר־יד ואינו יכול להותיר רושם טוב, וכך מתחיל מחול שדים שבו כולם תוקפים את כולם וכרגיל המטרה מוחטאת והיא, בסופו של דבר, משימתו הראשונית של ד"ר ולד: להוציא את המורסה הממארת במהירות האפשרית מצה"ל, לפני שתתפשט בגוף כולו, לאתר את מוקדי המחלה לפני שזו תמית את החולה, שלמזלנו הוא הסוב ומחזיק בינתיים מעמד.

הדרך היחידה, שנותרה כיום לטפל בדו"ח ולד היא לקחת את הדו"ח בלי האדון ולד ולהגישו כבסיס לוועדת חקירה ממלכתית עצמאית, נטולת פניות, אשר תחקור את אירועי המלחמה האחרונה וממנה את תחלואי היסוד של צה"ל. ועדה כזו הינה הדרך היחידה להביא את פרשיית ולד לסיומה, ובמסגרתה ודאי ימצא הדו"ח של ולד את היחס הראוי לו.

שלוש־ארבע, לעבודה!

מאת ישראל זמיר

מדי שנה, לאחר יום־העצמאות, יש מי שדואג להזכיר לנו שהעם היהודי הולך וכלה. זו עובדה מתימטית שאיש שלא יוכל להכחישה. השנה היה זה פרופסור רוברטו בקי, שהעיר כי 68 אחוז מהילדים הנולדים בישראל ובשטחים בעשור האחרון אינם יהודים, או אם תרצו, הם ערבים. בא תשר יעקבי והוסיף, כי בשנת 2000 יגיע מספר היהודים בישראל ובהתנחלויות — אם עדיין ההתנחלויות יעמדו על תילן — ל־4.1 מיליון מול 3.1 מיליון לא יהודים. המסקנה? שמעון פרס מציע: קדימה לעבודה! ארבעה ילדים למשפחה ועם ישראל ישמור על הגחלת.

היה, כמובן, באותו דיון, מי שידע ללחוש לנו כי מדי שנה בשנה מתבצעות בישראל כ־20 אלף הפלות, אם לא יותר מזה, ואם לא נאסור עליהן — יצטמצם הפער בריבוי הטבעי בין יהודים וערבים, או שנתחיל אולי ללמד את שכנינו שמעבר לקו־הירוק פרקים נבחרים בתורת ההפלות ובתכנון משפחה.

ומסתבר שאף עדות־המזרח בישראל הבינו כי ללא תכנון משפחה — אי־אפשר להעניק חינוך גבוה לכל הילדים וה... גלולה מתגלגלת לה באין עוצר.

יכולנו לרגע להפליג אל העולם היהודי, והמספרים שם ממש מבהילים: מספר היהודים בתפוצות: ב־1975 היה 10,020,000, ב־1990 יהיו לנו 8,933,000 ובשנת 2000 — 7,927,000. אם תרצה, משנת 1975 ועד לסוף המאה — נאבד 2,093,000 יהודים. במשך דור אחד (אם דור הוא 25 שנה) — הפסדנו שני מיליון ומשהו יהודים.

היה מי שחישב שיהדות התפוצות מאבדת כל יום 240 יהודים, כולל שבתות וחגים. או: עשרה יהודים בשעה!

* * *

בארה"ב אך מיעוט בין היהודים שומר על זיקה יהודית. כרבע מיהודי ארה"ב קשור למגבית, כ־20 אחוז מהם — ביקר בישראל, אף־על־פי שרבים יותר כבר היו באתונה, ברומא ובפאריס, אך לא בירושלים.

יש הסבורים כי התשובה למחלת הכליון היהודי טמונה בחינוך היהודי. ובכן, מצויים בארה"ב כ־850 אלף ילדים יהודים בגילאי בית הספר, מגיל 6 ועד 17, ומחצית המיליון אינם מקבלים שום חינוך יהודי. הם לומדים בבתי־ספר כלליים ולפעמים הולכים, עד ל„בר־מצווה", ל„סאנדיי סקול" ובתום הבר־מצווה — ככר „גמרנו". ברוך השם, עם התוכה המכבירה הזאת.

במסגרת החינוך המשלים נמצאים כיום יותר מרבע מיליון ילדים וקרוב ל־100 אלף לומדים בבתי־ספר יהודיים יומיים, שהם קצת יותר מעשרה אחוז, ורובם במערכת החינוך האורתודוקסית.

מאז שנות החמישים המשפחות היהודיות קטנות והולכות. המספרים מורים בבטחון שאין עתיד ליהדות בגולה וההתבוללות מכלה את היהדות מהר ובייסורין!

לא גיליתי את אמריקה. אני יודע שבברית־המועצות המצב עוד יותר חמור. גיטו של זהב מזה וגיטו של אנטישמיות מזה. שר הפנים יצחק פרץ הכריז לפני כמה חודשים על „שנת פריון" (זו אולי הסיבה האמיתית שהתנגד לשעון קיץ...) ואת ההחמרה באיזון הדמוגראפי הוא תולה באוניברסיטה המורמונית, במפגשי נוער יהודי וערבי, אך לא הרגשנו בדבריו מוכנות לקבל לזרועות היהדות את אלה שרוצים להתגייר, שלא לדבר על סירובו להכיר בנישואי רבנים רפורמים, ביהדותם של האתיופים וכו'.

אין זה סוד שהריבוי הטבעי בגדה־המערבית וברצועת עזה הוא מן הגבוהים בעולם והללו מגבירים חיל — תרתי משמע. מי שרוצה לספח את השטחים — יוכל לחשב עם עפרון מחודד ונייר חלק באיזו שנה במרוייק יהיה לנו רוב לא יהודי בארץ זו, ואם לא נהיה אנשי כהנא או מדינת דרום־אפריקה וניתן לשכנים זכות בחירה לכנסת — הם פשוט יוכלו ביום בהיר אחד להחליט ברוב קולות לשנות את שמה של מדינה זו מישראל חזרה ל„פלשתין". הם יצביעו וייזכו ברוב. דרך אחרת להתגבר על הדמוגרפיה — להתנגד לכל הסדר, לכל פתרון של הבעיה הפלשתינית ואז לא נותר אלא להזמין את המשאיות של הרב כהנא...

הצעתו ה„קונסטרוקטיבית" של שמעון פרס — ללדת ארבעה — כבר מזמן אינה רלבאנטית. בן־גוריון המליץ על עשרה ותלמידו הנאמן, ראש ממשלתנו הוליד רק שלושה! ואפילו ב"ג הבין את המשגה הנורא כאשר הטיל את המשימה על השכבות החלשות שבעם. את משאלתו החסודה לא הגשימו נשות צפון תל־אביב, סביון או צהלה. בית־שאן, ירוחם, דימונה הן הסובלות עד היום מפיגור כשל העדר תכנון משפחה.

הפתרון, כאמור, הוא בתחום הפוליטי. לא נתחרה בילודה עם שכנינו, וההולדה הלאומית תמשיך לרדת — ככל שתעלה רמת ההשכלה. אין מה לעשות.

לחבר הכנסת כהן־אבידוב מתאים להופיע בכיכרות בקריאות עידוד: „לעשות ילדים", אולם אפילו גאולה כהן או יובל נאמן לא נרתמו למשימה „לאומית" זו. כל נסיון מיני להאבק בהיעלמותו האיטית של עם־ישראל — שואפת לאפס. אפילו אם נשלח לארצות הגולה דיביזיית מחנכים עבריים — ספק אם נצליח. פתרון פוליטי של הבעייה הפלשתינית הוא הוא שינתק אותנו מן הגדה והרצועה. רק בכוחו להשאיר מדינה זו — מדינה יהודית.

ראש קטן בדרגים הבכירים

(המשך מעמוד 5)

טענו שיש להם כבר פקודת מעצר חתומה נגדי אם הפוליגראף יפליל אותי. הם טענו שהרמטכ"ל בעצמו חתום על צו המעצר. בבוקר שלמחרת הייתי אצל רב־אלוף משה לוי. הוא אמר לי כי לא חתם מעולם על צו מעצר נגדי וכי על הצו חתום אלוף מנחם עינן. הרמטכ"ל נזף בעינן על התערבות פיקודית ויעץ לי ללכת בכל זאת לפוליגראף נוסף. עשיתי זאת, ולמחרת קרא לי ראש אגף המודיעין דאז, והודיע לי שיש לי את הסיווג הבטחוני הגבוה ביותר שקיים בצה"ל וכי החקירה נסגרה.

„חשוב לי לציין כעת, כי גורע לי שאיש בכיר כשב"כ הודה בפני עיתונאי באותה תקופה, שהתרשמותו היא, שמדובר במלחמות „י.ב." (יהודים ביהודים) בצה"ל בלבד ולא בעבירה בטחונית. המשכתי וסיימתי את העבודה.

„ב־30 בנובמבר 84 קיבל הרמטכ"ל ארבעה חלקים של עבודתי, שהשתרעו על פני 700 עמודים. הגשתי לו אז שוב את החלק הקרוי „צה"ל אחר", שעוסק בצבא במלחמת לבנון. הוא הודיע לי אז, שמאפריל 1983 טרם הספיק לקרוא את החלק הזה. החלק השני של העבודה נקרא „צה"ל בין המלחמות", ושני חלקים נוספים עוסקים בתוכנית רב־שנתית ובבניין הכוח. הצעתי לרמטכ"ל למנות קבוצת אלופים כדי שיבחנו את העבודה מההיבט הצבאי. הרמטכ"ל ענה לי: 'לא מקובל עלי אלופים. זה נושא רגיש. אני אקרא בעצמי את העבודה ואטיל גם על אלוף לקרוא אותה, וכפי שנתרשם כך נקבע את דרך הטיפול. במקביל, אטפל בשיבוץ הולם עבורך'.

„מאז מועד פברואר 1985 ישבתי בביתי בהרצליה עם הרכב הצבאי והמשכורת וללא תפקיד. אחת לשבוע התקשרתי ללשכת הרמטכ"ל. והאלוף התעניין מה קורה עם העבודה. אחרי שלושה חודשי „קיפאון", כשראיתי שהעסק לא זז, לבשתי בגדים אזרחיים והלכתי ללשכת שר הבטחון, יצחק רבין, ומסרתי שם עותק של עבודת המחקר שהבינותי. „במקרה", למחרת, קיבלתי טלפון ממזכירת הרמטכ"ל, שאמרה לי ללכת מיד לתפקיד מדריך במכללה לבטחון לאומי.

„ביולי 1985 שמעתי מלשכת השר, שרבין הורה שהחלק על „שלום הגליל" ייבדק על־ידי קבוצה ברשות אלוף והנושא כולו יעלה לדיון בפורום המטה הכללי. האלוף שנתמנה אז לבדוק את העבודה (אינני רוצה לנקוב בשמו) הצדיק חד־משמעית את המסקנות וציין רק שהסגנון שלי חריף מדי. ביקשתי במקביל, גם מאלוף (מיל.) אברהם רותם לקרוא את העבודה והוא נתן לי דו"ח כתוב, בו נאמר: 'אני מקבל את הדברים, זהו מסמך חובה לקריאה ולימוד בקורס מפקדי חטיבות ומעלה בצה"ל'. ביולי 1985 ביקשתי להשתחרר מצה"ל. „במקרה", התקשר אליי למחרת היום אלוף והודיע לי כי הרמטכ"ל ביקש ממנו להכין דיון במטכ"ל וכי הוא מבקש להנחות אותי על סדר הדיון. הוא טען בפני כי חלק א ו־ב לא יוצגו כלל וכי ייערך דיון רק בחלקים מפרק ג ו־ד. הוא אמר כי הוראת הרמטכ"ל היא שלא להפיץ את העבודה לפורום האלופים במטכ"ל. הלכתי לרמטכ"ל וטענתי בפניו שזה נראה לי כדיון מכור. משה לוי ענה לי: 'כך אני קבעתי אותו'. הודעתי לו אז, שאיבדתי בו את האמון כאדם וכמפקד, וכי אני מבקש להשתחרר מהשירות. קראתי אחר־כך בעיתונים שהוא טען כי לא היה לי את החוסן הנפשי להציג את העבודה בפני המטכ"ל. לפני שהשתחררתי מצה"ל, קרא לי יצחק רבין ואמר לי שקרא את העבודה וכי הוא מקבל שצה"ל לא מימש את הציפיות שתלו בו בשתי המלחמות האחרונות. אז גם הסתבר לי, שלא הגיע אליו משום־מה החלק הרביעי של המסקנות. ב־28 לפברואר 1986 השתחררתי מצה"ל. הלכתי לארבעה חברי־כנסת מכל הקשת הפוליטית (אבא אבן, יוסי שריד, אהוד אולמרט ודן מרידור), נתתי בידיהם את הגרסה האזרחית של עבודתי.

„בממצאים העיקריים של העבודה מצאתי שבמהלך התקופה משש־הימים נשחקו הכשרים הצבאיים של צה"ל ואבד לו הכושר ההתקפי. במקביל, לא סותחה כל יכולת הגנתית. אחרי המלחמות לא הופקו לקחים, היו אמנם כנסים, אך לא היה ניתוח ממשי של תוצאות מול יעדים. בתחום מבצעיות הפיקוד עולה, כי בשל"ג לא היתה מצביאות ברמה מספקת. לא היתה חשיבה צבאית מסודרת. בפעם הראשונה חלה שחיקה בפיקוד בדרג הביניים. את תופעת „הראש הקטן" יש לחפש בדרגים הגבוהים ולא אצל סג"מים. תורת הלחימה של צה"ל, הבנויה על הלם השריון, לא נכונה כיום לחלוטין. שיטות האימונים שמתאימות לתורת הלחימה שגויות אף הן. צה"ל בנוי מעוצבות ומתאמן בגדודים. יש פחות מקום ודגש לכוחות הסיוע, המיפקדות מנופחות והשירותים מלאים. ברגע שיש ניפוח ביורוקרטי של תפקידים, הקצינים נמצאים בתת־עסוקה כרונית. על־כן, יש לחצים למצוא לכולם עבודה. התפקידים מתפצלים לרסיסי תפקידים כפולים וחופפים. האחריות מתמסמסת וקצינים לא לומדים להתמודד עם אחריות כוללת ולא נבנים כראוי. יש ביורוקרטיה במדים במקום קצינים.

„אני מאשים בקשר של שתיקה ממסד בטחוני שמגן על עצמו, וברור לי גם למה. המפקדים שלא פעלו טוב במלחמה קודמו למעלה. הדרג המדיני לא משתלט על צה"ל ואין מי שיכפה זאת על הצבא. אני לא נלחם במערכת, אין לי שאיפות אישיות ואיני מבקש דבר. מה שרציתי, ושילמתי על כך מחיר כבד עד כדי כך שאומרים עליי שהשכבתי את הפקידות שלי ועוד רפש מהסוג הזה, מה שרציתי הוא שגורם בלתי־תלוי בצה"ל יבחן עניינית את העבודה ויכפה על הצבא בדק־בית רציני, כי צה"ל הוכיח, למרבה הצער, שאינו מסוגל לעשות זאת. לא מעניין אותי העניין האישי. אשלם כל מחיר כדי שיינתן צ'אנס לתיקון המעוות.

איפה את, דמוקרטיה?

מבקשים להצר צעדיו של מבקר המדינה, מפטרים בנקאים ומסתפקים בהמלצות מפוקפקות לגבי השליטה בשוק ההון, מקצצים בשירותי הרווחה — ומניחים שאפשר „לבלוע" כל זאת בתוספת תבלין של „דמוקרטיה" בכל נאום

מאת אהרון אפרת

יום העצמאות — כולו דמוקרטיה! מערכת החינוך כולה תכלית־דמוקרטיה! הנשיא ושר־החינוך־והתרבות טבולים ברוטב דמוקרטי המעלה ניחוחות וגעגועים. תשמ"ו — שנת הדמוקרטיה! ההתחייבויות לדמוקרטיה עולות במידה כזאת ... הציפיות עד שאני מתחיל לחשוש, ויש לנו מספיק סיבות לחשוש.

יומיים לפני יום העצמאות ה„דמוקרטי" עולה בחמת־זעם מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר, בשם מחציתה של הממשלה, על היועץ המשפטי לממשלה, המסמל את עצמאותו ... הדמוקרטי של המשפט בישראל.

יומיים לפני נאומי יום העצמאות המקדשים את מגילת העצמאות, מתפרסם דו"ח מבקר המדינה ומולו עולים ראשי המימסד הממשלתי וכלא בושה זועקים: יש להצר את צעדיו של מבקר המדינה ולצמצם את מעמדו הקונסטיטוציוני. יום העצמאות הל"ח למדינת ישראל עומד בסימן ה„רוטאציה" בתפקיד ראש הממשלה, — שהיא כולה סילוף של „אחרות לאומית" ... לדמוקרטיה.

גם ההילה הדמוקרטית שאופפת את דו"ח ועדת החקירה על הבנקים נגמרת עם אקט־ההגשה של פיטורי 6 — 5 „גדולים" ומשאירה אותנו עם המלצות מפוקפקות לגבי השליטה בשוק ההון ובניית מנגנונים נוספים וחדשים לטיפול בהון החסכון, ואין לדעת לאן זה מוביל.

סברתי, והנני סובר גם היום, כי יחס של כבוד למחלוקות ולמימצאים של אנשי המחקר של הביטוח הלאומי ושל בנק ישראל — כל אחת מנקודת המוצא שלה — הוא סימן ... בסיסי הדמוקרטיה החברתית. והנה צמחו ועלו ראשי מנגנונים בגינוי שריהם, המטילים ... משרדיהם את מימצאי המחקרים, מקצצים את ראשיהם ומחנכים את הציבור על סקרים ... מכל הסוגים, עד כדי בורות ובלבול עשתונות.

אנרכיה בדמוקרטיה

אם בדמוקרטיות המערביות מטפחים את הבסיס לדו־קיום של אמת בהבטחת קיומן של שירותי החברה, הסעד והבריאות, באה ממשלתנו המאוחדת ומפשיטה עירום את שירותי הבריאות מתקציבי המדינה, מטילה מיסים ומקצצת קיצבאות זיקנה וילדים, מאיימת על קיומן של קרנות פנסיה עצמאיות של העובדים — ומניחה שאפשר „לבלוע" את כל זה ... התבלין של דמוקרטיה בכל נאום.

אכן, אנרכיה בתורת הדמוקרטיה, בית־נבחרים מרוקן מדמוקרטיה, קשקושים ... ואפילו משוללי אמינות אצל ילדים דבית־רבן. אסכם פתיחה זו בדבריו של מבקר המדינה עצמו, כפי שפורסמו מפיו או מעטו ביום הגשת הדו"ח:

„עם הגשת הדו"ח אני רואה חובה לעצמי להביע את דאגתי העמוקה נוכח הנטייה המסתמנת בהצעת חוק יסוד מבקר המדינה, שהממשלה הניחה על שולחן הכנסת בינואר 1985. נטייה זו מתבטאת בהצרת תחומי פעולתו של מבקר המדינה וצמצומם וכן בביטול מעמדו הקונסטיטוציוני העצמאי".

לא הבנקים בלבד

לא אטעה אם אציין, ולו לשם ריכוז תשומת הלב, כי יצחק טוניק, מבקר המדינה, אלוף־מישנה (מיל.) ... ולד, בעל הדו"ח על מערכות צה"ל לאחר מלחמת לבנון, והשופט בייסקי נזדמנו ... חיוני ביותר לחידוד כוח שיפוטנו. דו"חות טוניק ובייסקי פורסמו. הנסיון לגנוז את דו"ח ... מחטיא את המטרה. הדמוקרטיה בכל זאת נושמת — והאיש עצמו הופיע על מרקע הטלוויזיה והציג בצורה מכובדת ומרוסנת את עיקר מימצאיו. בכל מקרה ניתן לומר במאמר מוסגר, כי מלחמת לבנון טמנה בחובה את כל השלילה והמחדלים — לכלכלה, לבטחון המדינה, לשלטון, למתפרק, לשוק הון נתפרע, למוסר ציבורי מעורער, לריבוי תופעות אנטי־דמוקרטיות ... שנאה לאומנית — שנגדם ניסו נושאי השמות דלעיל להתייצב בכבוד.

אך אם אמרנו למעלה: לא הבנקים בלבד! — ננסה לבחון מצע רחב יותר, למצוא את ... הדמוקרטיה בערימת החציר המגובבת שלנו.

האמנם רק בבנקים עשו המנכ"לים כבתוך שלהם? והרי לאחר הורדת המסך על ה„מתפטרים" שאחריותם המיניסטריאלית הוכחה, ואפילו לו היו ממצים את הדין גם על ... הרב שפירא, עדיין עומדת בכל עוצמתה התופעה של המעמד הביורוקראטי בכל ענפי ... השפע, חברת הסער, ואפילו במוסדות המשרתים את ההישגים החברתיים החיוניים ביותר ... חברת הרווחה, הסעד והביטחון הסוציאלי.

במשך כ־20 שנה מאז שישראל תפחה בגודלה ובכיבושיה על שטחים ועל אנשים ועל ... ועל פרנסתם, נוספה לנו, מעבר למנגנון החיוני המגיש את שירותיו לצרכי העם היהודי במולדתו, פקידות בעלת יומרות „קולוניאליות", שמעסיקה בתחומי מדינת ישראל ובשטחי הכיבוש „עבודה זרה" ומפתחת מתוך עצמה תכונות „זרות" למה שאנו קוראים מגילת העצמאות ודמוקרטיה. מנגנון זה לא ניתן לחלוקה ולהפרדה טכנית־מלאכותית. הוא נודד מכאן לשם ומשם לכאן בשירותי המשק, במילואים בצבא, בשותפויות של ספסרים, במתן ובקבלת שלמונים ... במערכת שוק ההון וניירותיו היה לו חלק. אך לא זאת בלבד.

גם כ־40 השנים של בניין מסור ומעולה של שירותי הרווחה שלנו ושל שירותי ... המסחר ומימשל פנימי, קם, גדל והתקרש מעמד בפני עצמו של פקידים, שכל אחד ... כמעט דירקטור. בלילותיו הוא מתפלל לא רק לשמור על מקומו, אלא לגדול (תגדל ... הבנקים), להרחיב את תחומי שלטונו, לקבל רכב ומזכירה ודרגה ויועץ. ואז הוא גם מתפלל לשלומו של הדירקטור שמעליו ועד לצמרת העץ מגיעה התפילה של אותה ... מעמד שליט חרש במהותו, המשתדל להיטיב עם עצמו ולא רק „עם העם".

אינוש המנגנון

הרהור ראשון זה מוביל על כן לבעיה: איך הופכים בחברתנו זו את תהליך התלכדותו של מעמד זה לתהליך התפרקותו מיומרותיו המעמדיות, לתהליך של דה־ביורוקרטיזציה של המנגנון.

ההומניזציה משמעותה „אינוש" (ולא איוש) בעבודת הממונה הגדול והקטן על ... הביטוח הלאומי, על קביעת התור במרפאה של קופת־חולים, וגם על אשנבי הבנקים בתקופה „החדשה" שלאחר ועדת בייסקי. תקופה שאינה מסומלת בג'ינגלים ב„קול־ישראל" מבוקר עד ערב ולא בפריחה של עצות טרוטת: תשקיע כאן, תשקיע שם את שארית משכורתך. תקופה של שירות אנושי.

לא כל פקיד הוא ביורוקראט. לא כל עובד ציבור נראה למפרע מיותר, מלבד בימים ... שלנו כאשר השלטון מחליט לפטר אלפים, ולאדווקא לפי מפתח היעילות ולפי רמת השירות הטוב של המפוטר.

אנו רוצים בחברה מודרנית, בשירותים אישיים טובים, אנו אפילו רוצים באולמות ... בדואר ובמרפאות ובבנקים, שאפשר יהיה לעמוד בתור, אם צריך, בעמידה או בישיבה נוחה ואנושית. אנו רוצים שהשכבות שלנו יתנהלו בסדר ובהגינות, במקצועיות וביושר. ... משכירי ישראל מרוצים מקבלת המשכורת לא במעטפה מידי המעסיק, אלא בחשבונם בבנק ... לזה דרושים פקידים. לרועץ במערכת אינו עומד העובד, הפקיד, לרועץ במערכת ... הבקיעים והפער והשאיפה „להיבנות" שבין שכבת מגישי השירותים לבין מקבליהם.

הדירקטורים קיבלו סנוקרת מוועדת בייסקי. האם מי שיבוא במקומם ומי שנשאר ... במערכת הבנקאות ילמדו את הלקח? חשש מקנן בלבי, שמא מי שנשאר במקומו חוזר ... הקודש" שלו עם אותם ג'ינגלים באוזניהם ועם אותו מיתוס ש„אנו הנגד חמצן המדינה" ... את, שאיפותינו הנאצלות, אם בעקבות הגילויים של טוניק, ולד, בייסקי, לא נראה את ... ההסתדרות, המדינה וצה"ל כבית־ספר יום־יומי ליחסי־אנוש, להומניזם בשירותי ... והבריאות, אוניברסיטה של החיים, לא על ספסלי לימוד, אלא בכל יום ובכל שעה שאיש ... הציבורי מרים את עיניו אל מול הזוקק, ישר, בלי מחשבות אחוריות ... המערכה העיקרית על טיב הדמוקרטיה ועל יחסי־אנוש היא בתוך כתלי השירות ... תחת קורת־הגג של בית־ה..., על מיפתני הכנייה ובעבודת השרה, ומי יתן ...

מטען חלול

מאת אלכס פישמן

דילמה מול מחפורות ריקות

מותר לנו להניח כי במשך השבועות האחרונים ישב שר הבטחון במשרדו, אלופי הצבא והרמטכ"ל ישבו במפקדותיהם, התבוננו במפת לבנון — עליה החלה להופיע, בנקודות מנומרות חרשות, הפריסה הסורית הוותלת בביקעת הלבנון. כששטחה הולך וגדל — ושאלו את עצמם את השאלה: מה צריך להתרחש על מפה זו, כדי שימליצו בפני הממשלה אילו מהלכים עליה לנקוט? האם להמשיך במאמץ המדיני־הדיפלומטי, או שהגיעה העת לתת מענה צבאי, ובאיזה היקף?

הדילמה הזו מוכרת כדילמת ה„קאזוס־בלי" או בעברית — העילה למלחמה. הגרעין הקשה שלה, אם נפשיט אותה מן האיצטלה האקדמית, הוא יצירת אמינות בהרתעה, שהיא בבחינת בת־הדוד הרחוקה של המכה המקדימה.

הסוגיה הראשונה ששואל את עצמו קברניט בטחוני היא נושא ההכרזה — כיצד להציג את אותו „קאזוס בלי"? הכרזה גלויה או מסר מעומעם — מה עדיף, ובאילו נסיבות? האם לפנינו מצב של הפעלת מנגנון אוטומטי מוחלט, או הכרזה שתאפשר שיקול־דעת? האם עשרים מחפורות מפעילות מנגנון אוטומטי לתגובה צבאית, או מאתיים מחפורות? בלשון אחרת, האם ההבדל בין מחפורות שיקלטו גדוד ומחפורות שיקלטו כוח גדול יותר, הוא שמפריד בין ההחלטה לפתוח בפעילות צבאית לבין החלטה שלא לפתוח בה? האם מחפורות וכוחות סוריים במספר מצומצם בביקעת הלבנון, באזורים שהיו מוחזקים בידי צה"ל, מחייבים תגובה מיידית נוכח האיום הפוטנציאלי הטמון בהן? או שמא לא תיפגע אמינות ההרתעה אם ישראל תחכה עד שייבנו מאתיים המחפורות, ואולי גם אז תוכל לרסן את תגובתה הצבאית עד אשר יאויישו מחפורות אלו באמצעי לחימה ובכוח־אדם?

חייהם של מקבלי ההחלטות היו קלים יותר, אילו חתמה ישראל קווים ברורים למעורבות הצבאית הסורית בלבנון. בשלושת העשורים האחרונים קבעו מנהיגים ישראליים שורה ארוכה של מצבי „קאזוס בלי". נבחן חלק מהם ונראה כיצד התפתחו בסופו של דבר.

- חסימת מיצרי טיראן — הוא המצב המפורסם שבהם, ולכאורה היווה עילה למלחמת ששת־הימים. היום ברור, כי אילו פעלו המצרים באופן נבון יותר במהלכיהם בסיני ערב המלחמה, יכלה ישראל להמשיך ולהתכונן במיצרים הסגורים, כפי שעשתה תקופה ארוכה ערב המלחמה.
- הטיית מקורות המים בצפון — הביאה להתלקחויות תכופות בגבול הצפון בשנות השישים.
- כניסת צבא זר לירדן — הצבא העיראקי שהה בירדן בשנים 1967־70, אך שום דבר לא התרחש, מבחינת ישראל.
- כניסת צבא זר ללבנון — דילמה שאנו יודעים כי ליוותה את ישראל עד 1976 והוסרה לאחר שישראל הסכימה לכניסת הצבא הסורי ללבנון. עד אז נזהרו הסורים מהכנסת כוחות מאסיבית, למעט כוחות קומאנדו מצומצמים באזורים המרוחקים מגבול ישראל.
- ריכוז כוחות התקפיים לאורך הגבולות, כולל איום במערכות טילי קרקע־אוויר — דילמה שליוותה את ישראל ב־1970 לאורך התעלה. ישראל ויתרה או תמורת כסף אמריקני.
- הפרת הסכמים צבאיים ונספחים לחוזה שלום — דילמה שתלווה את ישראל נוכח ההתפתחויות בגדה המזרחית של תעלת סואץ וסיני.
- פעילות מחבלים אינטנסיבית — „קאזוס בלי" שהופעל במבצע ליטאני וככיכול היווה עילה למלחמת לבנון.
- הכנסת נשק גרעיני למדינות ערב — „קאזוס בלי" שהופעל לגבי הכור הגרעיני בעיראק.

מסקירה קצרה של חלק מההתבטאויות של מנהיגים ישראליים בעניין זה בשלושת העשורים האחרונים, אנו מגלים כי אין נוסחה אחידה. הדבר הושפע לא רק מרצונם של הקברניטים, אלא מעוד שורה ארוכה של גורמים. שנזכיר רק שניים מהם: „קאזוס בלי" מול הזירה הדיפלומטית, קרי, מעמדה של ישראל בזירה הבינלאומית וקבלת תמיכה מעצמתית לפעילות בטחונית; ו„קאזוס בלי" מול הזירה הפנימית — היכולת לגייס את העם למכה מקדימה.

בשתי המיגבלות שהזכרנו, למנהיגים היום אין מנדט. יתרה מזאת, הפעילות הסורית הנוכחית בלבנון היא פשוט גאונית. אף לא אחד מתקדימי העבר שהבאנו אינו דומה למה שמתפתח היום בביקעת הלבנון. הסורים מקיימים מחפורות — אך הן ריקות מכוח־אדם. הם פועלים בשלבים, אגב פזילה לתגובותיה של ישראל, וכל זמן שלהערכתם ישראל לא מסוגלת למצוא עילה מתאימה להכות בהם — הם ממשיכים בשלהם.

והיה אם יחליט שר הבטחון להמליץ לפתור את בעיית המחפורות בדרך צבאית, ייצור בכך תקדים של „קאזוס בלי" מגוחך — של יציאה למהלך צבאי העלול להוביל למלחמה, בשל מחפורות ריקות.

מרכיב חשוב אחר בהרתעה הוא הנחת יסוד, על־פיה קיימת גישה ראציונלית אצל הצדדים משני עברי המיתרס. קרי, שני הצדדים מפרשים יחס, אמצעים ומטרה באותה לשון. אך במקרה שלפנינו קיים נתק עמוק בהבנת המסרים וחוסר אמון מוחלט בין ישראל לסוריה. מה שהופך את הפתרונות המקובלים בעולם התרבותי — המו"מ וההידברות — לבלתי־אפשריים. תופעה זו מנתבת את מקבל ההחלטה דווקא לחיפוש אחר פתרונות העומדים בניגוד לרצונו או לעמדותיו הפנימיות — אל הפתרונות הצבאיים. מה שעלול לשבש את האיזון בתהליך קבלת ההחלטות וליצור את המשגים הבלתי־הפיכים.

מישהו אמר שקל להיות רמטכ"ל או שר ביטחון?

הרוסים מתנצלים

מערך הנ"מ הסובייטי חטף בארבע השנים האחרונות, מאז מלחמת לבנון, כמה מכות אנושות, שהתמקדו בתקיפת הטילים בביקעת הלבנון ובפעילות האמריקנית בלוב. הרוסים ספגו ושתקו. אף לא מילה אחת לתרץ את הכשלון של המערכות היקרות, עליהן בונים בעלי־בריתם את הגנתם מפני „התוקפנות של שליחי האימפריאליזם המערבי".

והנה גילינו, כי הסובייטים מצאו בכל זאת אפיק לתרץ את הכישלון. העתון „אלקבס" הכוויתי מאפריל 1986 ציטט מקורות סובייטיים, שסיפרו על המזימה של ארה"ב, מדינות נאט"ו וישראל. על־פי המקורות הסובייטיים, הנסיונות לסימוי (מלשון סומא) המכ"מים הסובייטיים, המתאמים את תגובותיהם של אמצעי ההגנה האווירית באזור המזרח־התיכון (ודרום־מזרח־אירופה), נמשכו יותר מחמש שנים. מומחים ישראלים, לטענתם, השתתפו באימונים למטרה זו והם גם סיפקו מידע לגבי התדרים של הטילים המכ"מים המסייעים וכן על האמצעים לניטרולם.

עיקרו של המידע על מערכות ההגנה האוויריות הסובייטיות נאסף בשתי תקופות, מספרים המקורות. האחת ב־1981, כאשר הציבו הסורים את סוללות הטילים נגד מטוסים בביקעת הלבנון. השנייה — במהלך ... מטוס הג'אמבו הקוריאני, מעל לאי סחלין באחד בספטמבר 1983. בתקופה הראשונה אספה ישראל מידע על מערך ההגנה האווירי באמצעות מטוסים ללא טייס. המידע שנאסף הועבר למרכז לניתוח אלקטרוני השייך לברית נאט"ו. במרכז זה נותחו התדרים והדרך לשיבושם במסגרת צופן מסויים, בו השתמשו הישראלים לאחר מכן במהלך התקפותיהם להשמדת טילים אלו בבקעת הלבנון ב־1982.

על התקופה השנייה סיפרו המקורות הסובייטיים, כי שני לווייני ריגול אמריקניים נעו מעל למטוס האמריקני במקביל לנתיב טיסתו. הלוויינים היו מצויידים — בפעם הראשונה ובאופן נסיוני — במיכשור מתוחכם ביותר, המתבסס על עיקרון האינפרא־אדום, לשם שיבוש הקשר האלחוטי בין שני בסיסי המעקב הקרקעיים הסובייטיים לבין המטוס הקוריאני. כן מסרו המקורות, כי בנוסף לשיבוש הקשר האלחוטי ביצעו שני הלוויינים מדידה של תדרי המכ"ם, סוגיהם, דיוקם, עוצמתם וייעודם. מדידות אלה הועברו ישירות למרכז האמריקני לניתוח ועיבוד נתונים אלקטרוניים.

מפקדת הכוחות הסובייטיים הכחינה כדברי המקורות, שטקטיקת סימוי המכ"מים ומערכות הקשר האלחוטי בפרשת המטוס הקוריאני, בעת השמדת הטילים בביקעת הלבנון ובעת התקפה האמריקנית על היעדים בלוב — היתה זהה. עתה, נלמדת טקטיקה זו (ומנותחת במנגנונים הנוגעים בדבר בבריה"מ.

פרופ' פנחס זוסמן

עברי לא ימתין כמותו

תקדים זוסמן

אחד מן המנכ"לים הבולטים המוכשרים של משרד הבטחון, שהטביע חותם אמיתי על תפקודו ומעמדו של המשרד, היה פרופסור פנחס זוסמן. הוא שימש מנכ"ל כאשר שמעון פרס היה שר בטחון והמשיך בתפקידו תקופה קצרה לאחר מינויו של עזר וייצמן. לכושרו האינטלקטואלי והיכולת התפקודית שלו לא נמצא תחליף במשרד הבטחון עד היום. המיחשוב במשרד הבטחון היה, למשל, אחד ממעשיו של מנכ"ל זה.

אבל ביחסים עם ועד העובדים היה פרופסור זוסמן חלש יותר. הקש ששבר את גבו והביא לפרישתו היה רצונו למנות לו עוזר שבו היה מעוניין. אך התקשי"ר קובע, כי מינוי עוזר אישי אינו נתון לבחירתו האישית־עצמאית של המנכ"ל. פרופסור זוסמן הרים ידיים והלך הביתה. במשך השנים הלכו באותה דרך רבים מן העולם האקדמי ששירתו במשרד הבטחון.

אנו מעלים באוב את פרופסור זוסמן ואת בעיות מינוי העוזר ערב כניסתו של האלוף דוד עברי למשרד המנכ"ל. נדמה לנו כי האלוף עברי לא ימתין תקופה כה ארוכה כמו פרופסור זוסמן עד לנקודת השבירה. הפתיחה שלו בנושא מינוי העוזר למנכ"ל ישנם אותם סממנים שהביאו לפרישתו של פרופסור זוסמן.

התקוות שתולים בעברי לשיפור תפקודו של משרד הבטחון הן כל כך גדולות, עד כי חבל שהצעד הראשון שיעשה במשרד יהיה ברגל שמאל ויתמקד בעימות עם ועד העובדים על מינויים, או לפחות מינוי של עוזר.

המכורים לדוד סם

חודשים ספורים לפני ביקורו האחרון בארה"ב, נפגש שר הבטחון יצחק רבין עם ראשי התעשיות הבטחוניות בישראל ושמע מהם תחזית קודרת למדי על עתיד התעשייה הבטחונית בארץ. זאת, נוכח הירידה הגדולה בהוצאות הבטחון במטבע מקומי.

הקשיים אליהם נקלעו ויקלעו בעתיד התעשיות הגדולות, בשל ירידה בהזמנות משרד הבטחון, הם כאין וכאפס לעומת המשבר שיפקוד את המפעלים הקטנים, עשרות ומאות, אשר משך שנים נבנו סביב מתן השירותים למשרד הבטחון. מפעלים שבחלקם ממוקמים בפריפריה, בעיירות הפיתוח ובמיגזרים בהם כל פגיעה גוררת אבטלה שמביאה לתסיסה חברתית ולנזק פוליטי.

ההתמכרות לסיוע החוץ הבטחוני מארה"ב הגיעה לשיא כזה, שכל התעטשות קלה במימשל האמריקני לגבי היקף ההוצאה הממשלתית בארה"ב, גורמת דלקת־ריאות בתעשייה הבטחונית הישראלית. סבך הקשרים הכלכליים־בטחוניים בין ישראל לארה"ב, יצר הסדרים מורכבים, שהפכו את סיוע החוץ הבטחוני האמריקני — אשר, לכאורה, אמור להיות מוצא, בשלמותו, לרכש בארה"ב — למרכיב חשוב ביותר של תזרים מזומנים וחומרי־גלם לתעשיות הבטחוניות בישראל. כל שינוי — ולו הקטן ביותר, בהיקף ההסדרים, בהיקף התשלומים ובהיקף סיוע החוץ הבטחוני — גורם התכווצויות כואבות אצל אותן תעשיות בארץ שהתמכרו לכסף זה ואינן מסוגלות לחיות ללא ההזרקה התקופתית של הדו"ר־סם.

יצחק רבין בלי בשורה

לכן, אם היה נושא שאמור היה לעמוד במרכז ביקורו של שר הבטחון בוושינגטון, היה זה הנושא הכלכלי. אבל מסתבר כי כגודל הציפיה כך גם גודל האכזבה. שר הבטחון העלה מספר נושאים כלכליים עיקריים במהלך ביקורו - שאמורים היו לצמצם את היקף הנזק הצפוי למערך הסיוע, נוכח הקשיים הפנימיים בארה"ב.

בתחום מכירות הגומלין הישירות והעקיפות, שהזרימו לתעשייה הישראלית מאות מיליוני דולרים והיוו את גולת הכותרת בהישגיו של שר הבטחון הקודם משה ארנס, הודיעו האמריקנים חד וחלק, כי לדעתם יש לסיים תכנית זו בסוף שנת הכספים 1987. הסיבה העיקרית היא כלכלית: המחירים שמציעה ישראל במסגרת מכירות הגומלין אינם נוחים לארה"ב. בנקודה זו יש להטיל חלק ניכר מן האשמה על הביורוקרטיה בישראל, העושה מעשה חלם וגובה מס ערך מוסף על כסף המתקבל מארה"ב. גבייה זו מייקרת את המוצר ללא הצדקה משקית ומדינית. בנושא זה לא הביא שר הבטחון בשורות מעודדות.

באווירה הנוכחית בקונגרס ובמימשל לא יכול היה שר הבטחון לבקש את הגדלת סיוע החוץ הבטחוני באופן ישיר, וצריך היה למצוא מקורות סיוע בארה"ב, שאינם מחייבים חקיקה לתוספת סיוע. נושא זה העלה לכותרות התבטאויות של השר רבין בוושינגטון, המבקשות להשוות את מעמדה של ישראל לזה של מדינות נאט"ו.

למימשל האמריקני מספר קרנות־סיוע לצבאות נאט"ו, בעיקר בתחום המחקר והפיתוח, שאינן מחייבות אישורי קונגרס ומאפשרות העברה ישירה של תקציבים. שר הבטחון הדגיש, כי ארה"ב דורשת מישראל תשלום עבור דברים אותם היא מעניקה למדינות נאט"ו ללא כל תשלום. תשובת המימשל בנושא זה: נבדוק את ההצעה.

שר הבטחון ציין בפני מארחיו האמריקנים, כי ישראל השאילה את מטוסי הכפיר לארה"ב ללא תשלום, למעט התחזוקה.

שר הבטחון שב והעלה את הגדלת הרכישות של הצבא האמריקני באירופה מישראל, לחמש־מאות מיליון דולר — נושא שראש הממשלה שמעון פרס החל לטפל בו. התשובה שקיבל השר: הנושא בטיפול. יש קשיים.

לטווח הקצר לא הביא ביקורו של יצחק רבין כל בשורה לתעשייה הבטחונית הישראלית, כשבשנתיים הקרובות יאלצו אותם מפעלים להתמודד עם המצב הכלכלי בדרכים חליפיות ולא ביניקה מן התקציבים האמריקניים.

פורש בלי ראש

נראה כי מינויו של אל"מ חנן אלון ראש היחידה לקשרי חוץ במשרד הבטחון נתקל בקשיים. לא מן הנמנע הוא, שבתקופה הקרובה נגלה את חנן אלון במשרד הבטחון על תקן של יועץ בטחוני־מדיני לשר.

בינתיים, ביחידה לקשרי חוץ אנו מתבשרים כי ממלא המקום של ראש היחידה, אברהם ליף, מסיים את שירותו במשרד, כך שיחידה זו נותרת ללא ראש. תופעה הנמשכת כבר חודשים ארוכים.

רשות הקורא

המציאות אינה משקרת

אין זו הפעם הראשונה שמלשכת שר החוץ ממעיטים בחשיבות ביקוריו ומפגשיו של השר וייצמן עם אישים ומנהיגים בעולם. זכורה הביקורת שספג וייצמן בעת שיצא למצרים (לפי הזמנת הנשיא מובארק), כדי לנסות ליישב את שאלת טאבה ולגשש אחר האפשרות לקיים פגישת פיסגה בין הנשיא המצרי לראש הממשלה שמעון פרס. אז יצא הקצף על אי־התיאום מראש בין משרד ראש הממשלה (שמטעמו יצא הביקור אל הפועל), לבין משרד החוץ, שהתנגד לביקור זה בתחילה.

עתה, בנסיעתו של עזר וייצמן לארה"ב, לפגישה עם מזכיר המדינה ואישי־מימשל אחרים, שוב הוגדרו פגישותיו של וייצמן כ„חסרות חשיבות" וכביקורים שביצע על דעת עצמו. נראה כי זוהי מגמה מכוונת, מצד שוללי דרכו ומעשיו של עזר וייצמן, להצר את צעדיו ולהמעיט ככל האפשר בערך תרומתו לקידום ענייניה של ישראל בתחומים חשובים ומכריעים שיש לו נגיעה בהם. מכאן גם ההתנגדות להשתלבותו בעתיד במשרד החוץ לצידו של שמעון פרס.

וייצמן הוא לצנינים בעיני חבריו לשעבר מהליכוד, כיוון שהוא מזכיר להם את המשל המפורסם בסיפור שילגיה, על המראה שלעולם אינה מכזבת ומספרת את האמת כפשוטה, למי שמבקשים לראות בה דברים אחרים. הנמשל במקרה זה ברור מאליו: מציאות של שלום וקידום יוזמות נוספות לשלום (אותה מייצג וייצמן), מול מחרחרי מלחמה וכאלה הדוגלים בדריכה במקום, דהיינו בקיפאון ואי־תזוזה. המציאות, כידוע, אינה משקרת. היא רק משקפת את עצמה.

אבי גרין, תל־אביב

שאננות רדיואקטיבית

התפשטות ענני הזיהום הרדיואקטיבי בעקבות התקלה בכור האטומי בצ'רנוביל חייבת לעורר בישראל תשומת־לב מכמה היבטים חשובים, כולם קשורים לבריאות הפרט. אחד התחומים החייבים בדיקה מעמיקה ומקיפה הוא תחום המוצרים החקלאיים (מוצרי מזון טריים או משומרים לאדם ולבעלי־חיים, פרחים ועוד).

יש לתת את הדעת על מוצרי יבוא חקלאיים שמקורם בארצות אליהן התפשט (או יתפשט בעתיד) הענן הרדיואקטיבי. אותה מידה של שיקול דעת חייבת להינתן למוצרים חקלאיים מתוצרת ישראל, שמקורם באזורים בהם עלתה הקרינה הרדיואקטיבית. מוצרים חקלאיים אלה עלולים להיות מזוהמים כחומרים רדיואקטיביים גם בעתיד, כאשר הקרקע והמים ישארו ספוגים בנשורת רדיואקטיבית.

משרדי הממשלה הנוגעים בדבר — בריאות, תעשייה ומסחר וחקלאות — חייבים לחבור יחדיו, כדי ללמוד הנושא ולהחליט החלטות ענייניות ושקולות.

לשאננות עלולות להיות תוצאות הרות־אסון בעתיד. ואולי זו העת לשקול האם יש בכלל מקום להקמת כורים גרעיניים בישראל.

אבשלום מזרחי, יו"ר המועצה לתזונה ולאורח חיים בריא, ת"א

שצ'רנסקי ורייגן

תמונת אנטולי שצ'רנסקי אצל הנשיא רייגן אינה עשויה ללבב ביותר כל אדם שלא איבד עדיין את יושרו האינטלקטואלי והפוליטי. לרונלד רייגן ישנה אובססיה אחת: לפגוע בבריה"מ בכל דרך אפשרית. לשם כך הוא מוכן להיות פטרונם של מגיני זכויות האדם בכל מקום בו יוכל להפיק רווח פוליטי — באותה מידה שהוא תומך במשטרים הרומסים את זכויות האדם.

חבל שאנשים אמיצים כאנטולי שצ'רנסקי, נופלים לידי פטרון מפוקפק, הפועל למען יצירת בעיה כדי שיוכל ליהנות מפירותיה.

אפשר שישראל תקבל נתח מן הנושרים קבוצה. חבל רק, שהנהנות העיקריות הן תנועת „התחיה" ו„גוש אמונים", הרומסות את זכויות האדם בשטחים ברגל גאווה. גם כוחם של המחזירים בתשובה בישראל יגבר. אין זה מאבק קלסי לזכויות האדם.

יצחק חסון, רמת־אביב

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

רוח מדברית

מאת שלי יחימוביץ'

וההמחאות זורמות

השאלה הכללית אודות כוחה של העיתונות לשנות דברים הופכת במקרה הבא לשאלה ספציפית עם תשובה ספציפית. תמר טרבלסי, חברת מערכת „ידיעות אחרונות" בדרום, פירסמה לפני חודש מה שנקרא „סיפור אנושי". טרבלסי, בת מושב שרשרת בדרום ומעורה היטב במה שמתרחש בעיירות ובמושבים, מרבה לפרסם סיפורים כאלה. הפעם הופתעה גם היא מהתגובות.

הסיפור האנושי היה סיפורם של סיציליה ואנג'ל הוכטרור מבאר־שבע. השניים עלו מצ'ילה לפני שבע שנים. הורים לשתי בנות, מובטלים וחיים בעוני מרוד. בידיעה שפורסמה סופר על נסיון התאבדות של האשה, שסוכל בידי נהג מהיר־תגובה; שכן שראה את נסיון ההתאבדות רץ להזעיק את הבעל, ומצא אותו מחוסר הכרה לאחר שנטל מנה מופרזת של גלולות בכוונה להתאבד.

עוד סופר על ילדות רעבות ללחם, על אספקת מים שנותקה בידי העירייה בגלל אי־תשלום חובות, על רחצה בדליים, על מצוקה קשה, דכאון תמידי ויאוש.

יום לאחר פרסום הסיפור מצאה עצמה טרבלסי בתפקיד סנטה־קלאוס. עשרות רבות של טלפונים מכל רחבי הארץ הגיעו אל המערכת בבאר־שבע. „לא ידענו שיש בארץ אנשים שחיים כך", אמרו המטלפנים, ורשמו המחאות.

מישהו שילם ברביום את החוב לעירייה, ולמחרת התקשר שוב כדי לוודא שהמים חוברו; מישהו ביקש מבני הזוג לשלוח לו במשך שנה את חשבונות המים כדי שישלם אותם הוא; קורא מארה"ב שלח המחאה צנועה בסך 500 דולר; ועד־שכונה מהרצליה שלח כסף, בגדים ומזון; ועד עובדי בנק דיסקונט אסף תרומות; אשה גייסה את שכנותיה למשלוח חבילות; איש עסקים שלח את נציגו, כדי שיסתובב עם הזוג בין רשתות השיווק ויקנה את כל הדרוש להם. עד היום, חודש אחרי הפירסום, ממשיכות ההמחאות להגיע.

סיציליה ואנג'ל הוכטרור הגיעו כמה פעמים למערכת העיתון בבאר־שבע, פורחים ומאושרים, כדי להודות. אז מי שמזלזל ב„סיפורים אנושיים" שהופכים יותר ויותר פופולריים ומפורסמים בעיתונים — מוזמן לחשוב על העניין פעם נוספת.

גם מהמדבר אפשר להוציא כסף

צריך ראש מקורי כדי לדעת להוציא כסף מהמדבר. ויש, מסתבר, אנשים עם ראש כזה.

לפני 18 שנה הובא לארץ מאוסטרליה צמח הקוכיה. הצמח הובא על־ידי מכון בויקו לחקלאות ולביולוגיה שימושית שליד אוניברסיטת בן־גוריון, בשל דרישותיו הצנועות — ניתן לנטיעה בכל סוגי הקרקע, עמיד בפני יובש ומליחות, אינו דורש צל.

בראשית פותחה הקוכיה למטרות מרעה, אבל לפני 8 שנים, החליט עובד המכון, יוסי בן־דב, שהצמח פשוט יפה. המבנה הפירמידלי הייחודי, הצבע הכסוף אפרפר, הביאו לבן־דב את הרעיון שצמח כזה, במרכזו של סידור פרחים — יתקבל לא רע.

היום כבר נטועים 450 דונם של קוכיה בארץ. כל ענף של קוכיה נמכר בשוק האירופי בכחצי מארק. לפני שנתיים הוחל גם בייצוא הצמח לארה"ב, ונראה שהפופולאריות שלו גואה, בעיקר בחגים. אולי בשל העובדה שהוא מזכיר במשהו את צורתו של עץ אשוח.

יוסי בן־דב מספר עוד, כי בקרוב יישלחו לשוק הפרחים האירופי גם ענפי אקליפטוס פורחים בצבעי ארום, צהוב וכתום: הצבעים מושגים על־ידי שיטות ריבוי מיוחדות של צמחי־אם משופרים. בעת נעשים גם ניסיונות ל„גנוס" העצים לשם קבלת עציצי אקליפטוס קטנים וצבעוניים.

משגל אוניברסיטאי

היום ייפתח בבאר־שבע יום ה־סטודנט. יום הסטודנט, שהוא יומיים של מוסיקה טובה, התהוללות ופורקן — צופן בתוכו הפעם שאלה מקרית: יהיה, או לא יהיה זה אירוע, שיבצע משגל על הבמה?

באגודת הסטודנטים החליטו לגחך הפעם, ולהזמין זוג כזה. השמועה דלפה אל נציגי הסיעות הדתיות בעירייה, שהקימו קול צעקה. באגודת הסטודנטים דווקא מרוצים מהרעש.

הבעיה כרגע, היא שהעניין עדיין לא סגור: מטעמים טכניים. הדתיים, על כל פנים, מאיימים להפגין. נראה שיום הסטודנט השנה יהיה הראשון בתולדות באר־שבע בהשתתפות הסיעות הדתיות.

שלושה שבועות בצומת

במעט שלושה שבועות עומדים 53 מעולי אתיופיה בצומת מרכזי בבאר־שבע, ושובתים. העולים הם תושבי אילת, ולבאר־שבע הגיעו משום שסברו שכאן, ב„מרכז" הארץ, יקבלו מעט יותר תשומת־לב. מתברר שטעו.

טענותיהם של השובתים הן כאלה: הם הפכו לדיירי־קבע באילת, בלי שנשאלו כלל על אודות העדפותיהם האישיות בדבר בחירת מקום מגורים. לעולים מארצות אחרות, הם אומרים, ניתנת אפשרות בחירה. המגורים באילת יוצרים נתק מוחלט בינם לבין שאר בני הקהילה האתיופית בארץ.

על טענה זו נוספו טענות אחרות: אבטלה, אי־קבלת דמי נסיעה משך חודשיים ויחס מזלזל. העולים, שאינם שולטים עדיין בשפה העברית, התקשו להסביר עצמם. הם פשוט באו וישבו שם, באחד הצמתים של רחובה הראשי של באר־שבע, רחוב הנשיאים. לאחד מהם היה מכתב המפרט את טענותיהם; מכתב שנכתב בידי מישהו היודע עברית.

מצוידים בשמיכות דקות, ביניהם 35 נשים, חלקן הרות, וילדים — נטעו את מושבם בצומת. שבוע ימים ישנו שם, על המדרכה, במקום ממנו אי־אפשר שלא לראות אותם, כשהם נתקלים בהתעלמות מופלאה. איש לא בא לדבר עימם. לא ממרכז הקליטה באילת, לא ממשרד הקליטה.

במשרד הקליטה אמרו: „הטענות אינן מוצדקות. הם יכולים לבקש העברה לעיר אחרת כמו כל עולה ולהמתין בתור לפי רשימת קריטריונים. לכל השובתים דירות מרווחות באילת, ומרביתם מסודרים בעבודה".

הדברים הללו נאמרו כתגובות לעיתונאים, לא לשובתים עצמם, שהוסיפו, בעקשות ובשקט, ללון על המדרכה.

בתום שבוע, ערב יום־העצמאות, הגיע נציג משרד הקליטה. מישהו חשב, כנראה, על אי־הנעימות הכרוכה במחזה הזה, כשהוא משולב בחגיגים. הנציג ביקש מהם לשוב לאילת, והבטיח כי תוך שלושה חודשים יימצא פתרון לבעיה. השובתים סירבו להצעה. ביום העצמאות היו מופתעים מעט מהרגילים, מפטישי הפלסטיק ומהמהומה הכללית. אף אחד לא הסביר להם שהיום יום־העצמאות או מהו יום־העצמאות.

בשלב הזה, בתוך ים האדישות, נמצאו כבר נשמות טובות שדאגו באופן פרטי לדיירי הצומת החדשים. למשל: צבי קרגיל, מרצה מהמחלקה להיסטוריה באוניברסיטת בן־גוריון, עבר שם והבין שכל העניין לא שווה לתקשורת. הוא דאג להביא עיתונאים. אסנת שחר, תלמידת כתה ח', ואחיה יניב, תלמיד כתה ז' — שניהם מבית־הספר „בארי" בבאר־שבע — הביאו כל יום אוכל. את הכסף לקחו בהתחלה מההורים, ואחר־כך גם הצליחו לשכנע את בית־הכנסת בשכונתם לתרום קצת. נועם (29), מהמכללה בירוחם, הגיע במעט כל יום, עמד שם עם שלט, ונידנד לעיתונאים ולחברי־כנסת.

חבר־הכנסת היחיד שהגיע היה אלעזר גרנות. הוא שוחח ארוכות עם השובתים וניסה לשכנע אותם להפסיק את השביתה. ח"כ גרנות גם סידר לשובתים פגישה עם שר הקליטה, יעקב צור. גרנות, במקביל לעזרה, הבהיר לעולים את דעתו: השביתה הזו אינה דרך למאבק, ומשרד הקליטה יתקשה להיענות באופן מיידי לתביעות כאלה. בינתיים, סודרה אספקת מזון סדירה מקיבוצי השומר־הצעיר בסביבה.

העולים נפגשו עם השר, שהבטיח כי אם ישובו לאילת, יסודר ענינם תוך חודשיים. העולים לא האמינו, וחזרו למדרכה. בינתיים, השתנו תגובות הקהל. אתמול, אפשר היה לשמוע שם, למשל: „המגיע לי הזה עוד יהרוס את המדינה". בעיריית באר־שבע אומרים, שהיתה הצעה של העירייה למשרד הקליטה לספק לשובתים מזון, אולם משרד הקליטה דחה את ההצעה. השר יעקב צור אמר שלא ידוע לו על הצעה כזו.

עולי אתיופיה, על כל פנים, עדיין שם, בצומת. עכשיו לפחות יש להם הרבה אוכל, אבל נוכחותם הפכה לשיגרה. צופרים או לא צופרים, מישהו צריך לבוא אליהם, ולדבר עימם בשפתם.

חינוך והשכלה

מאת יצחק שור

הכבוד האבוד של תעודות הבגרות

הפיחות שחל בשנים האחרונות במעמדן ובמשקלן של תעודות הבגרות פוגע כבר עתה בחלשים. השוויוניות שנוצרה בכיבול, במערכת חינוך המונית אינה אלא אחיזת עיניים. מערכת החינוך, המפקחים, המנהלים והמורים מצאו דרכים מינהליות ליצור בידול פנימי בין בתי־הספר התיכוניים ובתוכם. החלשים התרכזו במגמות לא יוקרתיות של החינוך הטכנולוגי ובבתי־ספר של משרד־העבודה. החזקים התרכזו בתיכון העיוני המסורתי, ב„מגמות", ובמגמות מתוחכמות במערכת החינוך הטכנולוגית. אבל גם בתוך הכיתות ההמוניות. השוויוניות כביכול, חולקו התלמידים לפי רמות של יכולת עיונית, בקבוצות הקבצה.

במקביל ניסה משרד־החינוך ללכת בדרך פופוליסטית: הוא הוריד את רמת הדרישות מן התלמידים החלשים, וכלבד שהללו יוכלו להתגאות בתעודת הבגרות הנמצאת בידיהם. האוניברסיטאות לא היו מוכנות להשלים עם הורדת הרמה. הן התחילו למיין בעצמן את בעלי תעודות הבגרות. על־פי מערכת מכשירים סטטיסטיים שפותחו במרכז הארצי לבחינות פסיכומטריות. למעשה, שברה מערכת החינוך את „המדחום" הנקרא תעודת בגרות. תעודה זו חדלה מלשמש קנה מידה להשוואת בתי־ספר. בניית מתכונת חדשה של בחינות בכיוון הישגי יותר עשוייה להחזיר לתעודות את כבודן האבוד.

עקרונית אני סבור, שיש לקדם את החלשים בתחום איכות עבודתם הרוחנית ורמת הישגיהם הפורמלית, ולא להעניק להם „הנחות" כידוע, לתופעה פופוליסטית זאת, של הליכה על הגל הקל, היה תקדים. לפני כ־15 שנים הנהיג משרד־החינוך „גורמה ב'" בבחינות הסקר לתלמידים שמוצאם מאסיה ומאפריקה. מאז החכימה המערכת במעט: היא פיתחה את פנימיות הטיפוח, את „ההזדמנות השנייה" לתלמידי י"ב (תוספת של כחצי שנת לימודים לפני השירות הצבאי), ואת המכינות הקדם־אקדמיות.

„ייתכן שהמתכונת החדשה, המחמירה יותר, של בחינות הבגרות, תחייב את משרד־החינוך למצוא תוספת של שעות לימוד מן הגורן ומן היקב, כדי ללמד את טעוני־הטיפוח המתגברים בקבוצות קטנות. יו"ר הוועדה הבין־משרדית למדיניות קבלה באוניברסיטאות, פרופ' כוכבא, סיפר לי לפני ימים אחדים, שבמכינות הקדם־אקדמיות ישנם מקומות ריקים רבים. לעניות דעתי, מי שמקדם באורח סיטוני את החלשים, ומעניק להם תעודות בגרות שאינן קבילות באוניברסיטאות, עושה להם עוול כבד. הוא מטפח בלבם את האשליה כי „הגיעו". בעלי תעודות הבגרות שאינם מתקבלים לאוניברסיטה, או שאינם מנסים מראש את מזלם, פונים לסמינרים למורים או לבתי־ספר לאחיות ולטכנאים. מי שחרד לגורל החינוך, אינו יכול להשלים עם כך שהמורים, האחיות והטכנאים של מחר יהיו עובדים ממדרגה שנייה.

המתכונת החדשה של בחינות הבגרות תופעל בתשל"ט. לפיכך, אלה הלומדים השנה בכיתות ט' יהיו הראשונים שילמדו וייבחנו לפי המתכונת החדשה. מי שרוצה שתעודת הבגרות שלו תהיה קבילה על המוסדות להשכלה גבוהה, חייב לתכנן את לימודיו לפי המתכונת החדשה כבר עתה. פרטים אפשר לקבל אצל מנהלי בתי־הספר היסודיים.

יו"ר הוועדה הבין־אוניברסיטאית למדיניות קבלה, פרופ' אלעזר כוכבא, אמר לי, שכיום לא מכירות האוניברסיטאות ב־40 אחוז מכלל תעודות הבגרות. בעלי התעודות שאינן מוכרות אינם יכולים לגשת אפילו לבחינות הפסיכומטריות שעורכות האוניברסיטאות. תעודות הבגרות חדלו לשמש קנה מידה אחיד להשוואת תלמידים מבתי־ספר שונים. כבר עתה מפעילות האוניברסיטאות התייחסות שונה לתעודות שניתנות בידי בתי־ספר תיכוניים שונים. הכלים הסטטיסטיים המצויים עתה בידי המרכז הארצי לבחינות, מייסודן של האוניברסיטאות בישראל, מאפשרים לו לקבל החלטות בדבר קבלתו או פסילתו של סטודנט מיועד.

מה צריך תלמיד תיכון לעשות כדי שתעודתו תהיה קבילה עוד לפני שתיכנס המתכונת החדשה של בחינות הבגרות לתוקפה? בידי המנהלים מצוי מסמך של ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה) הנקרא „דרישות הרשמה כלליות לאוניברסיטאות". את המסמך הזה יש להבין על רקע מערכת היחסים שבין התיכון לאוניברסיטה. משרד־החינוך מבטיח עתה תעודה למי שלמד 20 יחידות לימוד לפחות. רק 20 אחוז מכל הניגשים לבחינות הבגרות בוחרים במינימום זה. מי שלומד יותר יש לו סיכוי טוב יותר. בודדים מבין תלמידי התיכון שמגיעים לבחינות להיקף המרבי של 38 יחידות, שהן יותר ממספר שעות הלימוד שמקבלת כיתה רגילה בחטיבה העליונה של התיכון העיוני.

מי שבוחר ביותר מ־20 יחידות, ובתוכן מקצועות בהיקף של 4־5 יחידות, מובטח לו כי יקבל מידי האוניברסיטה תוספת ציון (בונוס). בונוס איננו מוענק למי שצירף שני מקצועות בחינה למקצוע אחר, ומי שציונו, במקצוע כלשהו, נמוך מ־60.

משרד־החינוך איננו מחייב כיום את בוגריו להיבחן במתמטיקה. לפי המתכונות החדשה ייבחנו כל התלמידים במתמטיקה בהיקף של שלוש יחידות. מי שחסר כיום בתעודתו ציון במתמטיקה, תעודתו איננה קבילה. משרד־החינוך לא קבע עדיין מה יהיה המינימום הנדרש באנגליה, אבל התהליך במשרד החינוך הוא ברור: יותר ויותר תלמידים נבחנים ברמה גבוהה של 4־5 יחידות. גם עתה האוניברסיטאות אינן מקבלות תעודות של מי שלא עמד בבחינות באנגלית בהיקף של 4 יחידות לפחות.

כל אלה הם תנאי מינימום, והכלולים בדרישות הוועדה הבין־אוניברסיטאית למדיניות קבלה (ועדת כוכבא). כדאי לזכור שבישראל מצויים עתה קרוב ל־600 בתי־ספר על־יסודיים, מהם 300 „מוכרים" מכוח להעניק ציוני מגן. דין תלמידים בבתי־ספר לא מוכרים הוא כדין אקסטרנים, כשרק ציוני הבחינות החיצוניות נרשמים להם.

פגישות מבעד לסורגים

כיצד משפיע הניתוק מן הילדים על האסיר בעל המשפחה המרצה את עונשו בבית הכלא? תשובות לשאלה זאת נתן שאול רוזנפרל, מנהל כלא מעשיהו לשעבר, ביום עיון שנערך בירושלים מטעם הרשות לשיקום האסיר, שדן בילדי אסירים.

כאשר נכנס האסיר לבית־הסוהר הוא נתון במצב של חרדה ואי־ידיעת הנורמות. האסיר סובל מחשיפה אישית לעמיתיו בכלא ומהיעדר פרטיות. בשלבי המעצר הראשונים עוסק האסיר בשאלה אם יזוכה או יחויב. מאוחר יותר הוא טרוד במחשבות על ערעור. אבל כאשר הוא נכנס לשגרת הכלא הוא מתחיל לחוש בחסרון המשפחה. יש חוששים מפני בגידת האשה ויש חוששים מפני מכאובי המאסר. ככל שמתקרב מועד השחרור כן הולכת ותופסת החרדה ליחסי האסיר־האב עם ילדיו מקום מרכזי ומכריע במחשבותיו. נשיקת לילה טוב, שהיתה מובנת מאליה, חסרה לאסיר באורח אנוש, עד כדי תחושה מעיקה של חסך נפשי.

האב־האסיר אינו יכול לשמש מודל הורות לילדיו. הוא חש רגשות אשמה. אסיר אחד ידע שבתו עומדת לסיים בהצטיינות קורס קצינות. קשה היה לו לבקש חופשה, שמא נוכחותו תביך את בתו וקשה היה לו להישאר בכלא בזמן שבתו מבקשת להתגאות בהשגיה בפני אביה. בסופו של דבר קיבל האסיר יום חופה. ישנם אסירים אשר חוששים כי הנטל הכבד המוטל עתה על כתפי האשה ימוטט אותה ויהרוס את חיי המשפחה. למעשה הוא חושש לא יהיה לו לאן לחזור.

אבות לילדים בגיל ההתבגרות חוששים שמא בניהם ייהפכו לעבריינים. המפגש בין אסירים לילדיהם, כאשר רשת חוצצת ביניהם, הוא מוגבל. חלק מן האסירים מתקשים לבטא רגשות ואין הם מחבקים או מנשקים את ילדיהם.

אותם אבות חושבים בליבם: הילדים שלי כועסים עלי. גרמתי להם בושה ומבוכה. אם אי־פעם אנסה לומר משהו לבני הוא יאמר לי: אתה אל תטיף לי מוסר. זה מערער את הדימוי העצמי של האסיר כאב. במקרה אחר הטיפה בת מוסר לאביה האסיר, על שהטיח כלפי אשתו: יש נשים שעושות יותר ממך. „תבין, אבא, כותבת הנערה, לא רק לך קשה. היא צריכה להתמודד עם העולם שבחוץ, ככל שהיא מסוגלת לעמוד, רק לא בפגיעות שאתה פוגע בה".

האסיר מתמודד עם השאלות האם וכיצד לספר לילדים את כל האמת. הוא שואל מתי לספר, בהתחלת המעצר, או לאחר זמן? מי יספר? האם, האב, קרוב משפחה? כיצד לחלק את תשומת הלב בעת הביקור בין האשה והילדים ובין הילדים לבין עצמם?

אסירים סיפרו עד כמה מעיקה עליהם הפרידה מן הילדים כאשר מסתיימת חופשה קצרה. אב אחד ביטל בר־מצווה של בנו משום שחשש מן הפגישה בין המשפחה לקהל הידידים והקרובים. הקרע בין ילדים להוריהם הולך ומעמיק ככל שמתארכת תקופת המאסר, אמר שאול רוזנפרל. בעיקרו של דבר הוא סבור שיחס של אנשי שירות בתי־הסוהר, המחנכים, הקהילה ואשת האסיר, אל האסיר, הם שיקבעו את יכולתו להתמודד עם בעיות השיקום הממתינות לו בתום מאסרו.

רשימה שנייה

ספרי ילדים

ריח של יין משומר

„מעשה באפרוח שהלך לבקש אם אחרת" הוא סיפורו הראשון של לוין קפנים. הספר ראה אור בפרנקפורט ב־1928 בהוצאת „אמנות", שלימים הועתקה משכנה לתל־אביב. הוצאת „מודן" צילמה את המהדורה הראשונה מאז והגישה אותה לנו בימים אלה.

לפני חודשים אחדים ראה אותו סיפור אור במסגרת סדרה „קשב" של הוצאת „מסדה", עם קסטה. באותה סדרה ובאותה קסטה מופיעים ארבעה מסיפורי לוין קפנים ו„מעשה באפרוח שהלך לבקש אם אחרת" בכללם. ההבדל בין שני הסיפורים איננו בתוכן, כמובן, אלא בריח: מן ההוצאה הישנה עולה ריח של יין משומר, עם ציורים ריאליסטיים, קסומים ואותיות בלתי אפשריות, שבימי נעורי כינינו „נותן אותיות שטיבל".

הספר כמהדורת פרנקפורט־מודן צוייר בידי זאב רבן. שאלתי את לוין קפנים מדוע שם הצייר של ספרו זה הוא רבי צבי בצלאל, והוא השיב, שאותו צייר כיהן כשנים שלפני מלחמת העולם הראשונה כמורו בבצלאל והתבייש מעט בכך ששמו ייזכר בציור ילדים. ציוריו של זאב רבן מדברים אל לב הילדים הרבה יותר מאשר הציור המודרני המופשט משהו, שבהוצאת „מסדה". מי שמבקש לייעד את הספר לגיל הגן ייטיב לעשות אם יעריף את מהדורת מודן, בזכות הציורים ובזכות העיצוב הגרפי המעולה. מי שמבקש לייעד את הספר לכיתות א'־ב', כדי לחזק את הקריאה העצמית, ייטיב לעשות אם יעדיף את מהדורת „מסדה", בזכות גודל האות וצורתה הנהירה.

את תוכן הספר אין צורך להציג. אין בישראל ילד אשר איננו מכיר ומוקיר את רגשותיו הדו־ערכיים של האפרוח כלפי אמו ומכל מקום, מי שמתכוון לרכוש סיפור זה לגיל הרך, כדאי שישווה בין שתי המהדורות.

בהזדמנות חגיגית זאת, כשאני מזכיר את אחד מסיפוריו של גדול סופרי הילדים החיים עימנו, הריני מצר על כך שסיפורים ישנים נושנים כמו „היה היה" או „פעם אחת" אינם בהישג יד בשוק הספרים. אפילו ספר חדש יחסית, כמו „משתיים ועד ארבע" עם ציוריו של נחום גוטמן — איננו מצוי בשוק כל הוצאה שתרכוש את זכויות הפירסום תעשה עסק טוב ותרווה נחת את דור הסבים וההורים אשר זוכרים ללוין קפנים את חסדי נעוריהם.

פרסי היצוא 1985 ● פרסי היצוא 1985 ● פרסי היצוא

היצוא והתכנית הכלכלית

אחד היעדים העיקריים של התכנית הכלכלית, אשר הופעלה החל מראשית יולי 1985, היה להוריד באופן דראסטי את קצב האינפלציה, תוך שמירה על יציבות מאזן התשלומים. נסיון העבר הראה, כי מדיניות אנטי־אינפלציונית פגעה בדרך כלל במאזן התשלומים, ומדיניות ששאפה לשפר את מאזן התשלומים יצרה עליה ניכרת באינפלציה. התכנית הכלכלית הנוכחית פעלה כדי להשיג, בעת ובעונה אחת, גם את יעדי האינפלציה וגם את יעדי מאזן התשלומים.

מדיניות אנטי־אינפלציונית

המדיניות להאטת קצב האינפלציה התבססה על סינכרוניזציה כמעט מושלמת של כלל הגדלים הנומינאליים המרכזיים במשק לתאריך אחד. תיאום העליות הנומינאליות ל־1.7.85. ומשטר מינהלי של פיקוח על המחירים, הביא לכך שמאז יולי 1985 חלה רגיעה משמעותית בקצב האינפלציה, רגיעה שאיננה מתבססת, ברובה המכריע, על צעדים מלאכותיים. לאחר המדד הגבוה של יולי 1985, ששיקף את אותה סינכרוניזציה, ירד קצב האינפלציה מאז אוגוסט 1985 ועד אפריל 1986 לשיעור של כ־2 אחוזים לחודש.

מאז ראשית התכנית חלו מספר שינויים בגדלים המצרפיים העיקריים במשק, אשר יש להם משמעויות ביחס להתפתחות המחירים. עם זאת, לא נפגעה יציבות המחירים כתוצאה משינויים אלה והציפיות הן שתימשך יציבות זו גם לעתיד.

שער החליפין עלה

עם הפעלת התכנית הכלכלית, ואף מספר ימים קודם לכן, בוצע פיחות של למעלה מ־25 אחוז. עם הפיחות הוקטן שיעור ההחזר באמצעות ביטוח שער, מצד אחד, והומרה הקרן לייצור לשם יצוא משקלים לדולרים. וככך הוקטנה התמיכה באמצעות קרן זו. הריבית שנקבעה לכלל קרנות היצוא הועמדה על ריבית־יורו + 2.

התוצאה המשולבת של כלל צעדים אלה התבטאה בכך שעלה שער החליפין האפקטיבי ליצואן, מצד אחר, והוקטן במידה משמעותית מרכיב התמיכה. תוך העלאת מרכיב שער החליפין הפורמלי, מצד שני.

השינוי במבנה שער החליפין הוא בעל משמעות רבה, כאשר הוא מצעיד את המשק הישראלי לקראת מצב בו עיקר התמורה ליצואן תהיה באמצעות שער חליפין פורמלי.

מאז ראשית יולי 1985 ועד אפריל 1986 עלה סל המטבעות בכ־12 אחוז. עלייה זו בסל המטבעות משקפת את היציבות בשער הדולר, עלייה של כ־13 אחוז בשער הליש"ט ושל כ־30 אחוז בשערי המארק הגרמני, הפלורין ההולנדי והפרנק הצרפתי. הין היפאני עלה בכ־37 אחוז. עלייה זו בשער החליפין הביאה לשיפור ברווחיות היצוא של היצואנים לאירופה.

רווחיות היצוא לאחר התכנית הכלכלית עמדה על רמה גבוהה יחסית. עם זאת, בגלל עליות השכר, חלה ירידה ברווחיות היצוא מהרמה הגבוהה. אך הממוצע של רווחיות היצוא עדיין סביר.

פגיעה קשה באלקטרוניקה

בענף האלקטרוניקה חלה פגיעה קשה יותר ברווחיות היצוא, כיוון שמכירותיו העיקריות הן לגוש הדולר והוא נפגע גם מהשינויים שחלו בקרנות המימון ליצוא.

התפתחויות היצוא בחודשים האחרונים הינם בעיקר פונקציה של התפתחויות בשווקים הבינלאומיים. ההאטה בסחר הבינלאומי, וירידות מחירים של מספר סחורות בינלאומיות (דלק, רכזי הדרים, אשלג וכדומה), יצרו האטה ביצוא התעשייתי למעט יהלומים מצד אחר, ואילו התחזקות המטבעות האירופיים יצרו גידול בערך היצוא כדולרים מצד שני.

ההתפתחות הכוללת מצביעה על גידול ביצוא התעשייתי גם בשנת 1986, הן ביצוא היהלומים והן ביצוא התעשייתי למעט יהלומים.

דוד ברודט, מנהל מינהל התכנון הכלכלה והמימון במשרד התעשייה והמסחר

יצואנים מצטיינים

פרס היצוא 1985
תרכובות ברום
ציון מיוחד לשבח
קולסו
יצואנים מצטיינים
טקסטיל
גרבי דלתא
חפצי חן
תכשיטי טלמור
כימיה, עץ ופלסטיקה
רותם דשנים
רים
כימדע
וולטה כרמיאל
מתכת
אורמת טורבינות
אלקטרוניקה
אלתא תעשיות אלקטרוניות
יהלומים
אהרון שוורץ

זה הקטן גדול יהיה

היצואנים המתחילים של היום הינם מאגר הפוטנציאל להגדלת היצוא של השנים הקרובות. טיפול וטיפוח מתמיד של היצואנים המתחילים הם הערובה לגידול היצוא, ולכן חובה ראשונה במעלה של המימסד.

בתקופה זו של האטה משמעותית ביכולת המכירה בשוק המקומי ישנם מפעלים רבים, חלקם קטנים, חלקם גדולים בקנה־מידה ישראלי, אצלם נוצר כושר ייצור פנוי העשוי להיות מנוצל ליצוא. המעבר מייצור לשוק המקומי לייצור ליצוא הינו מעבר מן הקל אל הקשה. בשוק המקומי יש ליצרן חיים קלים יחסית; לא כך הדבר בשוקי היצוא.

בעייתו הראשונה במעלה של היצואן המתחיל הינה קבלת חוות־דעת מקצועית לגבי התאמתו של המוצר שלו לשוקי יצוא. מטבע הדברים, היצואן המתחיל אינו אובייקטיבי לגבי מוצרו ולעתים מעריך את אפשרות מכירתו לחו"ל בצורה לא ריאליסטית. אם המוצר אינו מתאים ליצוא, סביר להניח שנסיונות החדרתו בשוקי חוץ תעלה ליצואן כסף רב ובסופו של דבר לא יצליח למכור מעבר לכמויות סמליות. הערכה זו לגבי כל מוצר, ניתנת ע"י שירות מנהלי היצוא הניידים של מכון היצוא, בתשלום סמלי.

לא כל מוצר מתאים לכל שוק. לכן יש חשיבות, כבר בשלבי עיבוד תכנית השיווק, לקבוע בצורה מדעית את שוקי היעד לכל מוצר ומוצר. על קביעה זו להעשות על בסיס היתרונות והחסרונות היחסיים שיש למוצר, ולפיה יש למקד את מאמצי השיווק רק באותם מקומות בהם יש למוצר יתרון יחסי משמעותי לגבי מוצרי המתחרים (איכות, מחיר תובלה, יתרון מכס, הסכמי קניות גומלין).

לבחירה נכונה של צנורות השיווק בחו"ל יש השפעה קריטית על יכולתו של היצואן לבסס לעצמו שווקים יציבים ומתרחבים. בחירה כזאת, כאשר היא נעשית בשיטת המקריות, תוצאותיה הרות־אסון ליצואן.

השלב הבא בפעילותו של היצואן הינו בדיקת המחיר המוצר שלו ליצוא. תמחיר המוצר ליצוא שונה מהתמחיר לשוק המקומי בעיקר במיסוי על חומרי גלם, בעלות ההון החוזר ועלות אשראי הספקים. כדי לסייע ליצואן מעמידה המחלקה הכלכלית של המכון לרשות היצואנים שירות תמחיר ממוחשב, אשר לאור הנתונים אותם מביא היצואן ממחשבים את עלות המוצר ליצוא.

המדינה מעמידה לרשות היצואן כלים פיננסיים שונים, שנועדו לסייע לו לתת שרותים טובים לקונה בחו"ל ולשפר את רווחיות היצוא, כגון אשראי ספקים מוזל, מימון נוח בהוצאות הייצור לשם יצוא, מימון נוח ליבוא לשם יצוא, ביטוח שער וכו'.

משנבחרו צינורות השיווק בשוקי המטרה השונים, על היצואן לבנות תכנית קידום לגבי כל אחד מהשווקים. אלמנטים מסורתיים של תכניות קידום יהיו השתתפות בתערוכות מקצועיות בחו"ל, הפקת והפצת חומר פרסומי, מבצעי הדגמה בחו"ל והשתתפות בסמפוזיונים מקצועיים בענף.

ההתארגנות של המפעל ליצוא היא תהליך הדורש מיומנות, שכל יצואן יכול לרכוש לעצמו, מכון היצוא מעמיד לרשות היצואן את הכלי לרכישת מיומנות זו בצורת ליווי צמוד של מומחה שיווק נייד, המלווה את היצואן במשך כ־4 חודשים, כדי לסייע בהקמת התשתית השיווקית לחדירה לשוקי חוץ.

בסופו של דבר, היצואן הוא זה שחייב להכיר את המערכת, לקחת על עצמו את הסיכונים והסיכויים כאחד. תפקידו של מכון היצוא להקטין את החלק של הסיכונים ולהגדיל את החלק של הסיכויים.

רמי גוש, מנהל מכון היצוא

„כימדע" של ניר־יצחק
יצואן מצטיין בתנועה הקיבוצית

ב־1971 הוקמה בקיבוץ ניר יצחק מעבדה לייצור תרכובות ברום עדינות בדרגת ניקיון גבוהה ובכמויות קטנות. הרעיון קיבל את ברכת „תרכובות ברום" ו„כימיקלים לישראל". במהלך ההפעלה פותחו מוצרים שונים, נוצרו קשרים מסחריים והמעבדה התפתחה למתקן ייצור ניסויי. במקביל התברר, כי פלח השוק המתאים הוא ייצור כמויות בינוניות (מטונה אחת ועד עשרות טונות מוצר לשנה) של תרכובות ברום כמוצרי ביניים לתעשיות כימיות שונות, בעיקר לתעשייה הפרמצבטית. המפעל הוגדל והורחב, החל ליצא את תוצרתו ובשנת 1978 הגיע לכחצי מיליון דולר. מקסימום כושר הייצור במתקן באותה עתה.

לאור ההצלחה המקצועית ולאחר בחינה מעמיקה הוחלט להרחיב את המפעל ולהקים מתקן חדיש בציודו, בטיחותו ומיחשובו, שיהיה מסוגל לייצר עד 1,000 טון תרכובות ברום שונות בשנה. המתקן החדש הופעל בשנת 1982. הכנסותיו גדלו בהתמדה ובשנת 1985 הגיעו ל־2.3 מיליון דולר, מתוכם יותר מ־2 מיליון דולר יצוא, המהווים 83% מסה"כ מחזור המכירות השנתי.

מוצרי המפעל הם כולם פרי מחקר ופיתוח מקוריים במעבדותיו, בעזרתו ועידודו של המדען הראשי במשרד התעשייה והמסחר, הממומן חלק מהמחקרים, ותוך שיתוף פעולה עם מוסדות המחקר בארץ: מכון קזאלי שליד האוניברסיטה העברית, מכון וייצמן למדע, אוניברסיטאות בן־גוריון ובר־אילן, כ־15% מעובדי המפעל מועסקים באופן שוטף במחקר ופיתוח. כן קיימת מעבדה אנליטית, המבטיחה איכות כל מוצר טרם משלוחו.

במפעל 30 עובדים, חברי הקיבוצים ניר־יצחק וסופה, אשר הצטרף כשותף בשנת 1984, ישראלים ועולים חדשים, חברים ותיקים ובני־קיבוץ מהדור השני, רובם בעלי השכלה על־תיכונית בתחומי הכימיה, תחזוקה ומינהל.

לשנתיים הקרובות מתכנן המפעל פיתוח 15־10 מוצרים חדשים, לפי דרישות השוק, והגדלת הייצור והיצוא ל־5 מיליון דולר.

מגעים לאישור יבוא ה„דציה"

חברת „א. אילין", העומדת לייבא לישראל את מכוניות ה„דציה" הרומניות (הגירסה הרומנית של „רנו 12"), לא קיבלה עדיין אישורים על משרד התחבורה לייבאן.

בימים אלה מתנהלים מגעים על מנת לתת לחברה רשיונות יבוא, אולם משרד התחבורה הודיע כי כל עוד לא תפתור החברה מספר בעיות שנתגלו ברכב הרומני, לא יינתן רשיון היבוא.

יצויין, כי בשבוע שעבר בדקו מומחי המשרד את המכוניות בנסיעת־מבחן בין ת"א לאשדוד, והצביעו לפני מומחי החברה על מספר ליקויים שיש לתקנם כתנאי לקבלת רשיון היבוא. המשרד דורש גם התחייבות כי אותם ליקויים לא יופיעו במכוניות האחרות שיגיעו לארץ.

„אילין" הודיעה למשרד התחבורה, כי צוות מיוחד שלה יבדוק כל מכונית ומכונית המיועדת להישלח ארצה, כבר ברומניה, כדי להבטיח את איכותן. כן הוזמן לארץ מומחה רומני כדי לוודא שרמת התיקונים של הרכב בישראל תענה על הדרישות.

בינתיים נודע, כי מופעל לחץ פוליטי על משרד התחבורה לאשר את יבוא הרכב הרומני, שכן רומניה היא המדינה הראשונה בגוש המזרחי שיש לה קשרים גלויים עם ישראל. חברת „אילין" הפסיקה בינתיים קבלת הזמנות לרכב הרומני, עד כה נרשמו כמה מאות קונים, אשר חתמו על מכתב בו נאמר כי ידוע להם שאין עדיין רשיון יבוא למכונית. הם שילמו אומנם 500 שקל כדמי קדימה, אך ההסכם קובע שהסכום יוחזר להם, צמוד לדולר או למדד, במקרה שהיבוא לא יאושר, בצמוד לדולר או למדד.

המכונית מעוררת עניין רב בשל מחירה הנמוך — 7,500 דולר.

א.ש.

נגיד אחר עם מדיניות אחרת

אין כל ספק כי נגיד בנק ישראל הוא תפקיד פוליטי. גם על־פי עצם הגדרתו. נגיד בנק ישראל אחראי על המדיניות המוניטארית. מה ניתן לעשות במסגרת המדיניות המוניטארית לימד אותנו דווקא מנדלבאום, בעת עסקות החבילה והתכנית הכלכלית החדשה. ראשית, הוא סירב להיפרד בעקשנות ממכשיר פיחות השקל, גם לאחר שכלכלני הבנק הוכיחו, שחור על גבי לבן, כי הפיחות אינו תורם דבר למאזן התשלומים אלא רק מגביר את האינפלציה. לאחר שנאלץ להיפרד ממכשיר זה של שער נייר הוא הכתיב, יחד עם ויקטור מרינה, מדיניות ריבית מטורפת. עם שיעורי ריבית ללא תקדים בעולם, שהגיעה בחודשים מסויימים עד 1000 אחוז בחישוב שנתי. את מחירה של מדיניות זו ישלם המשק עוד שנים רבות לאחר שמנדלבאום יסיים את תפקידו.

מוזר איפוא ש„הארץ", שתמך במדיניות מוניטארית זו כמעט עד לסוף המר, מתייצב מאחורי בחירת נגיד לא־פוליטי. הבעיה האמיתית איננה הבחירה בין נגיד פוליטי לבין נגיד בלתי פוליטי, אלא מהי המדיניות המקובלת על הנגיד החדש שיבחר.

בארה"ב קיים מכשיר חישוב לבירור עמדותיו הפוליטיות של פקיד בכיר, שר או שגריר המתמנה על־ידי הממשל. כלומר הנשיא. מכשיר זה הוא חקירה לפני הסנאט, שם מתייצב המועמד ומסביר את השקפותיו ואת תוכניותיו. בישראל, למרבה הצער, לא קיים מוסד כזה. לכן, המועמדים אינם חייבים לחשוף את תוכניותיהם והשקפותיהם הפוליטיות. דבר המקשה על הבחירה ביניהם, פרט לאפשרות של בחירה על־פי סימפטיה אישית, השקפות ידועות או פעילות ציבורית בעבר. אין זה דבר דומה, כי אנשים עשויים לשנות את השקפותיהם. ללמוד מנסיון העבר ולגבש מדיניות חדשה בהתאם לתנאים.

דבקות ביציבות מוניטארית

במבנה הפוליטי־מפלגתי המנהל את המדינה, אין לשלול ממפלגת העבודה את הזכות למנות נגיד בנק ישראל על־פי טעמה והשקפותיה. אין כל נימוק הגיוני לכך שבנושאי כלכלה וחברה יובטח מונופול לליכוד בכל המשרות הכלכליות. מונופול כזה איננו לטובת הכלכלה והמשק — ולאו דווקא בגלל חלוקת טובות הנאה לגופים אינטרסנטיים מקורבים, אלא לשם הצבת איזונים ובלמים בפני אפשרות של שליטה בלבדית על משאבי הכלכלה. לפיכך, ההתייצבות כנגד מועמד פוליטי לתפקיד הנגיד, שהינו מינוי פוליטי של הממשלה לתפקיד בעל אופי פוליטי, איננה אלא התחסדות או צביעות.

לאחר הגדרת התפקיד כבעל אופי פוליטי, בתחום המדיניות הכלכלית, וזכותה של מפלגת העבודה לאזן את המונופול בקרב קברניטי הכלכלה הנשלט ע"י החלק הימני של הממשלה, אין כל הכרח שמפלגת העבודה תציב לתפקיד זה אחד מחבריה. היא חייבת להציב אישיות כלכלית, שהשקפותיה תואמות את מדיניות מפלגת העבודה ואת עמדותיה הבסיסיות.

בהעדר מדיניות מוצהרת של האישים שהוזכרו כמועמדים, קל יותר לשרטט את אופי המדיניות הנדרש מהנגיד החדש. ניתן לדרוש מהנגיד הבא דבקות ביציבות מוניטארית וויתור על השימוש באינפלציה בניסיון לפתור בעיות במאזן התשלומים. הנגיד הבא צריך לוותר על הנסיונות הכושלים, לפתור חוסר איזון בסיסי לטווח ארוך בכלים שמטבעם נועדו לפתור בעיות בטווח הקצר. משום כך על הנגיד לעודד מעבר משאבים ליעדי צמיחה, הן באמצעות מדיניות ריבית נוחה להשקעות, והן ע"י העברת משאבים מהסקטור המייצר שירותי בטחון לסקטור המייצר מוצרים סחירים.

פוחדים לנענע את הסירה

במשק הישראלי אי־אפשר להשיג תוצאות כלכליות ע"י גלגול מחירים בשוק הסחורות על הוצאות העבודה. בסופו של דבר, פרט לחידושים מועטים של שחיקת שכר, מדיניות זו לא השיגה דבר פרט לאינפלציה, שהיתה כרוכה במחיר יקר. לכן חשוב שהנגיד החדש לא יהיה הממשיך של המדיניות של קודמו ושיהיה בעל יומרה והשקפות עצמאיות להינתק ממדיניות זו, שיש לה שורשים עמוקים בהשקפות הכלכליות של ישראל. שינוי ההשקפות בזירה הבינלאומית, והשאיפה לחזור למערכת מוניטארית בינלאומית יציבה, עשויים לסייע לנגיד הבא של הבנק המרכזי לבצע את השינוי הנדרש במדיניות הכלכלית הישראלית.

בינתיים, המועמדים שהוצגו הם בעיקר מועמדי העיתונות וחוגים פוליטיים וכלכליים, אך לא מועמדים רשמיים. כל המועמדים שהוזכרו מעדיפים שלא לנענע את הסירה בהצהרות על קווי מדיניות מוצעים. העשויות אולי להפריע בקבלת המינוי המבוקש. נוצר מצב, שיום־יומיים לפני המועד בו על ד"ר מנדלבאום להסתלק מתפקידו על־פי מסקנות ועדת החקירה, הנושא לוט בערפל. זהו מצב לא בריא, המסכן את תיפקודו התקין של המערכת הכלכלית, ועל קובעי המדיניות הממשלתית לחדול מן הסחבת ולקבל החלטות מיידיות.

צבי טימור

הריבית

ירדה באפריל; עדיין 88% בשיעור שנתי מצטבר

הריבית הריאלית במשק בחודש אפריל היתה הנמוכה ביותר מאז יולי 1985 — כך עולה מחישובים שנעשו על־ידי המיכללה הפיננסית.

מהנתונים עולה, כי בחודש אפריל האחרון היתה הריבית הריאלית במשק 0.3 אחוזים לחודש, ובשיעור מצטבר ל־12 החודשים האחרונים הגיעה הריבית הריאלית ל־88 אחוז. הריבית בהלוואות מט"ח כדולרים של ארה"ב לזמן קצר עלתה, במונחים אפקטיביים, ל־1.14 אחוזים לחודש.

מומחי המיכללה הפיננסית מצאו, כי עלות האשראי החופשי במשיכות־יתר ב־12 החודשים שחלפו עד אפריל 1986 הסתכמה ב־252.4%, במונחים של ריבית אפקטיבית.

לפי תחזית מחלקת המחקר של המיכללה, בחודש מאי 1986 תעלה הריבית האפקטיבית הממוצעת במשיכות־יתר ל־3.66 אחוזים לחודש או ל־1.9 אחוזים במונחים של ריבית ריאלית חודשית, בהנחה של אינפלציה חודשית של 1.7%.

אייל שגב

„אגד" יקפיד על תעודות נסיעה של חברי קיבוצים

קואופרטיב „אגד" הורה באחרונה לנהגים, במיוחד בקווים העוברים באזורים שבהם יש קיבוצים רבים, לבדוק היטב את תעודות נסיעת החינם של חברי הקיבוצים.

הוראה זו באה בעקבות גילוי מספר מקרים שבהם נוצלו תעודות אלה לרעה. כדרך כלל אין הנהגים בודקים את זהותו של בעל התעודה, ואינם משווים את התמונה המוטבעת בתעודה למשתמש בה. באחרונה נתגלו מקרים שחברי קיבוצים העבירו תעודות כאלה לשימושם של אחרים, קרובי משפחה, שאינם חברי הקיבוץ כלל. התעודות הוחזרו והועברו למזכירות הקיבוץ, רק לאחר שהובטח לנקוט צעדים נגד אותם חברים. במקביל ניתנו הוראות לנהגים להקפיד על מניעת שימוש לרעה בתעודות הללו.

א.ש.

● מנכ"ל „הסנה" אלעזר גולץ, חתם על הסכם ייצוג בלעדי עם U.A.P. „אוניון ד'אשורנס דה פאריז", חברת הביטוח הגדולה בצרפת. לאחר שנים ארוכות, בהן הסתלקו בזו אחר זו חברות זרות משוק הביטוח הישראלי, הצליחה „הסנה" להניע את החברה, המחזיקה בכ־13 אחוז משוק הביטוח הצרפתי, להיכנס לעסקי הביטוח בארץ. כניסתה של החברה הצרפתית, שמחזורה מגיע ליותר מ־4.5 מיליארד דולר, נעשה לאחר בדיקות יסודיות בין חברות הביטוח השונות בארץ. להחלטה להיכנס לעסקים בישראל יש משמעויות פוליטיות, מאחר ש־U.A.P היא חברה ממשלתית.

בעריכת צביה בן־שלום

יש להן הזדמנות לגנוב

לנשים עברייניות פחות הזדמנויות להשתקם אחרי שחרורן מהכלא, ובכל זאת – שיעור החזרה אל הפשע קטן אצלן מאשר אצל הגברים

האמנם הפמיניזם פירושו גם שיוויון בין נשים וגברים בשיעור העבריינות? עד עתה, בכל מדינה מפותחת, למרות חדירה מאסיבית של האשה לשוק העבודה ולמרות שינוי מעמדה בחברה, נופל חלקן בעבריינות של כל הנשים בכל הגילאים ובכל המעמדות, מזה של הגברים. כך עולה מדבריו של פרופ' מנחם אמיר מן האוניברסיטה העברית בירושלים, החוקר יחד עם תלמידיו גם את נושא האשה בפשע. המקרה של חוה יערי (אף כי עדיין לא הוכחה אשמתה בבית־המשפט והעניין הוא בבחינת סוב־יודיצה) הסעיר את הציבור, משום שנראה היה, שאם אכן אשה "מסוג זה" ביצעה פשע כזה, המעשה הוא בניגוד לדימוי המקובל של עבריינית ובכלל — אינו מתאים לאשה. בדרך כלל קושרים מעשה כזה, אצל אשה, עם סיוע לגבר, או כתוצאה מבגידה או אכזבה מאהבה.

הספרות המקצועית כיום, אומר פרופ' אמיר, עוסקת בשלילת הדימויים הישנים של אשה־עבריינית ויצירת דימוי חדש.

המרצה (שדיבר במכון ואן ליר במסגרת ערב מטעם החטיבה להבדלי מינים בחברה של הפאקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית), סקר את הספרות המקצועית החל בחוקר האיטלקי לומברוזו, שסבר כי מחיר הפמיניזם הוא כנראה עלייה בשיעור הפשיעה, בעיקר הפשיעה האלימה של נשים. בהיסטוריה התייחסו אל נשים בצורות שונות: חשבו אותן לרכות, אך מתפתות בקלות ואסרו עליהן לפיכך לשמש שוטרות ושופטות. פשיעה קשורה בדימויים: מוכרת הדיכוטומיה הקלאסית של מדונה־זונה או בספרות שלנו — קדושה וקדשה. האמינו בכוחה של האשה לשגע גברים ולגרום להם לבצע עבירות. סברו שאי־היכולת של גברים ללדת היא גורם לעבריינות אצלם. וכורה גם פנדורה מן המיתולוגיה היוונית, זו שלא יכלה לשלוט ביצרה ופתחה את התיבה שממנה יצאו כל הצרות. ההתייחסות לנשים כללה גם צורך להגן עליהן מפני עצמן, על־ידי החזקתן בבית בתפקיד רעיה ואם בלבד.

היחס הפאטרנליסטי כלפי הנשים העברייניות הקיים בעצם גם כיום, מתבטא בכך שנערות עברייניות נענשות בעונשים כבדים יותר מנערים שעשו אותם מעשים: כך הדבר לגבי בריחה מן הבית, היעדרות מלימודים וכדומה. בנות מרדניות נשלחות יותר למוסדות. לא כך היחס לנשים מבוגרות שעברו עבירה. כאן היחס הוא סלחני יותר, והדבר נובע במידה רבה מהרצון להגן לא על האישה עצמה אלא על הבעל ועל הילדים, אשר עלולים לסבול ממאסרה.

דימוי חוק הקשור בעבריינות נשים הוא הדימוי הגברי. כאשר נערה הופכת לעבריינית, נוטים ליחס להתנהגותה אלמנט גברי. גם מאמינים שמעשה העבריינות שלה בא כמחאה על נשיותה ולכן יש צורך לטפל בה במיוחד ולשלוח אותה למוסד. לומברוזו האמין שעבריינית נולדה כזו או שהיא אשה בשלב התפתחות נמוך ובעלת מבנה גופני עברייני כמו גבר (מצח קטן, גוף שעיר, כתפיים רחבות) וכן מבוגרת שאינה יכולה "להשיג גבר"... אסכולה מסויימת מצאה, על סמך סקרים, כי אסירות הן ממעמד חברתי נמוך. חוקר אחד סבר שנשים ממעמד נמוך פונות לפשע כאשר הן יוצאות מן החממה הביתית שהן רגילות לה.

החוקר אוטו פולק כתב בשנת 1950 כי בעצם יש יותר עברייניות ממה שסוברים, וכי היחס המיוחד, האבירי, מאפיל על המציאות. הנשים הן עברייניות בגלל חוסר הנאה מחיי מין, הריונות מרובים ולכן הופכות למרעילות או לגונבות בחנויות ואו בבתים — כתור עוזרות בית.

נמצא כמובן קשר בין ההזדמנות והתפקיד החברתי לבין הפשע. חוקרת בשם אדלר טוענת, ששיעורי הפשיעה אצל נשים עלו בצורה מרהימה, וזה כולל טרוריסטיות אלימות. לעומת זאת טוענה החוקרת סימון כי אמנם יש עלייה, אבל בתחומים המסורתיים לנשים כמו גנבה והסיבה היא שנשים יוצאות יותר לעבודה ויש להן יותר הזדמנויות לגנוב. הפמיניסטיות טוענו שהריבוד המיני והתפקידים המיניים הם הגורמים לנשים לפשוע.

הנתונים שהתייחס אליהם מנחם אמיר מקורם בעיקר בארה"ב, כי בישראל, לדבריו, קשה לאסוף חומר. הסטאטיסטיקה מעבר לים מדברת על יחס של 1:50 בין גברים לנשים. להוציא גניבות, התאות, זיוף צ'קים, סמים, אבל באלימות אין כמעט עלייה. נערות נתפשות בעיקר בגניבות מחנויות ובסמים, הן במסחר והן בשימוש. נשים מבוגרות נתפשות אף הן בעיקר בגניבות מחנויות, אלא שהיחס לעבירה זו תלוי במעמד החברתי. אם אשת היא ממעמד גבוה, אומרים שהיא קלפטומנית, בעוד שאשה ענייה נתפשת כגנבת. פתיחת שוק העבודה אחרי מלחמת העולם השנייה וכן הרחבת סופרמרקטים הביאו לעלייה גדולה בשיעורי גניבות של נשים. תופעה אחרת היא מעילה באמון אצל נשים, שהגיעו לתפקידים אחראיים.

בשנים 1978־80 היתה בישראל עלייה גדולה בפתיחת תיקי אשמה נגד נשים, אולם המצב שלנו עדיין טוב מאשר בעולם, מסכם אמיר.

האסירה הישראלית האופיינית היא ממעמד נמוך, טוענת ד"ר שרה בן דוד, קרימינולוגית קלינית מאוניברסיטת בר־אילן, הקשורה בעבודתה עם כלא הנשים נווה־תרצה. היא רואה את הגורם לעבריינות נשים אצלנו בחוסר הזדמנויות מספיקות להצלחה. לעבריינים יש קריטריונים להצלחה, אבל הן לא מצאו את הדרכים אליה ולכן ניסו לעשות קפיצת־דרך ועברו עבירה. כדי למנוע עבריינות נשים יש להתחיל לשים לב להתנהגות חריגה אצל הילדה בבית־הספר ובבית. גם ד"ר בן־דור סבורה שאי־שליחת אשה למאסר מתוך יחס סלחני מצד השופטים אינו לטובת האשה, כי אינו גורם להרתעה. העבריינית חוזרת לסורה עד שקשה להחזירה למוטב. המאפיין אסירות רבות, לדברי המרצה, הוא היותן זקוקות לאקשן, דבר שיקשה עליהן להגשים בהשתחררן מן המאסר. אקשן ורווח מהיר, למשל של בלדרית סמים, אינו יכול למצוא תחליף בשום עבודה שתוצע להן כאסירות משוחררות. לכל היותר תוכל להיות פקידה או זבנית, בעוד שלפני אסיר משוחרר יש אפשרויות לרווחים גבוהים יותר.

בעיה מיוחדת אחרת לנשים היא קשרן האמיץ עם חברת הגברים שלהן. כאשר מנסים להרחיק אסירה משוחררת מסביבתה הקודמת ומספקים לה דיור ועבודה בעיר מרוחקת, היא חוזרת בסופו של דבר אל מקומה הקודם, בגלל אי היכולת להינתק נפשית מן הגבר או הגברים שלה, והקשרים שלה עם החברה שלה עמוקים הרבה יותר מקשריו של גבר. גם היחס אליה מצד החברה הרגילה שלילי יותר מאשר היחס אל אסיר משוחרר. רואים בה מופרעת, יצור משונה, פחות סלחניים מבית־המשפט. נעמת עושה למען אסירות, על־ידי טיפול בהן ומן ממושך לפני השחרור, מספרת ד"ר בן־דור, אך ההצלחה יכולה להיות רק לגבי בודדות, אין תנאים בבית־הסוהר ללמוד מקצועות מגוונים, משום שמספר האסירות קטן ואין משאבים כספיים. הקיבוצים המטפלים באסירים משוחררים טיפלו בשתי אסירות, אמרה יוספה שטיינר, שהנחתה את הערב. יוספה, שהיא מנהלת שירותי הרווחה לנשים ולנערות במשרד העבודה והרווחה, הדגישה את הנקודה של העדר הזדמנויות לאסירה משוחררת, דבר שיש לו השלכות על השיקום. כיום יש כ־5000 עברייניות, לדבריה, אך רק כמה עשרות הן אסירות.

אפשר רק להתנחם בכך, שנשים מועדות פחות מגברים לחזור לעבריינות: אצל גברים השיעור הוא כ־75%; אצל נשים — כ־50%.

מרים גורן

למה כלאו אותן

ניקול רפטר, משפטנית מבוסטון, פירסמה לאחרונה ספר המפרט את התייחסות החוק הפלילי בארה"ב כלפי נשים, בשנים 1800־1935. לפי המחקר שערכה רפטר, יותר ממחצית הנשים שנכלאו באותן שנים בבתי־הסוהר הואשמו ב"התנהגות בלתי־מוסרית".

האסירות לא היו זונות הן נידונו למאסר מפני שברחו מהבית, הרו מחוץ לנישואין, בגדו בבעליהן או בילו "בחברה בלתי־מתאימה". מרבית העבירות שבגללן נידונו הנשים למאסר לא נחשבו לעבירות פליליות לגבי גברים ואלה שהוגדרו כ־עבירות – דינן, לגבי גברים, לא היה מאסר.

ניקול רפטר ניצלה את מחקרה כדי לתמוך בתנועה לשחרור האשה. לטענתה, החוק השתנה אמנם מאז שנת 1935 אך הנשים האמריקניות כבולות עדיין במוסכמות המוסר הזעיר־בורגני. לפי הערכתה, מרבית "הפושעות" המתוארות בספרה היו סתם נערות קלות דעת ואוהבות בילויים, שלרוע מזלן נולדו בתקופה לא נכונה. אין זה מתפקידו של החוק — קובעת רפטר — לכפות קריטריונים מוסריים. שהם עניינו האישי של הפרט.

ההמשך יבוא

לפני חודש בדיוק קפץ דיק טרפין מעל לגדר, במנוסתו מפני חבורת אצילים־ציידים, שהפכה אותו לחיית ציד. "ההמשך יבוא" — הופיעה הכתובת על המירקע וכולנו נדרכנו בתקווה, שבסופו של דבר יצליח דיק האמיץ והסימפאטי להציל את עורו. זה היה, כאמור, לפני 4 שבועות. היום (יום ג'), בשעה ארבע וחצי אחר הצהריים, נדע אם זה באמת כך.

דיק טרפין, למי שאינו נעול על תוכניות הילדים בטלוויזיה, הוא גיבור סידרה היסטורית אנגלית, מהמעולות. בכלל, הסדרות ההיסטוריות האנגליות (פרט לאלו על התקופה הוויקטוריאנית, שהן — לטעמי — גרושות מרי בצעקות היסטוריות) הן משהו־משהו. אני עושה שמיניות באוויר כדי להתפנות בשעות לא כל כך נוחות בשביל אנשים עובדים, ולא להחמיץ אחדות מהן. בדרך כלל הן משודרות בלימודית, לפעמים גם בכללית, אחרי חמשיותצי, והן בהחלט סיבה טובה — אולי אפילו יחידה — לשלם את האגרה.

דיק טרפין הוא איפוא גיבורה של סידרה היסטורית, מתוצרת אנגליה. שודד דרכים מהמאה ה־17, יורשו של רובין הוד. הרבה הומור, הרבה הרפתקות, הרבה מתח, דיאלוגים שנונים ובסוף הטובים, כמובן, מנצחים, אבל לא בצורה האמריקנית, השמאלצית. זאת סידרה של אפיזודות, כל סרט עומד בפני עצמו, עם קשר הגיוני למה שהיה לפניו, ואין אסון אם מדלגים על סיפור אחד. כמו "תהילה", להבדיל, או "צוות לעניין".

הסדרות בטלוויזיה, כפי שכולנו יודעים, מתחלקות (בין יתר החלוקות) לאלה המתמשכות ולאלה הבנויות קטעים קטעים. "המשכים" — והן הרוב — הורסות לך את החיים, כי אם התחלת לצפות בהן ואתה נוהג — הפכת לעבד של יום מסויים ושעה מסויימת והכורסה שמול המרקע. כשבא לך חג, או משחק של מכבי תל־אביב, או איזו פורענות אחרת הדוחה את הפרק הבא — אתה חורק שן, אבל מבין שזה מה שיש, אין ברירה. בסדרות הבנויות מקטעים "חופשיים" המצב הרבה יותר נוח. מדלגים על שבועיים־שלושה ולא עושים מזה בעיה. אלא אם...

אלא אם אותו חג, משחק או פורענות אחרת קוטעים בדיוק את אחד הסרטים המעטים שיש להם המשך. הם מעטים, לפי הערכתי אחד לעשרה. אני מניחה שעל הקופסה רשום "חלק א'" ומי שמכניס את היד לארון כדי להוציא את הסרט קורא את הכתוב על גבי הקופסה. משום מה לא עולה בדעתו להעיף, בהזדמנות זאת, גם מבט בלוח השנה ולבדוק מה המצב בשבוע הבא. אולי יש חג? אולי יום זכרון? ישנן הפרעות שאינן כתובות בלוח, והן משנות את שיגרת המישדרים: ישיבה מיוחדת של הכנסת, התפטרות הממשלה, נאום לאומה, משחק של מכבי תל־אביב, מלחמה... על כך אומרים הצרפתים "כוח עליון" ועוברים לסדר היום. אבל יש הורסי־שיגרה ידועים מראש, אפילו מתוכננים. כל מי שהביא להקרנה את חלק א' של הרפתקות דיק טרפין ("השועל") ראה שזה חלק א', ואילו הביט בלוח היה גם רואה שכעבור שבוע יש ביום ג' חג־פסח, ושבוע לאחר מכן — יום השואה ושבוע לאחר מכן — יום הזכרון... בסדרת ההמשכים — אין ברירה, ממשיכים. בסידרה שבה כל פרק הוא יחידה בפני עצמה, אפשר פשוט להזיז את ההרפתקה בשני חלקים בצד ולהקרין במקומה אפיזודה שלמה. אולי זה יבלבל קצת את הסדר — אבל בהחלט לא באופן משמעותי וזה הרבה יותר הוגן, כלפי הצופים הצעירים, להשאיר אותם במתח במשך ארבעה שבועות. הפעם זה קרה בטלוויזיה הלימודית. אבל מדיניות זאת, של אי־התאמה עם הלוח, נהוגה גם בכללית. הנה, לפני שבועיים סוף חלק א' של "ידיד לעת צרה", והכלב החמוד נשאר בחברת כבאי בחדר בוער עד למוצאי שבת האחרונה, כי באמצע נכנס הגביע האנגלי, שהמועד שלו היה ידוע לאנשי הטלוויזיה זה מכבר. טוב, אולי באמת מוגזם לדרוש תיאום בין המחלקות השונות, של ספורט ושל ילדים, למשל, אבל להביט בלוח אפשר? סתם, שתהיה לנו הרגשה טובה שלא מזלזלים בנו...

צב"ש

מחשב במרפאת שיניים

אין לי מושג איך זה עובד, אבל מסתבר שהמחשב חדר לתוך הפה שלנו, או מוטב לדייק: למירפאות השיניים. חברת "הנדסת מערכות" פיתחה תוכנת ניהול למירפאות שיניים, המאפשרת לרופא שיניים לחוות ב"מפת הפה" של כל מתרפא, להפיק מירשמים ולנהל יומן של טיפולים וזימון המירפאה. בעזרת "מפת הפה" יכול הרופא ללמוד את ההיסטוריה של הטיפולים ויש עוד כל מיני יתרונות. לא ברור לי אם לסובל מכאבי שיניים או למאזן ההכנסות של המירפאה. בתצלום: סתימת שיניים בסיוע המחשב במירפאה של ד"ר וולף.

הפתעה קולינארית בגליל

אפרים קישון בוודאי לא היה מאמין ש"עין כמונים", העיירה הפיקטיבית שהמציא והעמיד במרכז ספרו הסאטירי (מראשית שנות החמישים) "השועל בלול תרנגולות" — מצאה לה מקבילה כפרית בצורת חוות גבינות צאן, העומדת לה זה שש שנים בגבול שבין הגליל העליון לתחתון, שכנה למושבים ולכפרים ערביים.

יופי של מקום "עין כמונים", רק חבל שהשמועה עליו עוברת מפה לאוזן ולא רבים הם היודעים על הימצאה של חוות האירוח המשפחתית הזו. אולי רק מטיילים שנוסעים מטבריה לצפת, או מצפת לעכו ונקלעו לכביש פרוד־עמיעד, שם ניצב לו האגור הגדול, שנראה יותר כמו לול ענק או מוסך תעשייתי, ואלמלא שלט ענק בכתום המודיע "עין כמונים — אירוח גבינות ויין" — לא הייתם מוהים שיש שם פנינה קולינארית.

כאותה אימרה ישנה, "אל תסתכל בקנקן וכו'", כך אין החיצוניות הכמעט־תעשייתית של עין־כמונים מלמדת על החוות הרומאנטית של המסעדה הקטנה והכפרית שמסתתרת בפנים: שולחנות כפריים מעץ מאסיבי ערוכים לפת צהרים, מדפים עמוסי צנצנות של ירקות כבושים מקנים למקום אווירת מסעדה ים־תיכונית בנוסח דרום־איטליה או צרפת. אין שם תחליפים רומאנטיים כתחרות או קישוטים, והצנצנות המלאות זיתים, סלק ולפת כבושים מעשה בית הם שמקנים הרגשה ביתית, כאילו הגעת לחווה אירופית של ממש.

לא ייאמן, המקום הזה, אור צהבהב חודר מבעד לחלונות ועל השולחנות כיכרות לחם כפרי עגלגל וענק, מעשה ידי בני הבית. המארחים אותך כשחיוך על פניהם, מגשי עץ מלאים גבינות וסלט ירקות צבעוני מובאים מייד. 15 ש"ח עולה אירוח גבינות: סלטים, לחם כפרי וחמאת שום, קינוחים, מיונז, ירקות כבושים, וגאוות המקום על גבינותיו: שום ושומשום, בורסן וקממבר כמגנון ישראלי, צפתית ומלוחה ואחרות שלא זיהיתי: גבינות מעוררות תיאבון מחלב צאן, מעשה ידי המשפחה שמחזיקה את עין־כמונים. מאחורי המסעדה יש חדר ענק, שבו מוכרים את תוצרת המקום, כי אחרי שאכלת שם אתה רוצה גם משהו הביתה. ביום בו ביקרתי בעין־כמונים ישבו בחדר כל בני המשפחה וקילפו חבושים להכנת ריבה ביתית. ממש אידיליה קטנה.

יעל ישראל

רעל, איזטיס וטרנס

בעונת החגים נחתו עלינו בשמים חדשים. אולי העיתוי הוא מקרי, אולי לא. חגים הם עונה טובה להצגת מוצרי מותרות.

"הבושם המהפכני מבית כריסטיאן דיור נקרא רעל. POISON מצלצל הרבה יותר טוב, כמובן. משהו "נועז, לא שיגרתי, נשי, אנדרי". האריזה. על כל פנים, מהממת, כמו השם... בקבוקון סגול עז, בקופסה ירוקה־כהה, פלוס משהו שחור וטיפת זהב. עבדו עליו שנתיים, כי דיור החליט שאין זה לפי כבודו לצאת עם משהו שיגרתי. חיפשו את התערובת המתאימה, הניחוח, הבקבוק, הצבעים, השם. השקיעו 15 מיליון דולר: התלו במסע פרסום גראנדיוזי, כשדיילות במגול־ירוק מפיצות ענן דקיק מאד של רעל ריחני, ושימו לב: — ישראל היא הארץ השנייה (אחרי צרפת) שבה נמכר בושם יוקרתי זה, המוגדר על־ידי היבואן (חברת כלמון) והמשווק (חברת גורית) "תערוכת של ניגודים".

אמרנו יוקרתי? גם יקר. מחירים של מי טואלט — 92 שקל (30 מ"ל) ושל מי פרפום (15 מ"ל, מרסס) — 195.50 שקל. ויש כל מיני אריזות באמצע. השקלים חדשים.

בושם אחר, מיובא גם הוא, נקרא איזאטיס (YSATIS) והוא מבית היוצר של הובר דה ז'יבאנשי. גם כאן מפאריס. מה אומר היוצר? "חיפשתי מיפגש בין קסם מפתה לבין בושם. חיפשתי אשה בעלת אלף מצבים מגוונים, בושם מוזקק, מתוחכם, גמיש ואלגאנטי, בושם עשיר וחושני... זהו", — אומר המאסטרו (איך אחרת ניתן לכנות יוצר־בשמים?) "בושם פרחים. בושם של עצים, בושם חייתי... וגם משהו מהמורת יש בו". מה קלישאות כאלה אומרות לנו? שצריך להריח ולהחליט אם זה לטעמנו אם לאו. המחיר, לפי גודל הבקבוק, בין 53 ל־159 שקלים חדשים, והבקבוק עוצב על־ידי פייר דינאנר, מחברת ז'יבאנשי.

משהו תוצרת הארץ: TRANCE. יש טראנס־1 וטראנס־2, שניהם מתוצרת "ביוטיקלאס", מבני־ברק. אין לי פרטים על החברה, שהיא ללא ספק פחות ידועה ופחות יוקרתית מכריסטיאן דיור או ז'יבאנשי, אבל הבושם מוגדר על־ידי היצרן כ"צרפתי". לא אותר לכם על הגדרות היצרן? בבקשה: "אלה ריחות ייחודיים ומיוחדים, בעלי אופי מורגש ואת תזכרי אותם לאורך זמן. ריחם מושך, ערב ונעים. ועם זאת נועז ומודרני". סוף ציטוט. הבקבוק נחמד, וזהה לשני הבשמים, יש שינוי בצבעי הקופסה ואשר לריח, הרי שטראנס־1 הוא "אלגאנטי, מתוחכם, מזכיר שדה ירוק בליבלובו..." ואילו טראנס־2, "מהמם, ריחו חדשני ונועז עם נטייה אוריינטאלית".

בחירה של בושם זה עניין של טעם אישי, לכן גם אין להביאו במתנה אלא אם יודעים בדיוק איזה. גם ההגדרה של ריח מורכב היא כמעט בלתי־אפשרית, בניגוד לריח פשטני, כמו של ורד, של פריחת תפוזים, אדמה אחרי הגשם, זבל אורגני, כרובית מתבשלת, ויסקי, גבינת קממבר... — שהם ידועים לכל. אינני יכולה, איפוא, לדווח על בשמים חדשים אלא במלים של היצרן ואיש יחסי הציבור שלו, אבל אני סומכת על הצרכן שלפני הקנייה יבדוק אם הריח לטעמו ולא יסמוך על הפואטיקה של הקומוניקט. ואשר לאריזה — אין ספק שעליה להיות נאה, ואנו משלמים תמורתה ביד נדיבה (אם כי לא תמיד מתוך בחירה חופשית), אבל במקרה זה במיוחד חשוב הקנקן פחות מתכולתו של מה שיש בו. וגם זאת כולנו יודעים.

טלוויזיה

08.15 חשבון פשוט ד' — חילוק ארוך 08.40 כלי סורות — חולם 09.2 00 אנגלית ח' 09.20 מדעי הטבע ה'־ו' — התפקוד והמבנה של מערכת העיכול 10.10 אנגלית ז' 10.30 הגיל רך — רחוב סומסום 11.00 צרפתית 11.15 חשבון ה' — מוטי כופל שברים 11.30 גיאוגרפיה ז'־ט' — אקלימה של ארה"ב 12.00 ארץ מולדת — תצלצל שפתנו כפעמון הכסף 12.25 ספרות (על יסודי) — הוקן — שלום עליכם 13.00 מוסיקה ע"י העשרה — באך — קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 00 14.4 השועל — אריק אשכי הוא חוקר בריטי המצלם שועלים במשך ארבעים שנים 14.25 לורל והרדי 14.45 HELLO ISRAEL 15.00 רחוב סומסום — צבאים ועייפים — יום קיץ חם 15.30 קשת וענן — ומה אומר רש"י 15.50 פרפר נחמד — צמיחה 16.15 דיק טרפין — פרק 15: השועל (ב') סוויפטניק מצליח להימלט מהמעצר. הוא מציל את טרפין ויחד הם משחררים את ליירי מאנדרפל מנישואיה הכפויים 17.00 ערב חדש — מנחה: רפי רשף 17.30 זנב לחדשות 18.00 התלת רגליים — סדרת הרפתקות בדיונית. הפרק החמישי: הנערים מוצאים מקלט בבירתו של הרוזן ריקורדו, בצרפת. בעוד וויל מתיידד עם אלואיז — בת הרוזן הנרי וז'אן פול מבקשים לעזוב ולהמשיך בדרכם. בינתיים הדוכס סרלה מנסה להתנכל לשלושה 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 טלוויזיה — פרק שלישי: ונעבור בשידור חי אל... השידור החי — יתרונה הגדול של הטלוויזיה מכלי תקשורת אחרים 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 משפחה במכתן (FISH) סידרה משעשעת חדשה 20.30 כלבוטק — מגזין לצרכנות ולאיכות חיים 21.00 מבט לחדשות 21.40 מבט שני 22.20 גלריה — תכנית העוסקת באמנויות בארץ ובעולם. לקראת פתיחת פסטיבל ישראל־ירושלים 86' תסקור התכנית כמה מן הנושאים הבולטים בפסטיבל 23.00 האחיות המכוערות — דרמה קומית. שתי שחקניות מבוגרות שחקניות מן השורה השנייה שמופיעות מפעם לפעם בהצגות שוליים, מחדשות את פגישותיהן בהופעות המזדמנות שלהן. באמצעות ההופעות האלה נחשפת בדידותן. הדרמה נמנית עם סדרה שהטלוויזיה הסקוטית הפיקה. קתרין לוסי צדקאבסקה כתבה את התסריט 23.30 פס"יו של מקום — מבט אל חצור, המוזכרת במקרא כתב: אהרון ביר חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

00.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בקר טוב" 07.30 "שחרית מוסיקלית" 09.30 "קונצרט בוקר" 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "מוסיקה קאמרית" 13.00 "קונצרט צהריים" היידן: "אריאנה מנאקסוס". היידן. קונצ'רטו לאורגן ברו מג'ור. היידן: רביעיית כלי־קשת בסי במול מג'ור. היידן: סימפוניה קונצ'רטנטה ברו מג'ור. היידן: סימפונית השעון. מס. 101, ברה מג'ור 15.05 "ממרף התקליטיה" 16.00 "קונצרט מנחה" היידן: קונצ'רטו לכנור ותזמורת מס. 1 ברו מג'ור "עונות השנה" אורטוריה 18.30 "אתנחתא" — שירור חוזר 20.05 "ערב טוב": היידן: סונטה מס. 33 ברו מינור לפסנתר 20.27 "מגישים שיר" 20.30 "מאלמי הקונצרטים שלנו" — התז. הפיל. הישראלית (ג'וסטכקון) סולן: אריה ורדי־פסנתר 22.25 "מילון מוסיקלי" 22.30 "פעם ועוד" — וויליאם תומאס מקינלי. אטיור מס. 1 (1973) 23.00 "ברק הברוק ורסיטי רנסנס" (ש.ח.)

רשת א'

07.30 "היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "תוגה" — עם בני הגדול 09.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מפגש" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשירור חי 10.30 "רדיו קל" — תכנית יומית בעברית קלה 11.05 רגע של עברית 11.10 השידור היומי לבתיה"ס שידורים לחינוך המוחד יועצת. כרמלה ארנן ספור על הסוסה "אצילה" — מאת רעיה כלטמן 11.30 "השכלה ודעת לכל" — "קהילות ישראל" • בהדרכת ד"ר יוסף טובי: "סוריה" 12.05 "מצלילי המזרח כבקשתך" 14.06 "לבת ולבן ולכל המתעניין" א) 1. "מי ראה את יעל" 2. "האופניים של אסנת" קוראת. יהודית בן־יעקב 2 ספורים מתוך ספרה של נירה הראל "אסנת ואני" ב) "מוק הדוד הקוסם" — מאת אריקה מן. פרק שמיני ג) "ילדי הבית המזרח" — מאת משה בן־שאול קריאה בהמשכים מפי מרים הרמן 14.45 לילדים הגדולים "אתול בשק" — ילקוט כליבו 15.25 "השכלה ודעת לכל" "היי, בואו נרבר אנגלית" 15.55 "ספר חדש" • סקירה 16.05 "תזקי נירנברג" (ש.ח.) 17.12 "מגישים שיר" 17.20 "האוניברסיטה הפתוחה" "תורת הגה" "תרומת מחקר ההיסטוריה של העברית על הבנת העברית של ימינו" — שיחה עם פרופ' עוזי אורנן 18.06 "מנחת ערב" — משדר יומי להווי דתי ומסורת 18.50 פרקי היום בתנ"ך 19.05 "שעור בתלמוד" 19.30 שידורים לעולים 22.05 "שינו כיתר וכל אלך לחור" — המשך

רשת ב'

06.30 סקירת מאמרי המערכת של עתוני הבוקר 06.53 "אור ירוק" — פינה יומית לנהג ולנוסע 06.57 רגע של עברית 07.00 "הבוקר הזה" — עורכים: יורם אבנר ושלום קיטל 08.05 "סע לשלום" — מנחה: גהעון הר 09.05 "ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי 10.10 "כל צבעי הקשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13.00 "בחצי היום" — חדשות ופזמונים 14.06 "יש ענין" — עם גבי גזית 15.10 "רגעי קסם" 16.05 "שירים ושעורים" 17.10 שידור משחקי חצי גמר גביע המדינה בכדורגל 19.00 "היום הזה" — עורכים: גלעד שר ומרדכי חיימוביץ 19.35 שידור משחקי חצי גמר גביע המדינה בכדורגל — המשך 21.05 פרקי חזנות "כבקשתך" — מומור שיר 22.05 "עוד פעם אחת" — תכניות בשידור חוזר והפעם: "דרור" — משדר מיוחד במלאת 10 שנים למותו חלק ראשון 23.05 "קפה ראשי" — חידונים מגוונים בהשתתפות המאזינים עם יש. רוון.

גלי־צה"ל

05.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.05 אוניברסיטה משודרת: מרד יצירה והתגלות הציבור והמוצא. מרצה: פרופ' שלמה שוהם 06.30 "פוקחים עין" — מידע ומוסיקה לתחילתו של יום עם לאה עוז 07.07 שבע אפס שבע — עם איתן ליפשיץ 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית עם ראובן בנוימן, יצחק בן־נר אילנה דיין ויעל דן 09.05 "אלה בוקר" — עם אלי ישראלי 10.05 "הפסקת 10" — עם מיכל ניב 11.05 "נכון לעכשיו" • עם רפי רשף 13.05 "קפה רדיו" — עם אברי גלעד 14.05 "רו רה יומי" — עם דובי לנץ ודני קרפל 15.05 "פגישה יומית" • עם אורלי יניב 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל גחושתן 18.55 הודעות לחיילים 19.05 "מה יש" — עם ארז טל 20.05 "זה קורה" — מגאזין המוסיקה של גלי־צה"ל 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת. מרד יצירה והתגלות הציבור והמוצא. מרצה: פרופ' שלמה שוהם 22.05 על הרכש ועל הכיפאק — שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 "לילה לילה" — עם יואב קוטנר 23.55 "שיחת חצות" — עם מנכ"ל "תאטרון הקאמרי" עודד פלרמן. 00.05 ציפורי לילה — עם דודי בן־זאב. תוכנית מוסיקלית בנימה אישית. 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה עם מירב אופיר 05.05 צלילי בוקר.

רשת ג'

06.11 "בחזרה לאושר" — להיטים וותיקים 07.07 "שיר בבוקר בבוקר" — שירים ופזמונים ישראליים 08.05 "מה, כבר תשע?" — עם אבי אתגר 10.05 "דברים טובים" — עם שמירה איזבר 11.05 "רק מוסיקה" 12.05 "שעה תמימה" — עם מלאכי חזקיה 13.05 "רק בימי חול" — עם מנחם פרי 14.05 "לי ולך" • שיר וברכה" 15.05 "חדש, חדיש ומחודש" — עם שוש עטרי 16.05 "מוסיקה לענין" 17.05 "הצגה יומית" 18.05 "מקום בצמרת" — מצעד הפזמונים הישראלים 21.05 "אדום עתיק" — שירים שלא נס ליחם • עם קובי ברקאי 23.05 "פניני ג'אז".

קולנוע

תל־אביב

9.30 .7.15 .4.30
אסתר: נאדיה
אורלי: מורשת הוולקרופט
בית לסין: פנדאנגו 23.15
בן־יהודה: נפגש בסיבוב
גת: פעמיים במשך החיים
גורדון: סיפור אמיתי
דקל: בעקבות אוצר הנילוס
הוד: רמו
מוזיאון תל־אביב: חיוך הנרי
לימור חדש: 9½ שבועות של שכרון חושים 9.30 .7.00
פאר: יתומים אסורים 9.30 .7 .4.15
סינמה 1: מחץ הדלתא
סינמה 2: פירמידת הפחד
פארים: מסע עסקים של אבא 9.30 .7.15 .2 .11
רב־חן:
חן 1: סילברדו 9.45 .7.20 .5
חן 2: שורת המקהלה 9.40 .7.25 .5.00
חן 3: מרגלים שכאלה 9.40 .7 .5
חן 4: נאטי גאן 9.40 .7.20
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים 9.40 .7.30 .5.00
שחף: זכרונות מאפריקה 9.15 .5.45
תל־אביב: שודדי הצחוקים
תכלת: להב משונן 9.30 .7.15 .4.30
צוותא: חייל הלילה 8.00

רמת־גן

אואזיס: גברתי המאמן 9.30 .7.15 .5
לילי: 9½ שבועות של שכרון חושים 9.30 .7.15
ארמון: נשר הברזל 9.30 .7 .5
רב־גן:
גן 1: שורת המקהלה 9.40 .7.30 .4
גן 2: מסע עסקים של אבא 9.40 .7.20 .5
גן 3: פעמיים במשך החיים 9.30 .6.50 , 4.15
גן 4: להב משונן 9.45 .7.20 .5.00

ירושלים

אוריון: תשעה וחצי שבועות של שכרון חושים 9 .7 .4.30
אירנון: גבירתי המאמן 9 .7 .4.30
בית אגרון:
שלגיה ושבעת הגמדים 16.00
משנה מקום משנה מזל 17.30
טיסה נעימה 24.00
בנייני האומה: הסיפור האמיתי 9.15 .6
כפיר: זכרונות מאפריקה 9 .5.45
הבירה: נפגש בסיבוב 9 .7 .4.30
מיטשל: אלני 9.00 .6.00
סמדר: הכל ולא כלום 9.15 .7.00
אוריגיל: שורת המקהלה 9.15 .7 .4.30

חיפה

ארמון: נשר הברזל 9 .6.45 .4.30
אורה: זכרונות מאפריקה 9 .6 .4
חן: גברתי המאמן 9.00 .6.45 .4.30
עצמון: נפגש בסיבוב 9.15 .7.00 .4.30
פאר: מרגלים שכאלה 9 .6.45 .4.30
קרן אור המחודש: מסע העסקים של אבא 9.00 .6.30
רון: פירמידת הפחד 9.00 .6.45 .4.30
אסטור: רמו 9.15 .7.00 .4.30
אורלה: שורת המקהלה 9 .7

נתניה

שרון: סוניה האדומה 9.15 .7.00
סטודיו: הבכור של פריצי 9.15 .7.00

חולון

סביון: זכרונות מאפריקה 9.30 .7.15 .4.30
מגדל: פעמיים במשך החיים
9.30 .7.15 .4.30
ארמון: נשר הברזל 5 .7.15 .9.30

בת־ים

עצמאות: לחיות ולמות בל.א. 9.30 .7.15 .4.30

הרצליה

היכל: חיות ולמות בל.א. 9.00 .6.00
מלון מגדל דניאל: מטרה 19.15 .21.30

באר־שבע

חן: פירמידת הפחד 9.30 .7.00

חדרה

תוף חדרה: כפילה למוות 9.15 .7.00

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ג', 20.5
תיאטרון הבימה:
המלך מתיא הראשון: 16.00
צ'כוב צ'כובה
הבימרתף: 20.30
התיאטרון הקאמרי
יאקיש ופופצ'ה
קומדיה: 7.30, 9.30
קסטנר –
בתיאטרון חיפה: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג 20.5 בשעה 20.30
"שירה של שירים"
בעריכת נתן יונתן. עם:
אבות ישורון, יעקב אורלנד, חיים גורי, ע. הלל, דוד אביהן, יאיר הורוביץ, אשר רייך, רחל חלפי, אריה סיון, יהודית כפרי, עלי אלון, רוני סומק ופרץ בנאי.
עיטור מוסיקלי: אריה רודיך
(בשיתוף גלי־צה"ל)

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
בת־ים — בלפור 45.
חולון
אהרון — הופיין 52.
ירושלים
נוה יעקב — מ. מסחרי נוה יעקב.
נתניה
נאות שקד — מ. מסחרי אזורים.
פתח־תקוה
מרכז השרון — אהרון קציר 40.
רמת־גן
הרסה — כצנלסון 151.
תל־אביב
הקריה — אבן גבירול 19.
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.
חיפה
מזור — המגינים 97.
רחובות
הנשיא — הנשיא הראשון 34.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244; חדרה — 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
● שערי צדק – ילדים, כירורגית, אורטופדית, עיניים.
● ביקור חולים – פנימית, נשים א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־08.00–20.00, בימי ו': 08.00–18.00 טלפונים: 03־433500, 03־433300.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ת"א – 226027 (24 שעות) חיפה – 04־229488 (11.00–20.00) נהריה – 04־920014 (11.00–20.00) קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ה' – טל. 222732.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 24.00—18.00, בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 523566, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה: כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32452 בימים א'–ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מפגעים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד/רמלה — 101, טל' 08־221022, עפולה, טלפון 065־93334, טבריה — 101, טלפון 04־931401, נהריה — טל' 04־923333, בת־ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057־74767.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום: בימים א'—ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30. **לבני־ברק ולחיפה:** בימים א'—ה' 16.00. בימי ו' וערבי חג: 11.30. **תל־אביב לירושלים:** מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00.

מבני ברק 8.18. **לחיפה:** בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00. **לנהריה:** בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 13.00.

מחיפה, בת־גלים: לירושלים: א'–ו' 7.00, לתל־אביב: א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30. **מנהריה לחיפה ולתל־אביב:** 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38. לירושלים: 5.15.

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בית מגורים לבית על חלקה 226 בגוש 7932 רחוב ישעיהו מס' 22 בחריגה, מאושרת כהקלה: 55 ס"מ מקו בנין קדמי.
את התכנית מס' 118/86 ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי, יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965 — הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה ת"א־יפו ליתן אישור להקלה לתוספת לאחוזי בניה במס' גרת ל־6% ברחוב אליהו מפרחה מס' 36 גוש 6637 חלקה 772, תיק בניין 11/837036. בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנתון למעלה במקום זה. רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ובניה ת"א־יפו, שדרות בן גוריון 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי, סגן ראש העירייה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובנייה תל אביב־יפו

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב — מרחב תכנון מקומי גבעתיים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר/מפורטת
נתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מס' גב/386 שינוי לתכנית מפורטת מס' גב/99, השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: גוש 6161, 6162, 6164 חלקים 6, 9, 112, 249. רחוב: המאבק 2־18. עיקרי מטרת התכנית, לשנות את קו הבנין האחורי הגובל בשטח בנין ציבורי מ־4.00 מ' ל־0, ולאפשר תוספות בנייה לדירות קיימות. כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות, שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע ע"י שינוי תכנית, וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הוועדה המקומית האמורה.
מאי 1986.
מרדכי כהנא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה ל־6% לתוספת אחוזי בניה וניצול חלל הגג ברחוב אשכנזי מס' 8 גוש 6637 חלקה 474, תיק בנין 008־2/838.
בעל קרקע או בנין המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו. שד' בן גוריון 68. את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי, סגן ראש העירייה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בנית מגורים לבית על חלקה 242 בגוש 7932 רחוב ישעיהו מס' 7 בחריגה, מאושרת כהקלה 1.65 מ' בק.ב.צ. ו־2.33 מקו בניין אחורי.
את התכנית 97/86 ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי, יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 — מרחב תכנון מקומי באר־שבע
הודעה בדבר הפקדת שינויי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה: 1. הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 37 לתכנית מפורטת 113/03/5 — שכ' ה': ב"ש. ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: א. שינוי יעוד מבנה ציבורי פתוח לשטח מסחרי. ב. הנחיות בניה לשטח מסחרי. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 0.357 דונם. גוש 38081 חלקה 50; שכונה ה': פארק גרולי־ישראל. 2. הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 38 לתכנית מפורטת 115/03/5 — שכונה ט', ב"ש. ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: שינוי יעוד משצ"פ ושביל להולכי רגל לשטח לבנייני ציבור. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 37.559 דונם. גוש: 38060 חלקה ארעית, שד' ירושלים — שכונה ט'.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.
שלום רענן, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

עיריית הרצליה — חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 — הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על ידי שם פרידמן לבנין בע"מ בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: שם הישוב הרצליה רחוב ההגנה גוש 6537 חלקה 109 ומהווה הקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת הקלה האמור, דהיינו: הקלה של 10% בקו צדדי.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 — הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו בקשה ליתן אישור הקלה לתוספת בניה על הגג ברח' הברזל מס' 31 גוש 6638 ו־6639 חלקה 78, 266 תיק בנין 031־2/902. בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו שד' בן־גוריון 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי, סגן ראש העיר, יושב ראש הועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח־תקווה
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה פ"ת בקשה למתן הקלת בניה בגוש 6712 חלקה 98 ברח' דגל ראובן מס' 46 לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ב' בו מותר להקים בניין דיור בן 4 קומות על עמודים, 110% בנייה 3.94 דירות.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בניין דיור בן 4 קומות על עמודים 106.42% — בנייה ו־4 דירות (ו־31.7% בקומה א' במקום 27.3%).
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
ד. תבורי, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה פ"ת

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה
הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה באחוזי הבנייה. דהיינו הרחבת מגורים קיימים בנצול של 4.5% בנייה עם הקיים במקום 4.1% בנייה המותרים. שעל חלקה: 2 בגוש: 18149 רחוב וייסבורג 512 נהריה, את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית. בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות. יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
ח. לבב, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנית נהריה

נצחון רביעי לכדורסלני ישראל באליפות אירופה בליאז'

השתוללות תורכית לא מנעה נצחון ישראל 74:81

500 צופים תורכים התפרעו ● הכדורסלנים „תרביצו חופשי" ללא תגובת השופטים ● לאסוף, שפע וליפין הצטיינו

מאת יצחק ויסהוף שליחנו לבלגיה

מאת יצחק ויסהוף

נבחרת ישראל זכתה אמש בנצחון רביעי רצוף בבית ב' באליפות אירופה, דרגה ב' בכדורסל בליאז', כשגברה על תורכיה — 74:81. היום ב-4.30 שעון ישראל, תקיים נבחרתנו את משחקה האחרון בליאז' לפני שתעבור לשלבי הגמר באנטורפן.

משחק כדורסל לא היה אמש בתיאטרו-דה-ספורט. את מה שהתרחש על משטח-העץ, לעיני 500 צופים תורכיים אחוזי-טירוף, ניתן לכנות רק במילה אחת: מלחמה. במלחמה זו ניצחה ישראל.

שחקנינו לא הציגו כדורסל מבריק. המשחק היה אפור, אך מול יריב שעמד מולנו אמש אי-אפשר היה לשחק כדורסל. התורכים לא בחלו בשום אמצעי לעצור את הישראלים. הם דחפו, היכו והתפרצו לא אחת לעבר המזכירות ולעבר השופטים אוטומקי מפינלנד והובר מאוסטריה. כל זאת ללא תגובה הולמת.

לשיאם הגיעו התורכים בפתיחת המחצית השנייה כשישראל הוליכה 44:65 בדקה ה-24. הקהל התורכי החל לזרוק חפצים למגרש ושחקני הספסל התורכי התפרצו למשטח. תורכיה ספגה על-כך עבירה טכנית ושוטרים בלגיים נאלצו לאיים על הקהל שיוצא מהאולם.

נבחרת ישראל לא התרגשה יתר על המידה, אך השחקנים סבלו מחוסר דיוק מאחר שספגו מכות על הידיים.

מרסר — 5 עבירות

הנצחון הישראלי הושג למרות שלאוואן מרסר, המצטיין עד כה בנבחרת, לא שיחק 22 דקות. מרסר יצא בדקה ה-15 לאחר שצבר שלוש עבירות; חזר בדקה ה-33 ותוך 30 שניות ספג שתי עבירות דמיוניות שהוציאוהו מהמשחק.

מחליפו, ניר רכליס, גילה יכולת נאה כשלחם ללא-אפשרות בתורכים וקלט 6 כדורים חוזרים (4 בהתקפה).

המצטיינים בישראל היו הווארד לאסוף, ששיחק 39 דקות, קלע 19 נקודות וקלט 10 כדורים חוזרים. כן הצטיינו: חן ליפין, שידע להתחזק את המשחק הישראלי ולא איפשר לנו לגלוש למהירות שפרות. ליפין קלע 11 נקודות. את הסל החשוב ביותר קלע עם שריקת השופטים למחצית. היה זה סל של 3 נקודות שהעניק לישראל יתרון — 39.42 בהפסקה. כמו-כן בלט דורון שמע.

ישראל פתחה את המשחק היטב והוליכה עד לדקה ה-17 — 34.35 כשיתרון-השיא במחצית היה בדקות 12 ו-14 — 20:29 ו-24.33.

התורכים הצליחו בסלי 3 נקודות לנצל רפיון ישראלי שלווה באיבודי כדור מרגיזים ולהשוות ל-34:34 ולהוליך — 35:36 ו-37:39 דקה למחצית. דניאל השווה בקליעת המשך — 39:39. התורכים איבדו כדור בהתקפה וליפין עבר את כל המגרש בארבע שניות ועם השריקה קלע סל של 3 נקודות.

יתרון-שיא

במחצית השנייה שיחקה ישראל עם ליפין, ולוטיקמן, דניאל, רכליס ולאסוף. הנבחרת לא שמטה את יתרונה והפרש-השיא היה בדקות ה-29 — 38 ו-48.64 — 63:81.

חילופים שביצע שרף וכניסתם של שטינהאואר ופרשימן, במקום לאסוף וליפין, גרמו לצמצום היתרון.

ישראל זרקה מהשדה 54 כדורים ודייקה ב-23 (42 אחוז); בסלי 3 נקודות האחוז היה טוב — 5 מ-6 (ליפין — 3 ושפע — 2) ובעונשין 20 מ-30. התורכים דייקו ב-22 מ-44 (50 אחוז); בזריקות 3 נקודות — 7 מ-20, ובעונשין — 9 מ-11.

ישראל קלטה 36 כדורים חוזרים (20 בהגנה), לעומת 29 של תורכיה (18 בהגנה). ישראל איבדה 15 כדורים, לעומת 12 של תורכיה.

התורכים ביצעו 27 עבירות ו-17 של ישראל.

בתורכיה יש לציין את השחקן הוותיק איידן (2.05), בן ה-31, שקלע 17 נקודות, וכן את קונטור, בן ה-30, שקלע 16 נקודות.

השיפוט שערוריה

המאמן הלאומי צבי שרף: „שיחקנו טוב למרות שהשיפוט היה שערורייתי. שפע, ליפין ולאסוף ע"שו עבודה מצויינת. בסיום איכזבו אותי הצעירים שקיבלו הזדמנות אך לא ניצלו אותה. נגד איסלנד, נשאף לנצחון מאחר שאינני רוצה להפסיד באף משחק. ברור לי שהסיכויים להופיע בשנה הבאה בדרגה א' הם מצויינים. ייתכן שיספיק לנו נצחון באנטורפן כדי להחזיר אותנו למקומנו הטבעי באירופה".

● קלעו לישראל: 24 (9-15; 2-2; 0-1); לאסוף 19 (4-10; 11-13); ליפין 11 (1-3; 3-4; 0-2); דניאל 10 (5-13; 0-1); ולוטיקמן 7 (2-6; 3-6); מרסר 4 (2-4); רכליס 4 (0-1; 4-4) וגורדון 2 (2 מ-3 בעונשין).

● קלעו לתורכיה: איידן 17 (8-15; 1-2); קונטור 16 (4-5; 2-5; 2-2); אנור 14; טוראן 8; לבאנט 5; איגוק 4; ארביג'ואן 3, לימונגוגולו 3; סנול 2 וקורצ'ו 2.

יתר התוצאות

● ליאז': פולין — שבדיה 60:78; הונגריה — איסלנד 55:75.

● אנטורפן: בולגריה — בלגיה 76:83; הולנד — פינלנד 82:84; רומניה — אוסטריה 52:72.

משחקי היום

● ליאז': 4.30 שעון ישראל — ישראל — איסלנד; 7.15 — תורכיה — שבדיה; 9.15 — הונגריה — פולין.

● אנטורפן: 4.30 — אוסטריה — הולנד; פינלנד — בולגריה; רומניה — בלגיה.

יוגוסלביה — בלגיה 1:3

יוגוסלביה ניצחה אמש את בלגיה 3-1, לאחר שהובילה 3-0 במחצית, במשחק כדורגל ידידותי.

בית ליאז'
(לאחר 4 מחזורים)

1.	ישראל	295-352	8
2.	פולין	283-340	7
3.	שבדיה	287-287	6
4.	הונגריה	289-298	5
5.	תורכיה	291-274	5
6.	איסלנד	311-239	5

בית אנטורפן
(לאחר 4 מחזורים)

1.	בולגריה	287-328	7
2.	הולנד	278-280	7
3.	רומניה	300-311	7
4.	פינלנד	291-303	6
5.	בלגיה	278-276	5
6.	אוסטריה	314-240	4

משחק יחיד עם איסלנד

ישראל קיימה משחק אחד עם איסלנד בזירה הבין-ארצית בכדורסל. היה זה בטורניר הקדם-אולימפי ב-1976 בהמילטון, קנדה. חבסנו את איסלנד — 65:116.

אוהד מאושר: פוליפה סנדוה הצעיר ממקסיקו סיטי מציג לראווה, כשחיוך מאושר שפוך על פניו, את הכרטיסים שקנה ל-4 ממשחקי הגביע העולמי שייערכו באיצטדיון האצטקס במקסיקו סיטי, הנראה ברקע. באיצטדיון מקום ל-110,000 צופים. (צילום: אי.פי.)

בית"ר ירושלים תתנגד לגמר תל-אביבי

היום בחצי גמר גביע המדינה יתמודדו מאוכזבות הליגה — בית"ר ירושלים ומכבי תל-אביב — על הזכות להופיע בגמר ● קודם לכן (ב-5 אחה"צ בר"ג) יתמודדו שמשון תל-אביב והסינדרלה מליגה א' — מכבי חדרה

מאת משה רוזנברג

שני משחקי חצי הגמר בכדורגל שיערכו היום באיצטדיון ברמת-גן ירכזו בוודאי רבבות צופים ויסייעו, לפי מיטב המסורת של השנים האחרונות, ליכולת מרשימה של ארבע הקבוצות.

אין ספק כי המשחק המרכזי יהיה זה שבין מכבי תל-אביב לבית"ר ירושלים. שתי קבוצות אלו שנחלו בשבת האחרונה הפסדים וגנזו את חלומות האליפות יעשו הכל להצליח היום בגביע.

במשחק המוקדם, ב-5 אחר הצהריים ברמת-גן, יתמודדו שמשון תל-אביב והסינדרלה מחדרה שהודיחה עד כה שלוש קבוצות לאומיות — מכבי שעריים, הפועל פתח-תקוה והפועל כפר-סבא.

במישור המקצועי, הרי שבית"ר ירושלים תהנה משובו להרכב של החלוץ אלי אוחנה לאחר העדרות עקב פציעה. אמנם, אתמול באימון עדיין התלונן אוחנה על כאבים ברגלו אבל כפי שמסר מאמנו דרור קשטן סיכוייו לשחק טובים.

המאמן הבית"רי יציב את אהוד אשש כשומרו של אלי דריקס ואילו דוד אוולאי „יפקח עין" על מוטי איוניר.

לשחקני הקבוצה הובטחו מענקים שמנים ובממוצע יקבל כל שחקן מענק נצחון של כאלף דולר.

על הסיכויים אמר אתמול אורי מלמיליאן: „אנו נשאף לעבור את המכשול הגבוה בדמות מכבי תל-אביב הנמצאת לאחרונה בכושר שיא ואסור לזלזל גם אחרי ההפסד בשבת למכבי חיפה".

● בית"ר ירושלים: מזרחי, שירזי, ח. אוולאי, אשש, ד. אוולאי, בן-יהרוש, קרוש, מלכה, מלמיליאן, אוחנה, גולדר.

במכבי תל-אביב סיימו אתמול את ההכנות למשחק חצי הגמר בדו-קרב בעיטות עונשין מהנקודה הלבנה, על כל מקרה שהמשחק לא יוכרע. התל-אביבים שניצחו ברבע הגמר את מכבי פתח-תקוה בדו-קרב עונשין מהנקודה הלבנה ימשיכו לתת אשראי לאותם בועטי הפנדלים במשחק רבע הגמר כפי שהם הצטיינו גם אתמול באימון.

באשר להרכב עדיין לא ברור האם ההרכב הקלאסי ששיחק לאחרונה יקבל אשראי גם היום.

המאמן שמעון שנהר ציין: „עדיין לא החלטתי לגבי ההרכב ויש לי עדיין התלבטות לגבי מספר שחקנים".

מכל מקום אלון נתן ווירון גוזלי עשויים לשחק בהרכב הפותח או להשתלב במהלך המשחק.

לגבי המענקים הרי שהיו"ר גדעון בריקמן הבטיח לשחקנים לאחר אימון אתמול כי כל שחקן יקבל בהתאם להסכם שנערך עמו בתחילת העונה בתוספת של 50 אחוז, אם כמובן יושג נצחון. בממוצע יקבל כל שחקן מעל 800 דולר.

● מכבי תל-אביב: גינצבורג, קרמר, א. כהן, קרייס, א. לוי, לולו (א. נתן), גולדברג, גריאני, גוזלי (סנרורי) דריקס, איוניר.

ישפוט במשחק עובדיה צבי.

מתנות ודולרים לסינדרלה

„אסור לנו לזלזל ביריב מהליגה השלישית. כבר הדיח שלוש קבוצות לאומיות" אמר אתמול שחקנה הוותיק של שמשון תל-אביב גדעון רמתי לקראת המשחק מול מכבי חדרה.

השמשונים ששיחקו בשני משחקי הליגה האחרונים בהרכב חסר, ישחקו היום בהרכב החזק ביותר להוציא את שלמה מזרחי שעבר ניתוח לפני למעלה מחודש.

אתמול במהלך האימון תירגל המאמן מיכאל קדוש את חניכיו גם בבעיטות עונשין מהנקודה הלבנה, מה שברור שאפרים שמעונוב ויגאל הלל המגינים ישמרו אישית על צמד חלוצי חדרה המסוכנים גבי סגג ורוני וייצמן.

● שמשון תל-אביב: לסנר, הלל, אלי כהן, אורי כהן, ש. מעונוב, עובדיה, הלוי, מלכה, ארביב, רמתי, פרץ.

מאמן מכבי חדרה, אלי חג'אג' הריץ אתמול את חניכיו שעות נוספות ובעיקר תירגל את חניכיו על מעבר מהיר מהקישור להתקפה.

קפטן הקבוצה רוני וייצמן ציין: „את שלנו כבר עשינו מעצם העליה לחצי הגמר. אבל לא נניח רגל לכן. נשתדל להוות יריב שקול ולא לספוג שער בדקות הפתיחה ואז אולי נפתיע גם את שמשון תל-אביב".

המאמן חג'אג' ישחק במערך הגנתי כשמרכית שחקני הקישור ישחקו מאחור והקבוצה תתבסס על התקפות מתפרצות. כך על כל פנים נראה אימון הקבוצה אתמול.

אלפים מתושבי חדרה הבטיחו לבוא ולעודד את השחקנים. חלקם הבטיחו מתנות, והנהלת הקבוצה הבטיחה גם 300 דולר לכל שחקן עבור נצחון.

● מכבי חדרה: רגני, ח. סויסה, אילון, קרוק, צ. כהן, גולן, (הרוש) חכטי, נחום (גולדרשטיין), י. סויסה, סגג, וייצמן.

ישפוט במשחק יהושע לויה.

עוד פרס למנצחת בשבת: נסיעה לרומניה

אלופת ישראל בכדורגל ל-1986, שתוכתר בשבת במשחק המכריע בין מכבי חיפה והפועל תל-אביב, הוזמנה לנפוש במשך שבוע ימים בעיירת הקיט המטורסמת טויאנה בראשוב, בהרי הקארפטים, במסגרת הקיץ.

במסגרת ביקור הנופש הוזמנה האלופה הישראלית להתמודד במשחק רעים בבוקרשט עם קבוצת סטיאואה המקומית, שהוכתרה לאחרונה בתואר אלופת האלופות באירופה.

קבוצת סטיאואה בוקרשט מהווה זה שנים קבוצת הייצוג של רומניה בכדורגל.

את ההזמנה לאלופת ישראל לנפוש ולהופיע במשחק הוקרה ברומניה, יזמה חברת התיירות הישראלית-רומנית — קרפטורס, המשלבת את או.נ.ט (חברת התיירות הממשלתית של רומניה) וחברת התיירות הסיטונאית בישראל — תור תבל.

ההזמנה היא ל-20 איש: 17 שחקנים, מאמן, מנהל הקבוצה וראש המשלחת.

גאר בלוק נוחת לחתום

המאמן הלאומי המיועד של נבחרת ישראל גאר בלוק ינחת הערב בישראל ויחתום על חוזה לאימון הנבחרת הלאומית של ישראל.

שכרו של בלוק ההולנדי יהיה 4000 דולרים. אם יסתיים סוף סוף המשא ומתן עם המאמן הלאומי המיועד בחיוב תתכנס מזכירות ההתאחדות מחדש כדי לאשר פורמאלית את החוזה ואת מינויו של בלוק.

נבחרת הנערים תצא לצרפת

נבחרת הנערים של ישראל בכדורגל עד גיל 16 תצא בחודש אפריל בשנה הבאה לטורניר בצרפת.

הזמנה על כך התקבלה ע"י ההתאחדות הצרפתית. ההתאחדות הישראלית אישרה את יציאתם של הנערים לטורניר זה.

בלומפילד גרם להקדמת שלושה משחקים לאומיים

המשחק המרכזי שיקבע את גורל האליפות בין הפועל ת"א ומכבי חיפה גרם לשלוש קבוצות בליגה הלאומית להקדים את משחקיהן לשעות בוקר.

בני יהודה תארח את הפועל כפר-סבא במגרש וינטר בשעה 11.00, מכבי פתח תקוה תארח את שמשון ב-10.30 ואילו מכבי יפו תארח את הפועל באר-שבע ב-11.00 לפנה"צ.

עד כה אלה הם המשחקים ששעת המשחק הוקדמה ואולם יתכנו שינויים נוספים עד השבת.

בליגה הארצית יתקיימו גם כן משחקים מוקדמים: הפועל טבריה תארח את הפועל בית שמש ב-1 בצהריים, בית"ר חיפה תארח את הפועל חולון באיצטדיון קרית אליעזר ב-11, בית"ר נתניה תפגוש את הפועל עכו ב-1 והפועל מרמורק תארח ברחובות את מכבי רמת עמידר ב-11.

שחקני קט-רגל מברזיל — היום במפעל אס"א בת"א

כ-1000 ספורטאים, נציגי 13 מוסדות להשכלה גבוהה, ואורחים מאירופה וברזיל, ישתתפו במפעל הספורט הבין-לאומי השנתי ה-12 של אס"א על-שם אריקה כהן, שייערך היום ומחר במתקני הספורט של אוניברסיטת תל-אביב.

את האטרקציה במפעל יהוו ללא ספק שחקני הקט-רגל ממכללת בלו-הורוזונטה מברזיל, שיפגינו את היכולת המצויינת של הכדורגל הברזילאי.

בטורניר הקט-רגל ישתתפו 12 נבחרות והוא יהיה במוקד התחרויות ב-21 הענפים האחרים, לגברים ונשים, הכלולים בתכנית התחרויות.

הצמצום עדיין מוקפא

מאת ראובן חנניה

ישיבת הנהלת ההתאחדות לכדורגל אתמול שבה הועלה נושא צמצום הליגה הלאומית מ-16 ל-12 קבוצות, ננעלה זמן קצר לאחר פתיחתה.

היושב ראש, שאול סוירי, הודיע כי הוא מתכוון להתחיל בשנה הבאה את צמצום הליגות כאשר 4 קבוצות ירדו לליגה הארצית ו-2 יעלו מהארצית ללאומית. להודעה הרשמית של סוירי היתה התנגדות של ראשי בית"ר ומכבי שהדגישו כי לא היה להם חלק בקבלת ההחלטה והם לא מסכימים לה גם עתה.

יו"ר מכבי, עוריקס מילצ'ן, הציע להסיר תכתיבים של המרכזים ולאפשר לחברים להצביע כראות עיניהם. צפוי המשך העימות בין המרכזים משום שלפני תשעה חודשים החרימו ראשי בית"ר ומכבי את ישיבת ההנהלה שבה התקבלה ההחלטה על צמצום הליגה.

מכבי חיפה והפועל ת"א: לא רק השבת

שני משחקי האינטרטוטו שיפגישו בעימות ישיר את הנציגות הישראליות מכבי חיפה והפועל תל אביב יפתחו במפגש שבו תארח האלופה מכבי חיפה את הפועל תל-אביב בשבת בעוד שבוע וחצי.

באותה שבת יפתחו גם משחקי הגביע העולמי.

משחק הגומלין שבו תהיה מכבי חיפה האורחת יתקיים כעבור שבוע.

הלוואי עלינו ילדה כזו

הטניסאית מספר 1 בתבל, מרטינה נאווראטילובה, נוצחה בנקל במשחק גמר הטורניר במערב-ברלין, על-ידי המערב-גרמניה בת ה-16 שטפי גראף, 6:2, 6:8.

המשחק נמשך 65 דקות בלבד וגראף קיבלה פרס כספי בסך 29 אלף דולר.

נצחון זה העלה את מניותיה של גראף, לקראת אליפות צרפת ברולאן-גארוס, שתיפתח בעוד שבוע. זה היה נצחונה ה-19 הרצוף של הצעירונת. תוך ששה שבועות גברה גראף על כל הטניסאיות הבכירות בתבל, כולל כריס לויד, המדורגת שניה בעולם.

הונגריה וגרמניה יצאו למכסיקו

משלחות הכדורגל של מערב-גרמניה והונגריה יצאו אתמול למקסיקו-סיטי, להשתתף בגביע העולם.

השוער השלישי של גרמניה, אייקה אימל, נאלץ להישאר בארצו ויצטרף מאוחר יותר לחבריו, מכיוון שעליו להגן על שער קבוצתו בורוסיה דורטמונד, שתתמודד היום עם פורטונה קלן מהליגה השניה, על כרטיס והשתתפות בליגה הראשונה בעונה הקרובה.

ערב היציאה אמר מאמן נבחרת הונגריה, ג'ורגי מאצ'י, כי הוא מקווה שכשחקניו יהיו בין 16 הנבחרות האחרונות. הוא ציין, כי נבחרתו משוחררת וחופשית מבעיות. מהסגל נעדר טיבור ניילאשי, שיצג 70 פעם את מולדתו.

נבחרת הנערים של הפועל זכתה בטורניר בגרמניה

נבחרת הנערים של הפועל בכדורגל, זכתה בטורניר שנערך בגרמניה לאחר שגברה במשחק הגמר על קבוצה מחוזקת של נוער מהעיר קולפים ממחוז בוואריה בתוצאה 0:4.

את השערים הבקיעו יואב שלום (פתח-תקוה) שלושה שערים ואורי כהן (תל-אביב) שער אחד.

שפט במשחק צבי שריר.

נבחרת הצעירים, שהורכבה זו הפעם הראשונה, מונה 17 נערים מקבוצות הנערים של הפועל מכל הארץ. המאמן הוא נינו ברגיג.

תומפסון, זוכרים?

אלוף שתי האולימפיאדות האחרונות בקרב-10, הבריטי דיילי תומפסון, הפגין יכולת מצויינת בתחרות שהיתה בארל, דרום-צרפת. כשצבר 8667 נקודות והקדים ב-381 נקודות את הצרפתי וויליאם מוטי.

הישג זה נופל ב-180 נקודות מן התוצאה הטובה ביותר שלו.

ברזיל ניצחה רק 1:2

נבחרת הכדורגל של ברזיל ניצחה בקושי את קבוצת אטלנטה מקסיקו-סיטי 1:2, במסגרת ההכנות לגביע העולמי.

נבחרת עיראק, שאף היא מצויה כבר במקסיקו, ניצחה את נבחרת הנוער של מקסיקו 0:1.

שים לב

חובה לשדר בטלוויזיה את משחק-העונה בשבת!

אינני זוכר אירוע ספורט המעורר עניין רב כל-כך כמו המשחק המכריע על כתר אליפות הליגה הלאומית בכדורגל, בין קבוצות הפועל תל-אביב ומכבי חיפה, השבת בבלומפילד. לפי מספר הטלפונים שקיבלתי ביום ראשון בנושא הכרטיסים, גם בתשלום, הבנתי מה מתרחש סביב המשחק המסקרן.

אנשי הפועל תל-אביב נדהמו נוכח ההסתערות על הכרטיסים. „דבר כזה לא העלינו על הדעת" — אמר לי אברהם מזרחי, גזבר מחלקת הכדורגל של המועדון.

ברור לי שיומיים-שלושה לפני שבת לא יישאר כרטיס אחד למכירה. מתוך הנחה זו אין כל ספק שהטלוויזיה חייבת לשדר את מאבק-האליפות הישיר מבלומפילד.

יהיה זה עוול לא יסולח שכל-כך הרבה אוהדי כדורגל לא יוכלו לעקוב אחרי המאבק ביניהם. גם כאלה שנמצאים ביישובים מרוחקים. ואינם זוכים לעתים קרובות ל„סוכריה" כזו. ראויים אוהדי הספורט שיתחשבו גם בהם באירוע יוצא-דופן. קשה לי להיזכר מתי היה עימות, ראש-בראש, על כתר האליפות.

שידור חי מאצטדיון בלומפילד יקנה גם יוקרה והערכה לטלוויזיה הישראלית, שבדרך-כלל רחוקה לשרת את הציבור. לפי רצונותיו. לא פעם אינה מעניקה מידע מינימלי. עובדה, שלשום ניצחה ישראל את פולין באליפות אירופה בבלגיה בכדורסל. כמבט — הס מלהזכיר. אפילו תוצאה לא התאמצו להשיג למהדורה ב-9 בערב, על-אף שהמשחק הסתיים ב-6.30...

חיים יבין תיזכר בימים ששיחקת בהפועל ירושלים. ככדורגלן-עבר אתה ודאי מבין שקרב כזה עדיין לא היה. ואם ההזדמנות נדירה כל-כך שגם הטלוויזיה תתח-רוג מקפאונה ותוכיח שההכרעה באליפות ישראל בכדורגל אינה פחות חשובה מגמר הגביע ה-אנגלי, שעצם שידורו היה מבצע ראוי לשבח.

יושבים על הגדר

כוכבי נבחרת ברזיל סוקרטס וזיקו יושבים על גדר המקיפה מגרש כדורגל ליד איצטדיון אצטקס במקסיקו סיטי וצופים בחבריהם המשחקים במשחק ידידותי נגד שחקנים מקסיקניים. זיקו עדיין סובל מפציעה בברכו ואין יודעים אם ישתתף במשחקי נבחרתו. (צילום: אי.פי.)

עשרות פצועים במהומות באיצטדיון במכסיקו

פחות משבועיים לפני תחילת משחקי הגמר של הגביע העולמי לכדורגל, נסתיים משחק של הליגה המכסיקנית בעיר פאצ'וקה שבמצפון למכסיקו סיטי במהומות המוניות, הפעלת גאז מדמיע, נזקים חמורים לאיצטדיון ועשרות פצועים.

התקריות שפרצו ביום ראשון במשחק מרכזי בליגה השניה בין הקבוצה המקומית פאצ'וקה ובין קבוצת קובראס מהעיר קרטרו, עוררו סימני שאלה לגבי בטחונם של השחקנים והאוהדים כאחד, בגביע העולמי הקרוב.

רופאים מסרו כי עשרות אנשים, כולל שחקנים, קיבלו טיפול על פציעות. לרוב חבורות, כתוצאה מרימוני גאז מדמיע שנורו ע"י השוטרים.

„עדי ראיה מסרו כי אוהדים מקומיים של פאצ'וקה, שזעמו על שקבוצתם לא הצליחה לעלות לליגה הראשונה, עקרו את המעקות בין היציעים, השליכו בקבוקים וסלעים לעבר שחקני הקבוצה האורחת קובראס. השמידו את עמודי השערים וניסו להפיל מיבנה שעליו עמדה מצלמה של הטלוויזיה המכסיקנית.

אחרים ממאות הכתבים הזרים והצלמים שכבר הגיעו למכסיקו כדי לסקר את הגביע העולמי, היו עדים למהומות, שבמהלכן הסתערו שוטרים חבושי קסדות פלדה ומצויידים במגנים, על יציעים שונים, כשהם מפעילים גאז מדמיע.

הגאז גרם לאנדרלומוסיה במינהרת השחקנים ובחדרי ההלבשה, ואחרים מהשחקנים הצליחו בקושי לחזור מהמגרש, כשהם אחוזים היסטריה.

השופט והקוונים המקסיקניים יוצאו מהמגרש בליווי שוטרים, כשהם מכסים את פניהם בממחטות כדי להתגונן מפני ענני הגאז המדמיע.

השופט הפסיק את המשחק חמש דקות לפני הסיום בגלל התפרעות האוהדים המקומיים, אולם התוצאה — 1:1 במשחק עצמו ו-1:3 כתוצאה מצטברת לטובת הקבוצה האורחת קרטרו — אושרה, וכך זכתה קרטרו לעלות לליגה הראשונה.

הבעיות החלו כבר כאשר קבוצת קובראס הבקיעה את השער הראשון בדקה ה-27. פאצ'וקה איכזבה לפני כן את אוהדיה, כהחמיצה בעיטת 11 מטר בדקה ה-19.

פאצ'וקה, השוכנת 90 ק"מ מצפון למכסיקו סיטי, לא תארח משחקים במסגרת הגביע העולמי. אולם מגרש-הבית של קבוצת קובראס, איצטדיון קורג'ידורה בעיר קרטרו, תארח את המשחקים של בית 5, בו תתמודד מערב גרמניה, עם סקוטלנד, אורוגוואי ודנמרק.

דאסייב — החומה הסובייטית במקסיקו

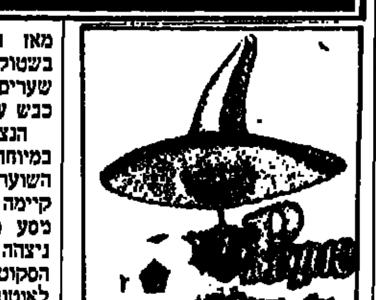

מאת שבת סלברט

בנבחרת ברית-המועצות חסר השקט. הכשלונות במשחקי המבחן (חמישה משחקים ללא נצחון; באחרון 0:0 נגד פינלנד במוסקבה) גרמו לחילופי מאמנים ערב הנסיעה למקסיקו. המאמן אדוארד מאלופים הודח בשבוע שעבר. את השרביט נטל שוב ואלרי לובאנובסקי, מאמנה של דינאמו קייב.

קודם למשחק עם פינלנד, נחלה הנבחרת הסובייטית שני הפסדים. אחד כבית, בטביליסי. לאנגליה (1:0), ובחודש שעבר בטימישוארה לרומניה, אשר מחצית שחקניה יצגו את האלופה האירופית החדשה, סטיאואה בוקרשט. ההפסד לאנגליה היה הראשון בבית לאחר 18 משחקים, מאז נובמבר 1979.

ברית-המועצות עלתה למקסיקו לאחר שסיימה שניה בבית המוקדם, אחרי דנמרק, אותה ניצחה במוסקבה — (1:0). הדנים, לעומת זאת, ניצחו את הסובייטים בקופנהגן 2:4. הפסד נוסף נחלה ברה"מ לאייר (1:0). ב-מיפגש השני ניצחה 0:2. את שווייץ הכיסה 0:4, ואילו עם נורבגיה ניהלה מאבקים קשים. באחד ניצחה 0:1, ובשני סיימה בתיקו.

סירבו להופיע

המאזן הסובייטי בגביע העולמי אינו מרשים. מאז הופעתה הראשונה של ברית-המועצות ב-1958 ב-שבדיה, שם הודחה ברבע-הגמר ע"י הנבחרת המארחת, שבדיה (2:0), לא התעלתה. כך היה גם ב-1962 בצ'ילי כשנוצחה באותו שלב ע"י המארחים 2:1, ואילו ב-1966, במשחקי אנג-ליה, זקפה לזכותה את ההישג הטוב ביותר כשסיימה רביעית (הפסידה לפורטוגל 2:1, בקרב על המקום השלישי).

הסובייטים חוזרים למקסיקו אחרי 16 שנה ומקווים להצליח יותר מאשר ב-1970, אז הפסידו באותה מרינה ברבע-הגמר לאורוגוואי 1:0, בהארכה.

ברה"מ נעדרה פעמיים מהגמר. ב-1974, הודחה ע"י צ'ילי בקרב על כרטיס-העליה. הסובייטים סירבו להופיע בגומלין בסנטיאגו, בעקבות רצח הנשיא הסוציאליסטי איינדה. המשחק הראשון, במוסקבה, נסתיים בתיקו אפס.

חלפו ארבע שנים ושוב כשלון במוקדמות. ברה"מ הודחה ע"י הונגריה. כל נבחרת ניצחה בביתה אך יוון היתה זו שהעניקה את הכרטיס לגמר להונגרים. היא ניצחה את ברה"מ באתונה 0:1, ואילו הונגריה סחטה באיצטדיון האולימפי תיקו 1:1. נקודה זו הכריעה את הכף.

ב-1982 חידשה ברה"מ את השתתפותה (החמישית) בסידרת משחקי-הגמר. היא עברה את המשוכה הראשונה והעפילה בספרד לרבע-הגמר. בבית אחד עם פולין ובלגיה. היא הצליחה לנצח את בלגיה 0:1, ולסיים בתיקו אפס עם פולין, אבל הפולנים עלו בזכות נצחונם הגבוה על בלגיה — 0:3.

באותה אליפות אימן את ברה"מ המאמן החוזר לובאנובסקי, בן ה-48. שכיכב כחלוץ בנבחרת בהישגה הטוב ביותר ב-1966 באנגליה. הוא הבקיע אז צמד לרשתה של צפון-קוריאה (0:3), אשר חוללה לאחר-מכן את הסנסציה העולמית בנצחה את איטליה — 1:0.

יאשין וכל השאר

התאחדות הכדורגל הסובייטית נוסדה ב-1912 ורשומים בה 51299 מועדונים, בהם ארבעה מיליון ו-372 אלף כדורגלנים; בעלי „רשיון פעיל".

לעומת כשלונה של ברה"מ בגביע העולמי שפר מזלה בטורנירים האולימפיים (זכתה ב-1956 במלבורן) וביבשת האירופית (זכייה באליפות 1960, וסגנות ב-1964 ו-1972).

הכדורגל הסובייטי צעד קדימה מאז התבוסה המחפירה ב-1912 בשטוקהולם כשרוסיה ספגה 16 שערים ללא-מענה: השבדי פוקס כבש עשרה שערים.

הנציגה הסובייטית שהרשימה במיוחד היתה דינאמו מוסקבה, עם השוער הגדול חומיץ'. קבוצה זו קיימה בתום מלחמת העולם השנייה מסע משחקים באי הבריטי. היא ניצחה את ארסנל וריינג'רס הסקוטית. רק צ'לסי, עם טומי לאוטון, הצליחה לסיים עמה בתיקו 3:3.

ישראל נפגשה עם ברה"מ בטורניר הקדם-אולימפי ב-1956. הובסנו במוסקבה 5:0 והפסדנו ברמת-גן 2:1. בשורות ברה"מ כיכבו באותה עת במה כדורגלנים מעולים ובראשם השוער לב יאשין, הקשר נייטו והחלוצים טאטושין ואילין.

מאז לא זהרו כוכבים רבים בכדורגל הסובייטי. בין אלה שבכלל זאת התעלו יש לציין את השוער דאסאייב, שנבחר כטוב בעולם במשחקי 1984 והחלוץ אולג באלוחין, שהפך לגיבורה של קבוצת דינאמו קייב כשסייע לה לזכות פעמיים בגביע-אירופה למחזיקות גביע (1975 ו-1986).

המאמן הלאומי זימן לסגל בעיקר כדורגלנים מקבוצת דינאמו קייב. שמונה מהם נכללים בין ה-22 ובראשם אולג באלוחין, בן ה-33 שהחלים מפציעה ממושכת. נגד אנגליה ופינלנד שיחק רק ב-20 הדקות האחרונות.

ותיק אולג באלוחין

הושעה לצמיתות

הכוכב מספר 1 בנבחרת הוא כיום החלוץ אולג פרוטאסוב, בן ה-22 מקבוצת דנייפר, שהוכתר כמלך-השערים עם 35 שערים מתוך 71 שהבקיעה הקבוצה כולה. הוא שבר את שיא הבקעת השערים בליגה הסובייטית, בו החזיק מאז 1950 ניקיטה סימוניאן, שאגב כיכב במשחקים נגד ישראל. שיאו של סימוניאן היה — 34 שערים.

בחוד נמצא גם גיאורגי קונדראטייב מדינאמו מינסק וכן יש לציין את הקשר פיודור צ'רנקוב. שלושתם לא היו בסגל בספרד. אגב, אנטולי דמיאננקו, בן ה-27 מדינאמו קייב נבחר בעונה שעברה ככדורגלן-השנה בברה"מ.

כדורגלנים נוספים מקייב ש-הופיעו בספרד הם: שוער המילואים ויקטור צ'אנוב, בן ה-27; המגינים סרגיי באלטאצ'ה, בן ה-27 וולאדימיר בסונוב, בן ה-28 והקשר וואדים אבטושנקו, בן ה-28. שני החדשים בסגל מדינאמו קייב הם החלוצים זאבארוב ובלאנוב.

הנבחרת הסובייטית ששיחקה בטביליסי נגד אנגליה כללה את רינאט דאסאייב, בן 29 מספרטק מוסקבה (היה בספרד), גנאדי מורוזוב, אלכסנדר בוכנוב, אנטולי דמיאננקו (היה בספרד), אלכסנדר צ'יבדזה, בן 31 מדינאמו טביליסי (היה בספרד), סרגיי אלייניקוב, סרגיי גוטסמאנוב, פיודור צ'רנקוב, סרגיי רודיונוב, בן 24 מספרטק מוסקבה (היה בספרד), סרגיי דוברובולסקי וגאורגי קונדראטייב.

רק ארבעה שחקנים שרדו מההרכב הראשון בספרד.

הכוכב הארמני של ברה"מ בספרד, ראמאז שנגליה, בן ה-29 מטביליסי. הושעה לצמיתות בגלל התנהגות מחפירה.

ארה"ב גברה על ארגנטינה

ביום הראשון של משחקי גביע העולם בטניס לנבחרות בדיסלדורף, גברה ארה"ב על ארגנטינה 1:2.

אליוט טלצ'ר גבר על גיירמו וילאס 6:2, 1:6, 6:4. אולם מרטין חייטה ניצח את ה„פיינליסט" מאשתקד בווימבלדון קווין קארן 6:4, 6:1.

צ'כיה הכניעה את שוודיה 0:3. תומאס שמיד ניצח את בן-מולדתו, יעקב לאשק 6:4, 6:7, 6:4.

● קבוצת סיון זכתה בגביע השוייצי, לאחר שניצחה במשחק הגמר בברן את סרבט ז'נבה 1:3, לעיני 40 אלף צופים.

בוסטון עלתה — הלייקרס בצרות

קבוצת הבוסטון-סלטיקס עלתה לגמר הפליי-אוף באנ.בי.איי. בכדורסל כאשר הכניעה אור לאתמול בפעם הרביעית ברציפות את מילווקי-באקס — 98:111.

לארי בירד קלע 30 נקודות, מהן 17 ברבע האחרון, בשלושה סלים של 3 נקודות.

לעומת זאת נמצאת הלייקרס מלוס-אנג'לס בצרות, כשנוצחה אור לאתמול ע"י יוסטון רוקטס — 105.95. לקבוצה מיוסטון, המוליכה 1:3, הירבה לקלוע הניגרי אלגואן — 35 נקודות.

מייקל ג'ורדן שבר שיא באנ.בי.איי. — קלע 63 נקודות

„ילד האלוהים" מסוגל להכל

מאת שלמה גלזר

„הוא ילד האלוהים; תנו לאלוהים לשמור עליו" — אמר אחד משחקני השיקאגו-בולס על מייקל ג'ורדן, הכדורסלן שכבר רגיל למחמאות וסופרלטיבים. הוא קיבל כאלה בשפע במהלך הקאריירה הקצרה שלו. הן מגיעות כיום לשיאים חדשים למרות שהשיקאגו-בולס הפסידה בסיבוב הראשון בפליי-אוף לבוסטון.

ג'ורדן, בהצגת יכולת בלתי-רגילה, קלע במשחק הראשון נגד בוסטון 49 נקודות; בשני, בבית — 63 נקודות וקבע שיא בפליי-אוף באנ.בי.איי.

ג'ורדן נחשף לראשונה לציבור האמריקני חובב הכדורסל בגמר אליפות המכללות ב-1982. אז צעיר אלמוני, בשנתו הראשונה במכללת צפון-קארוליינה, שכוכבה היה ג'יימס וורטי (כיום בלוס-אנג'לס לייקרס). צפון-קארוליינה שיחקה בגמר נגד ג'ורג'טאון, עם פטריק יואינג ו„סליפי" פלויד. 15 שניות לסיום היתה התוצאה: ג'ורג'טאון 62; צפון-קארוליינה 61. הכדור היה בידי שחקני צפון-קארוליינה. המתח עצום. באולם היו 61 אלף צופים והמשחק שודר מחוף אל חוף. ג'ורדן, „ילד" בן 19, „לקח אחריות" ובקור-רוח עלה לקליעה משישה מטר והתוצאה — 62:63 לצפון-קארוליינה, שזכתה באליפות.

בשנתיים שלאחר-מכן היה ג'ורדן השחקן המצטיין במכללות.

עילוי ספורטיבי

מייקל ג'ורדן נולד בווילמינגטון, צפון-קארוליינה, למשפחה מהמעמד הבינוני. מעולם לא סבל עוני ודלות כמו רבים מחבריו באנ.בי.איי. עובדה זו מורגשת היטב במשחקו. עבורו כדורסל הוא ספורט ומקצוע ולא זירה להיחלץ ממעגל העוני. היה תלמיד טוב ועילוי ספורטיבי, אבל רק בגיל 15 הגיע לכדורסל רציני. בקייץ 1978 הוסיף, תוך ארבעה חודשים, 14 ס"מ, וצמח לגובה 1.94 מטר. הוא העדיף כדורסל על בייסבול. אגב, בתיכון לא הצטיין במיוחד.

היה זה דין סמית, מאמנה הידוע של מכללת צפון-קארוליינה. שראה בו משהו והציע לו מילגה.

גובהו של ג'ורדן — 1.98 מטר, ומשקלו — 90 ק"ג, יש לו מהירות של אצן אולימפי (4.4 שני בריצת 40 יארדים) ניתור אדיר ויכולת שהייה בלתי-רגילה באויר. נוסח ד"ר ג'יי. לאלה אפשר להוסיף צעד ראשון ענקי ומהיר המעניק לו מקדמה על שומריו וקליעת ניתור נהדרת.

בתחילת דרכו במקצוענים כשהרביצו לו את הכינוי „ד"ר ג'יי השני" אמר בראיון: „אני מעדיף להיות ג'ורדן הראשון ולא ד"ר ג'יי השני".

לאחר שזכה כ„כינור ראשון" במשחקים האולימפיים בלוס-אנג'לס ב-1984 וסחף את נבחרת ארה"ב למדליית-הזהב האולימפית החליט ג'ורדן, בעצת מאמנו דין סמית, לא לסיים את לימודיו בקולג' ולעבור למקצוענים. השיקאגו-בולס החתימו אותו שלישי ב„דראפט" של עונת 1984-85.

פירסום חסר תקדים

מהרגע שג'ורדן עבר למקצוענות החל סביבו מסע פירסום חסר תקדים, חברו לכך: כדורסלן גדול, נער חביב ופשוט-הליכות ופירסום רב. הוא חתם על חוזי פירסום עם חברת שברולט ורשתות מזון ואופנה. הגדילה לעשות חברת „נייק" שעיצבה דגם של נעל כדורסל מיוחד בשם „אייר ג'ורדן" („ג'ורדן המעופף"). סך-הכל הוא חתום על חוזי פירסום בשווי של כ-2 מיליון דולאר לשנה, וזאת בנוסף ל-6.3 מיליון דולאר לשבע עונות משחק בשיקאגו.

הציפיות מג'ורדן היו גבוהות מאוד. הוא לא רק שלא איכזב. הוא עלה על כולן. נתחיל במספרים: בעונתו הראשונה באנ.בי.איי. ה„רוקי", הוביל את שיקאגו בכל הקטיגוריות: קליעה, ריבאונד, חטיפות כדור וחסימות. בקליעה סיים את העונה עם 28.2 נקודות ממוצע למשחק (שלישי, אחרי ברנרד קינג מהניקס ולארי בירד מבוסטון) אבל עם מספר הגדול ביותר בליגה — 2313. היה זה לראשונה ש„רוקי" קולע את מספר הנקודות הגדול ביותר מאז קלע עבדול ג'אבר ב-1970. בחטיפות כדור היה רביעי בליגה עם 2.69 ממוצע למשחק. בריבאונד הוביל את שיקאגו עם 534, וזאת בתפקיד ה„גארד".

בזכותו עלה מספר הצופים במשחקי הבית של שיקאגו ב-109 אחוז. לכל אלה יש להוסיף ששיחק בנבחרת ה„אול-סטאר" של האזור המזרחי, ונבחר ל„רוקי" המצטיין של העונה. מה עוד אפשר לבקש משחקן בשנה ראשונה?

לארי בירד אומר על ג'ורדן: „מייקל הוא כיום השחקן הטוב באנ.בי.איי."

אין פלא שבשיקאגו בנו רבות על ג'ורדן לעונת המשחקים הנוכחית 1985-86. הם החליפו מאמן והביאו שחקנים חדשים. למרבה האכזבה ג'ורדן לא היה שם. לאחר שישה משחקים שבר את רגלו ונעדר מ-64 משחקים ברציפות במשך ארבעה חודשים. אבל כמו תמיד ידע לחזור ברגע הקריטי ושיקאגו ניצחה בשמונה מתוך עשרת המשחקים האחרונים ועלתה לפליי-אוף, אך נכנעה לבוסטון סלטיקס.

בשיקאגו הכל נעצר כשג'ורדן משחק, אולי אפילו הרוח — כפי שאמר פרשן הסי.בי.אס.

63 הנקודות של ג'ורדן מול הסלטיקס שברו שיא ישן של אלגין ביילור. הרושם הוא שאצל ג'ורדן זוהי רק תחילת הדרך בשבירת שיאים רבים באנ.בי.איי.

טלקס

● קלארספלד לוינה – נגד ואלדהיים

פאריס. – „צוידת הנאצים" ביאטה קלארספלד תטוס מחר לוינה, כדי להצטרף למערכה נגד קורט ואלדהיים, המועמד לנשיאות אוסטריה – מסר אתמול בעלה, סרז' קלארספלד.

הוא הוסיף כי אשתו תיקח עמה מסמך המדבר על שלית, שאותו שלח הגנרל האוסטרי אלכסנדר לוהר, שתחת פיקודו שירת ואלדהיים בימי המלחמה, לאיטליה, כדי להסדיר שם את גירושם של יהודים יווניים מאיטליה.

קלארספלד מסר לכתב „רויטר": היו תשובות רשמיות מצד האיטלקים, ואנו רוצים שהאיטלקים יגידו לנו מי היה הקצין שאותו שלח הגנרל לוהר".

הוא ציין, כי ממשלת איטליה עדיין לא הסכימה לערוך חיפושים בארכיוניה כדי למצוא לכך תשובה.

לוהר הוצא להורג ב־1947 ע"י היוגוסלבים באשמת ביצוע פשעי מלחמה. (ע"ר)

● תגוּל שהשתחרר מתיק של נוסעת גרם לעיכוב טיסה מראשאהי לדאקה, בירת בנגלהדש — נמסר כאן אתמול.

איראן קיצצה הספקת הנפט לסוריה בגלל אי־תשלום חוב

ניקוסיה.— איראן קיצצה בשיעור ניכר את הספקת הנפט שלה לסוריה, בגלל חוב סורי מצטבר של 1.5 מיליארד דולר בעד משלוחים קודמים — מסר אתמול „מידל איסט איקונומיק סרוויי".

בידיעה נאמר, כי יהיה צורך במו"מ חדש על תשלומי החוב של סוריה ועל מחיר הנפט לפני שתחודש ההספקה הסדירה. משלחת סורית עומדת להגיע בקרוב לטהראן כדי לדון בחידוש העיסקה.

בינתים נאלצה סוריה לקנות נפט בשוק החופשי בשלושת החודשים האחרונים, בהיקף של 90 אלף טונות מדי שבועיים, שהם 48 אלף חביות ביום, והיא גם פנתה לסעוריה ולכוויות בבקשה לספק לה את הנפט שגרעה ממנו איראן.

על־פי ברית אסטרטגית שנחתמה בין שתי המדינות באפריל 1983, סיפקה איראן לסוריה מדי שנה 6 מיליון טונות נפט גולמי במחיר הנופל ב־2.5 דולר לחבית מן „המחיר הרשמי" הקיים בכל עת. סוריה התחייבה לשלם בעד הנפט חלק במזומנים וחלק בסחורות. כמות של מיליון טונות בשנה קיבלה סוריה מאיראן חינם, מתוך הכרת תודה על שסוריה סגרה אשתקד את צינור הנפט העיראקי הסורי ועל שתמכה באיראן במלחמתה בעיראק.

בעת האחרונה נמתחה ביקורת בפרלמנט האיראני על הפיגור בפרעון חובותיה של סוריה, על הקרע הגובר בין סוריה לבין השיעים הקיצוניים בלבנון, הנהנים מתמיכת איראן, ועל ההתקרבות שהיתה באחרונה בין סוריה לירדן. (ע"ר, ע"צ, אי.פי.)

ביקור שריר ביוון: הצהרות חיוביות מאוד

מאת ז'אן כהן, כתב „על המשמר" ביוון

אתונה. — שר התיירות, אברהם שריר, ערך הבוקר ביקור נימוסין אצל שר־החוץ היווני, קרולוס פאפוליאס, ובסופה הגדירו שני הצדדים את השיחה כ„טובה מאוד".

הפגישה היתה אמנם מוצלחת משציפתה המשלחת הישראלית. פאפוליאס, השר הפרו־ערבי ביותר בממשלה הסוציאליסטית של יוון, יצא מגדרו כדי לגרום נחת לשר שריר. בברכו את שריר, אמר פאפוליאס: „חילוקי הדעות בינינו בתחום הפוליטי אינם צריכים להפריע לתהליך של קשירת קשרים הדוקים יותר בין ישראל ליוון.

כאילו כדי להוכיח כי התכוון לאשר אמר, הזמין פאפוליאס רשמית את שרי החקלאות, המדע והתעשיה של ישראל לבקר ביוון.

עוד אמר פאפוליאס: „אנו מכירים בחשיבותה של ישראל ובחשיבות התפקיד שהיא ממלאה ותמלא בעתיד. אני יכול לאמר לך, כי בחודשים הקרובים יהיה שגרירכם כאן באתונה עסוק מאד".

להלן אמר פאפוליאס, כי יוון מכירה בזכות קיומה של ישראל בגבולות בטוחים, ובפעם הראשונה לא הזכיר בנוסח הרשמי של דבריו את הבעיה הפלשתינית בהקשר אחד עם זכות קיומה של ישראל.

בסופה של הפגישה, עשה פאפוליאס דבר שאין הוא נוהג לעשות כלפי אף אחד מאורחיו: הוא ליווה את השר שריר אל מחוץ לבניין ולחץ את ידו אל מול עדשות המצלמות.

לפני כן נפגש שריר עם שר הכלכלה היווני, קוסטאס סימיטיס, שהסכים עמו, כי המאבק בטירור חייב להיות אחת המטרות העיקריות של שיתוף הפעולה בין יוון לישראל.

אין ספק שהיוונים עושים כמיטב יכולתם להפגין את רצונם לשפר את היחסים עם ישראל, אך הם עושים זאת בזהירות מירבית, כשהם פוזלים כל העת בעין אחת אל עבר הערבים. הוכחה לכך היא העובדה, כי ביקור שריר אינו זוכה בפרסום כלשהו באמצעי התקשורת המקומיים.

צבא דרום־אפריקה פשט על 3 מדינות באפריקה השחורה

יוהאנסבורג. — יחידות קומאנדו של צבא דרום־אפריקה פשטו הבוקר על שלוש מדינות שחורות, שעמהן יש לה גבול משותף, לשם תקיפת בסיסים של „הקונגרס האפריקני הלאומי", שאנשי המחתרת שלו לוחמים בממשלת פרטוריה.

מטוסי חיל־האוויר הדרום־אפריקני, מסוקים, נושאי־גייסות וכוחות קרקע הופעלו בפשיטה נגד מטרות בתוך או ליד ערי הבירה של זאמביה, זימבאבווה ובוצ'ואנה.

בהודעות דרום־אפריקה נאמר, כי כל המטרות היו מרכזי הפעלה של יחידות־גרילה, שפעלו בדרום־אפריקה.

נשיא זאמביה, קנט קאונדה, כינס מסיבת עתונאים דחופה ואמר, כי שני אנשים, אחד אזרח זאמביה ואחר פליט מנאמיביה, נהרגו בהתקפה אווירית על מחנה פליטים מחוץ לבירה לוסאקה. ההתקפה הזאת היתה „מעשה פחדני ונבזי", אמר.

לעומת זאת נאמר בהודעת חיל־האוויר של דרום־אפריקה, כי המחנה שהותקף ליד לוסאקה היה מרכז מבצעי של תנועת ההתנגדות הדרום־אפריקנית. „הבסיס שימש למתן מחסה לטירוריסטים על נשקם, ומשם הם יצאו לפיגועים שונים בדרום־אפריקה" נאמר בהודעה.

כל שלוש המדינות שהותקפו תומכות ב„קונגרס האפריקני הלאומי", אולם הכחישו כי הן מאפשרות לארגון זה לקיים בסיסים אצלן.

הפשיטות בוצעו כמה שעות לאחר שמשטרת דרום־אפריקה הודיעה, כי גילתה מיצבור ענקי של כלי־נשק, הגדול ביותר בהיסטוריה של מדינה זו, וכן דינאמיט מתוצרת סובייטית, חומרי־חבלה פלסטיים וטילי־כתף.

ממשלת ארה"ב גינתה אתמול את הפשיטות, ודובר הבית־הלבן יצא בהודעה בוטה, שבה נאמר כי ארה"ב עומדת לצד עמי בוצ'ואנה, זאמביה וזימבאבווה, ומבטאת את הרוגז הרב נוכח האירועים האלה." (ע"ר, ע"צ)

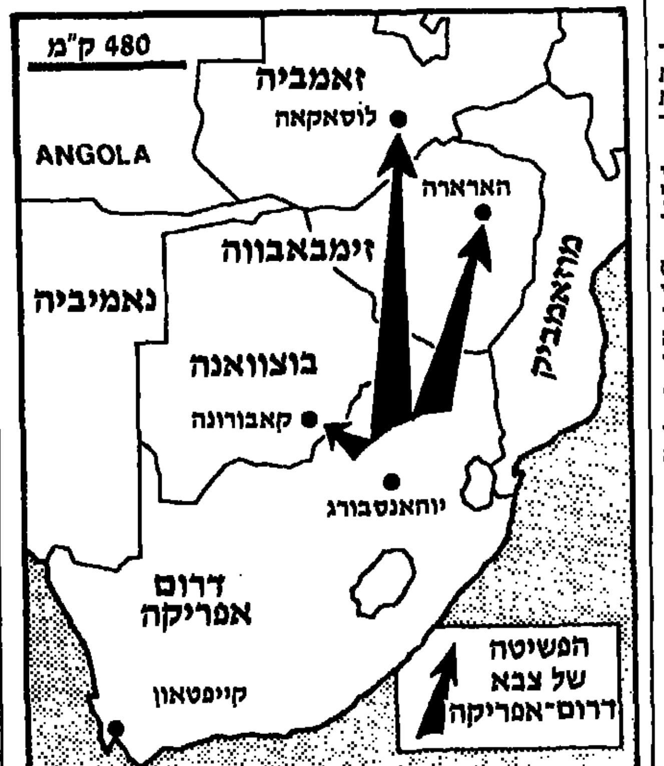

החיצים בגמח מצביעים על האתרים שעליהם פשט אתמול צבא דרום־אפריקה, בניסיון לתקוף את מפקדות „הקונגרס הלאומי האפריקני" בבירות של בוצוואנה, זאמביה וזימבאבווה. (צילום: אי. פי)

● אנשי בטחון מצריים סיכלו נסיון של סוכנים לוביים לשחד טייס בחיל האוויר המצרי להטיס את מטוסו, מדגם „אף־16", לבסיס אווירי צבאי בעיר טוברוק, בלוב — מסר אתמול „אל אהראם".

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה

רסיטל
מס' 4 ב„סדרת רסיטלים"
גדעון קרמר
כנר
אנדראס שיף
פסנתרן

התכנית:
שוברט: „רונדו ברוליאנט"
שומאן: סונטה מס' 2
ברטוק: סונטה מס' 1

היכל התרבות ע"ש פרדריק ר' מאן
יום רביעי, 4 ביוני 1986, בשעה 8.30 בערב
כרטיסים מהיום, בקופת התזמורת (היכל התרבות) בכל יום בשעות 10־1 ובסוכנות „קסטל", אבן גבירול 153, טל' 03־444725
הנחה למנויי התזמורת לפי תלוש מס' 108

חוק התכנון והבניה
הועדה המקומית לתכנון ולבניה

תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 148 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו בקשה ליתן אשור להקלה לתוספת אחוזי בניה 6% ברחוב ולינג מס' 18 גוש 6628 חלקה 242 תיק בנין 0956־016.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בסמי,
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו

מרחב תכנון מקומי
כפר סבא
הודעה עם סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ברבר בקשה להקלה ושימוש חורג הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להיתר על מגרש 1010א' בגוש 7599 (בנה ביתך) הקלות כלהלן: 1) 8% משטח הבניה המותר. 2) 10% בקו בנין צדדי.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל וכתוכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר־סבא, רח' ויצמן 131 בשעות קבלת קהל, ללא כל תשלום. וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש. התנגדויות מנומקות ובעלי העתקים אפשר להמציא ל־ועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר־סבא עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ויזה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר־סבא

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
חוף — הכרמל
מודעה

בהתאם לסעיף 149 לחוק, הננו מודיעים בזאת, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף הכרמל, בקשה ליתן אישור להקלה, בגוש 10616 חלקה 12, מגרש 47, לתכנית מפורטות חכ/124 שכונות 7,6,5,4 באיזור הנופש והוילות בסמוך קיסריה. מהות ההקלה המבוקשת א. בניה רלת כולכת לקו הבנין הצידי בחזית 1.2 מ'; ב. הצבת מנועי מזגן בקו הבנין הצידי וכולל יציקת משטח לריצפת המנוע.

המבקשים: לחמי סוון ודוד. בעל הקרקע או הבנין או המחזיק בהם, או כל אדם הרואה עצמו נפגע מאישור הקלה זו, רשאי להגיש התנגדות לועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף הכרמל, ד.נ. חוף הכרמל. התנגדות מנומקת ולציין שמו וכתובתו המדוייקת. ניתן לעיין בבקשה ללא כל תשלום, במשרדי הועדה, בשעות העבודה הרגילות. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו, ותובאנה לדיון בפני הועדה.

מרדכי פלס
יו"ר הועדה המקומית חוף — הכרמל

שערי מטבע –חוץ בנק הפועלים – 19.5.86

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
דולר אמריקני	1	1.45	1.52	1.4738	1.4922	1.482
לירה שטרלינג	1	2.20	2.30	2.2358	2.2637	2.248
מרק גרמני	1	0.65	0.68	0.6634	0.6717	—
פרנק צרפתי	1	0.20	0.21	0.2081	0.2107	—
גילדן הולנדי	1	0.58	0.61	0.5888	0.5962	—
פרנק שווייצרי	1	0.78	0.82	0.7949	0.8048	—
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2075	0.2101	—
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1948	0.1972	—
כתר דני	1	0.17	0.18	0.1791	0.1813	—
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2867	0.2903	0.280
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0712	1.0846	—
דולר אוסטרלי	1	1.03	1.11	1.0690	1.0824	1.074
ראנד דר' אפריקני	1	0.40	0.68	0.6710	0.6794	0.674
פרנק בלגי	10	0.31	0.33	0.3246	0.3286	—
שילינג אוסטרי	10	0.93	0.97	0.9420	0.9538	—
לירה איטלקית	1,000	0.95	1.01	0.9676	0.9796	0.971
ין יפני	100	0.86	0.90	0.8773	0.8882	0.880

בבית המשפט המחוזי בחיפה

להוי ידוע כי הוגשו לבית המשפט, בתיקים המפורטים להלן, בקשות ליתן צווים המכריזים על צווי ירושה ו/או קיום צוואה ו/או מינוי מנהלי עזבון.

כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון, שאחת הבקשות מתייחסת אליו ורוצה להתנגד לה, יגיש התנגדות להכרזה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

צוואות:

מס' התיק	שם המנוח/ה	תאריך פטירה	שם המבקש/ת
749/86	דיאמנט אריה	14.1.85	סטנלי וונ
757/86	לייזר ברוך	5.2.86	„אילן" ארגון ישראלי לילדים
759/86	רוונפלד חיים	28.5.83	רוונפלד לייזר
778/86	הרשקוביץ סטרול	19.12.85	הרשקוביץ איטה רחל
791/86	מינץ מינה	8.4.86	ליבוביץ איריס
793/86	בראונשטיין רחל	12.2.86	בראונשטיין חיים
795/86	לוי רני	24.3.86	מגדוביצקי מרטה
797/86	ויינרב יוטה	1.2.86	דליות שמואל וישראל
803/86	אשכנזי אלכסנדר	7.11.85	בן יצחק עזרא
809/86	באר עזרא	28.3.86	באר זהבה
813/86	איילר דוד	29.3.86	איילר נפתלי
819/86	בראונשטיין חנה	14.1.85	ליבוביץ חיים
823/86	קלרי ארנסט	7.9.85	קלרי יוליה
830/86	ויניפרד מאי אלמן	2.5.60	ארטור שואט
832/86	הורדיסטיאנו רחל	22.6.85	הורדיסטיאנו מרצל

ירושות:

מס' התיק	שם המנוח/ה	תאריך פטירה	שם המבקש/ת
755/86	גולדשטיין שמעון	23.1.86	צביק דינה
761/86	סין סטרול מטילדה	27.11.84	כבי קונץ
763/86	נדלר סנד	23.2.86	נדלר מרטה
765/86	ארדמן שמחה	16.1.78	ארדמן בלה
767/86	אפלבאום משה	10.2.86	אפלבאום אברהם
769/86	לוטרינגר שלמה	27.3.86	לוטרינגר צפורה
771/86	מטוסוב דוד	22.4.86	מטוסוב דבורה
773/86	מייזל אברהם	11.12.85	מייזל חנה
776/86	רובינזון גרטה	4.4.86	רובינזון דוד
781/86	ברסלב יוסף	2.4.86	ברסלב סוניה
783/86	נטרמן משה	31.1.86	נטרמן שרה
785/86	בילו מרדכי	4.10.84	בילו רוחמה
787/86	ציקוואשווילי תמרה	23.6.84	דונאשוילי רבקה
789/86	זולברג יהודית	23.2.86	סודק חנה
799/86	נייגר־ניצסקי הנריך	19.12.74	ד"ר נייגר ניצסקי רחל
801/86	שוהם רבקה	16.11.85	רופא רחל
805/86	אודרי ברוניה	3.3.86	אודרי יעקב
811/86	ברוך אנואר	4.2.86	ברוך רחל
815/86	וויטמן אברהם	26.6.85	לבנת שלום
817/86	ויגדור שושנה	23.5.85	ויגדור יעקב

ב. גילאור, שופטת רשמת

טלקס

● שוויון הזרמים ביהדות בבולים

„תמדית" – אירגון לחופש מדע, דת ותרבות – בירך אתמול על הכרתה הרשמית הראשונה של ישראל בשוויון מעמדם של הזרמים הקונסרבטיביים והרפורמיים ביה־דות עם הזרם האורתודוכסי. זאת באמצעות הנפקת בולים לרגל יובל המאה של בית המדרש לרבנים בארה"ב של הזרם הקונסרבטיבי, המכון למדעי היהדות של התנועה הרפורמית, והישיבה־אוניברסיטה של הזרם האורתודוכסי.

מחר יערך בלשכת יו"ר הכנסת, שלמה הלל, טקס לרגל הופעת הבולים במעמד שר התקשורת, שיוס את הנפקתם, ונציגי 3 המוסדות שיקבלו לידיהם את מעטפות היום הראשון של התנ־פקה.

חוגים אורתודוכסיים הביעו השבוע התנגדות חריפה לכריכת שלושת הזרמים יחד וחשש שהדבר יחווה פתח למתן מעמד שווה לכל הזרמים.

אתי רונאל

● ד"ר כבוד לפילוסופיה לפרופ' ג'ק פן

פרופ' ג'ק פן, כירורג פלסטי בעל שם עולמי, יקבל תואר כבוד לפילוסופיה מטעם אוניברסיטת ת"א במהלך מושב חבר הנאמנים השנתי שייפתח ביום א'.

פרופ' פן זכה לאותות כבוד על תרומותיו החלוציות בכירורגיה פלסטית, על עבודתו למען המצו־רעים בבית־החולים האפריקני לידו של פרופ' שווייצר ועל טיפולו בקורבנות הפצצה האטומית בהי־רושימה.

התואר יוענק לו בין היתר על שירותו בהתנדבות למען פצועי ישראל במלחמת העצמאות.

יוסף שמי

מעצרו של דוד בלאס הוארך עד תום ההליכים

„קיים חשש סביר שבלאס ינסה להטות עדים, לשבש הליכי משפט ולברוח לחו"ל אם ישוחרר" — כתב השופט בהחלטתו ■ סניגורו של בלאס התפטר

מעצרו של איש העסקים דוד בלאס הוארך אתמול עד תום ההליכים בפקודת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

לגבי שותפו, צבי אהרוני, ציווה בית המשפט לשחררו בערבות של 100 אלף ש"ח, אך שחרורו בפועל עוכב ל־48 שעות. זאת על־פי דרישתה של התובעת, פנינה דבורין, כדי לתת לה שהות להגיש ערעור על ההחלטה.

בהחלטתו הארוכה עמד השופט אבן־ארי על מספר נקודות חשובות בתיק זה. בתגובה לטענתו של בלאס מיום מעצרו הראשון, כי הסכסוך בינו לבין התק"ם הוא למעשה סכסוך אזרחי, כתב השופט אבן־ארי: „הטענה כאילו הסכסוך הוא אזרחי במהותו נדחית. כל סכסוך פלילי, כמו פריצה וגניבה — יש בו יסוד אזרחי, דהיינו, אורח המבקש חזרה את כספו. העובדה שאין בתיק זה מתלונן אינה רלבנטית להליך פלילי".

עוד כתב השופט אבן־ארי, כי כל העובדות מצביעות על כך שבלאס עושה ככל יכולתו כדי להשפיע על עדים וקיים חשש סביר לשיבוש הליכי משפט, אם ישוחרר. בלאס טען כי ברשותו 1000 קסטות מוסתרות שעליהן מוקלט כל החומר הנוגע לפרשה, וכי יוכל להעלימן בכל עת, כפי שהעלים מכונת כתיבה שהיתה במשרדו. עם תום חקירתו אמר בלאס לתנ"ץ גונן, כי „אין אני מאשים אנשים הבורחים מן הארץ". לפיכך הובע חשש כי יימלט אם ישוחרר. „קיים חשש סביר וממשי כי בלאס ינסה להטות עדים, לשבש הליכי משפט ולברוח לחו"ל", כתב השופט אבן־ארי בהחלטתו.

סניגורו של בלאס, עו"ד אורי סלונים, התפטר ובמקומו ימונה ככל הנראה עו"ד יעקב ווינרוט. (עתים)

מנהל האגף לחינוך ערבי ננזף בבג"ץ על שיכתוב המלצות

בית־המשפט הגבוה לצדק מתח ביקורת חריפה על מנהל האגף לחינוך ותרבות ערבים במשרד־החינוך־והתרבות, עמי־נואל קופלוביץ, על ששיכתב המלצות ועדה למינוי מנהלי בתי־ספר והגיש למנכ"ל משרד החינוך המלצה אחרת מזו שהוחלט עליה.

מדובר בעתירה לבג"ץ שהגיש האלא חזאן, שביקשה להתמנות כמנהלת חטיבת ביניים בבית־ספר בנצרת, יחד עם עוד שישה מועמדים נוספים. ועדה למנוי מנהלים, שבה היה חבר קופלוביץ, החליטה להמליץ על שלושה מועמדים, וביניהם העותרת. לבחירתו של מנכ"ל משרד־החינוך. ההמלצה נכתבה בפרוטוקול ערוך בכתב־יד קשה לקריאה, נאמר בהחלטת בג"ץ. מנהל האגף שיכתב את הפרוטוקול והמליץ על מועמד רביעי, שנבחר לבסוף לתפקיד מנהל בית־הספר.

„מנהל האגף לא מילא כלל את התפקיד שהוטל עליו על־ידי הוועדה, אלא נטל לעצמו תפקיד אחר בנסחו דו"ח משלו שכמעט ואמרנו כי אין דמיון בינו ובין דו"ח הוועדה. יתרה מזו, המשיב לא גילה את אוזנו של המנהל הכללי שאין הוא מביא במכתבו את ציטוט ריעותיהם של חברי הוועדה וכי הוא כותב את מכתבו ללא קשר לעמדות ודעות שהובעו", נאמר בפסק־הדין.

עוד נאמר בהחלטה, כי מנהל האגף צרף למכתבו „המודפס בצורה נאה ומאירת עיניים", את הפרוטוקול מהישיבה „שהקריאה בו דורשת מאמצים לא קלים וקשה לרוץ בין השורות", במכתבו הציג את המועמד שלו כראשון בין יתר המועמדים, למרות שלא נבחר כלל.

עור קובע השופטים, המשנה לנשיא ביהמ"ש העליון מרים בן־פורת והשופטים אהרון ברק ומרדכי בן־דרור: „פשוט אינגו מוצאים כל טעם והצדקה לדרך־לאדרך זו, שפרוטוקול המשקף נאמנה את דעת חברי הוועדה נכתב מחדש על־ידי אחד מחברי הוועדה, כדי שיביע בצורה יותר אישית את דעותיו של מחברו".

שופטי בג"ץ ממליצים לפרסם הנחיות כלליות לעבודת ועדות הממליצות על מינוי מנהלי בתי־ספר ועל דרכים להעברת ההמלצות לעיונו של מנכ"ל משרד־החינוך. בהתייחס למקרה בעתירה הוחלט, כי על מנכ"ל משרד־החינוך לשקול שוב את מינוי מנהל בית־הספר. (עתים)

ביקוש למניות ההסדר „מימוש רווחים" בחופשיות

גלגלי הבורסה

מאת אלחנן הורוביץ

ערך השוק של המניות החופשיות ירד אתמול ב־0.2% עקב „מימוש רווחים". לעומתן היה עודף ביקוש של 4.6 מיליון ש"ח למניות ההסדר, שערך השוק שלהן עלה ב־0.8%. תשואותיהן השנתיות ירדו מ־12% ונער־במובילות־בין 11.78% ל־11.99%. בשוק איגרות החוב היה עודף ביקוש של 6 מיליוני ש"ח לצמודות למדד ועודף היצע של 100 אלף ש"ח בצמודות לדולר.

בקרנות הנאמנות השקיע אתמול הציבור 4 מיליוני ש"ח, מזה 2 מיליוני ש"ח במתמחות במניות ו־2 ב„סולידיות". כ־80% מזה בקרנות בנק הפועלים.

שער הדולר היציג עלה אתמול כ־0.76 אג' — כ־0.51% — ל־1.4823 ש"ח. הדולר השחור נע בין 1.61 ל־1.625 ש"ח.

בשוק המניות ירדו אתמול 135 שערים, לעומת 123 שעלו ו־122 שנשארו בלי שינוי. מהם ירדו 43 ב־5% ויותר ו־26 עלו ב־5% ויותר. נרשמו 6 „מוכרים בלבד" ו־3 „קונים בלבד".

המחזור בשוק המניות הסתכם ב־11.5 מיליון ש"ח, מו כ־3.4 מיליון ש"ח במניות ההסדר.

במניות ההסדר שררה מגמת עלייה. עלו ב־%: פועלים מב' — 1.4; פועלים ש' — 1.0; פועלים מ' — 0.9; בל"ל — 0.8; אי.די.בי. רג' — 1.2; אי.די.בי. א' — 1.2; אגוד רג' — 1.0; דיסקונט ב' — 0.4; מזרחי ש' — 0.9. לעומתן ירדה מימון סחר 5 ב־3%. רבים הפנו את תשומת הלב לביקוש הגדול — 100 אלף ש"ח — למניות אי.די.בי. א'. נפוצו שמועות, שבעלי אי.די.בי. ובנק דיסקונט, ירצו להשתוות עם ברון רוטשילד, שבמניות הבנק הכללי שלו אין הפלייה בזכויות ההצבעה של 10 קולות לעומת קול אחר.

במניות הבנקים המסחריים שמותין להסדר שררה מגמה מעורבת. עלו ב־%: אוה"ח — 2.8; כללי מ"ד 1 — 0.4. לעומתן ירדה הספנות 0.1 ב־0.2%.

במניות החופשיות בלטו ביותר העליות ב־%: קרור 0.1 — 13.3; ב־10%: עלו: טפחות מב' ש', קריסטל, ספנות 0.1 ו־0.5, ערוכה 0.1, משוב, בן יקר, ישפרו, קינג 1, לנדקו 0.5. לעומתן ירדו ב־10%: ערוכה 0.1, רוגוזין 5, שמן, מקט 1, טרומאסבסט 1, אדיין 1 ו־5, זיקה 5 (אחרי שזיקה 1 עלתה ב־2.1%). כרטון 1 ירדה ב־12.1%.

בשוק איגרות החוב עלו אתמול הצמודות למדד בשלוש אחוז בממוצע והנסחרות במט"ח והצמודות לדולר — ב־0.4% בממוצע. המחזור בשוק אג"ח הגיע ל־6.7 מיליון ש"ח, מזה כ־1.7 מיליון ש"ח בסוג „גליל 4.25%" ו־1.3 מיליון ש"ח בצמודות ב־80% למדד בלבד.

במילווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 1.22% ל־1.46%, תוך מחזור קטן של כ־494 אלף ש"ח.

* תדיראן הנפקות (1986) הגישה לבורסה טיוטת תשקיף להנפקת איגרות חוב בסכום נקוב כולל של 63 מיליון ש"ח, נושאות ריבית בשיעור של 8.25% לשנה, צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שיפורסם בגין חודש מאי 1986.

תיקון טעות

בידיעה שהופיעה אתמול בעניין סם הכט מפרשת הטילים נזכר בטעות כי הקים חברה בשווייץ יחד עם זאב רייס למכירת מוצרי מפעל להבות. צריך לחיות המפעל למטפי כיבוי של קיבוץ להבות הנשך מיוצג על־ידי חברה של זאב רייס „בליין אאוט" בארה"ב ואין כל קשר בין המפעל לבין סם הכט.

הטור השבועי

דיון על פנסיה תקציבית

ביום 19 במאי 1986 קיימה המזכירות הפעילה דיון עקרוני במצבם של הגימלאים בפנסיה תקציבית. המשתתפים בדיון ציינו את השחיקה שחלה בפנסיה התקציבית והועלו הצעות לתיקון המצב. אחדים דרשו לעבור לחישוב הפנסיה לפי המדד המלא המקובל בפנסיה מצטברת ותשלום חד פעמי על השחיקה בתקופה האחרונה. הוטל על האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות הגימלאים להכין הצעות אופרטיביות לשיפור הפנסיה התקציבית. ההצעות תבואנה לדיון והחלטה במוסדות הסתדרות הגימלאים עם סיכום הדיונים יוגשו ההצעות למוסדות ההסתדרות הנוגעים בדבר. השתתפו בדיון: חח"ן, סתת, לאה גיחון, רבינוביץ, מגלי, אטלס, פרס, טלמור, סמולר ומשה ברעם.

מדיון מלווה של"ג לגימלאים

יו"ר הסתדרות הגימלאים א. אברהמוביץ פנה במכתב אל מר י. בראון הממונה על הכנסות המדינה בבקשה שיודיע ויפרסם בהקדם מתי יחול התשלום של מלווה של"ג לאלה שהגיעו לגיל 65 שנה החל מינואר 1986. בהתאם להבטחות קודמות בהן נאמר שהפדיון של מלווה של"ג יהיה מידי לאזרחים שעברו את גיל 65.

סיור במוסדות „משען"

חברי המרכז היו"ר א. אברהמוביץ, יו"ר אגף הרווחה מ. סמולר, מנהל אגף הארגון א. סריג, ועוד מספר חברי מזכירות ערכו סיור בבית אבות אפעל ובית החולים הסיעודי ברעננה. נתקבלו בסבר פנים והודרכו ע"י החברות אסתר יקוביץ ורבקה יעקובי. יש במפגשים אלה תרומה להעמקת שיתוף הפעולה בין הסתדרות הגימלאים, הנהלת משען והנהלות המוסדות השונים ותושביהם.

חדוה

1300 משפחות גימלאים נהנות מההנחה של 33% במסי ארנונה שהוענקה לשנת התקציב 86/87 למשלמים שנה מראש. הגביה בוצעה ע"י מתנדבים ממועדון מועצת הפועלים. הועדה לטיפול אישי ליד סניף הגימלאים פתחה במפעל אספקת ארוחות צהרים (כשרות למהדרין), לגימלאים ובמיוחד לעריריים – ות. באמצעות „מולוך" שגם סיפקה מקרר המכירה ע"י מתנדבים.

כארגון גימלאי העיריות והמועצות המקומיות

המזכירות הארצית בראשותו של הח' לאה גיחון בהוראת האוצר לא להחזיר למקבלי פנסיה תקציבית מס הכנסה שנוכה מקיצבת הזיקנה בחודשים יולי־אוגוסט וספטמבר 1985, הוחלט: 1. להביע מחאה נמרצת על הפגיעה בגימלאים. המזכירות רואה בהוראה הפרת אימון. מאחר והממשלה הכירה שאין להשתמש במערכת השכר בצווים אלה. 2. מזכירות הארגון פונה למזכ"ל ההסתדרות ולחברי הכנסת מכל הסיעות לפעול לביטול ההוראה האוצר. ולגרום לכך שסכומי מס ההכנסה שנגבו מקיצבאות הביטוח הלאומי של הגימלאים התקציביים בחודשים יולי, אוגוסט וספטמבר 1985 יוחזרו להם בהקדם.

הועדה הכלכלית

מודיעה על הנחות לגימלאים בבית ליסין; מנוי שנתי 55 ש"ח במקום 75 ש"ח, וכן הנחה על כרטיס בודד. יש להציג כרטיס גימלאי.

גימלאי „נשר" חיפה

חגגו את יום העצמאות בנשף מפואר בבית המהנדס. ברכו יו"ר מחוז חיפה הח' יוסף בלושטיין, לוי"ר גימלאי „נשר" י. פלג, ראש מועצת „נשר" הח' נחן מר ריזליש, מנהל מפעל „נשר" מר פאר, מזכיר ועד הפועלים ש. בלילה, יו"ר המהנדסים ש. גובר, מזכירות הפקידים צביה. חולק שי לעשרה חברים שהגיעו לגיל גבורות, ברך מנהל פח אדם מר רפפורט את הערב הינחה גימלאי צעיר מה גורנגולנד.

בפלילים

33 חשודים בסחר־סמים נעצרו במיבצע בת"א

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

5 חודשי פעילות של סוכן משטרתי סמוי הגיעו לסיומם אתמול בבוקר במעצרם של 33 חשודים בסחר בסמים ובהפצתם באיזור תל־אביב יפו.

אתמול עם שחר יצאו כ־120 בלשים של היחידה המרכזית בפיקודו של ניצב־מישנה עמוס עוזני כשהם מלווים בכלבנים ובכלבי סמים. המבצע כונה „ניבור ציר".

המעצרים התאפשרו לאחר פעילות אינטנסיבית של הסוכן המשטרתי השתול על־פי תוכנית שהותוותה מראש על־ידי מפעיליו ביחידה המרכזית בתל־אביב. הסוכן פעל במוקדים הנגועים והמוכרים למשטרה כאזורי סחר בסמים קשים בתל־אביב. דגש מיוחד קיבל איזור יפו. שכן נעצרו 17 סוכנים ומפעילי תחנות למימכר סם קשה מסוג הירואין וקוקאין. בין העצורים שני קטינים בני 17 מיפו.

כשהגיעו הבלשים לביתו של אחד החשודים בתל־אביב הבחינו בשני צעירים הנמלטים מן הבניין כשלגופן תחתונים בלבד. התפתח מרדף רגלי והבלשים עצרו את השניים.

להערכת המשטרה צפוי צמצום היקף הפצת הסמים הקשים באיזור תל־אביב־יפו בעקבות המיבצע.

הסוכן שחשף פרשת משרד הרישוי הודה שקיבל שוחד

סוכן המשטרה הסמוי שהביא לחשיפת פרשת השחיתויות במשרד־הרישוי בירושלים, הודה בבית־המשפט המחוזי בירושלים במהלך חקירה נגדית, כי קיבל תשע פעמים שוחד במהלך 1984.

הסוכן הסמוי, משה שקר, שגויים למשטרה לאחר חשיפתו, נשאל על קבלת השוחד על־ידי עורך־דין יעקב רובין, בא־כוחו של המורה לנהיגה פאלח אבו סירחן, שהוא אחד הנאשמים בפרשה. הסוכן הסמוי התבקש ע"י עו"ד רובין לפרט את הפעמים שבהם קיבל שוחד. הוא השיב כי באחד המקרים העניק רשיון נהיגה לתושב ערד תמורת שוחד, למרות שלא בדק כלל. הוא העביר מבחני נהיגה עיוניים ומעשיים את חמותו ואת שכניו, גם זאת תמורת שוחד. כן הודה הסוכן בקבלת שוחד במקרה של רופאה מירושלים, אשר אותה העביר מבחן עיוני למרות שטופס הלימוד טרם נחתם כחוק והרופאה לא עברה בריקה רפואית.

במהלך החקירה הנגדית התברר כי בעלה של הרופאה, אף הוא רופא, נתן אישור רפואי שהסוכן המשטרה סובל מבעיות גב, למרות שלא היו לו כאלה. בעזרת תעודה רפואית זו הצליח הסוכן הסמוי להשתחרר ממילואים.

פרשות אלה, שבהן היה מעורב הסוכן הסמוי, התגלו מהודעות שנתן הסוכן במשטרה טרם גויסו לשמש כסוכן סמוי. (עתים)

שוב מעשה מגונה בילד בירושלים

מקרה נוסף של מעשה מגונה בילד אירע בירושלים, בילד בן 7 בשכונת רמות.

כחשוד במעשה נעצר מחפוז ערב, בן 37, תושב איזור גילה. בדיון שהתקיים אתמול בבית־משפט השלום בירושלים סיפר נציג המשטרה, כי המעשה אירע ב־12 לחודש זה. על־פי החשד הכניס החשוד את הילד לצריף באתר בנייה שבו הוא עובד כשומר, ושם עשה בו מעשים מגונים. לדברי החוקר יש למשטרה עדויות של ילדים שראו את הקטין נכנס לצריף. הילד חזר אחר כך הביתה וסיפר לאביו מה שקרה לו. הלה התלונן במשטרה ובעקבות כך נעצר השומר.

נציג המשטרה מסר כי החשוד הורשע כבר בעבר במעשה מגונה ונדון למאסר 3 חודשים.

השופטת מרים נאור קבעה, כי שחרורו של החשוד מהווה סכנה לציבור וציוותה להאריך את מעצרו ב־3 ימים נוספים, בתקופה זו מתכוונת המשטרה להעמידו לדין.

כתב עת"ם מציין, כי בפרשת המעשים המגונים שבוצעו בגופה של ילדה בת 9 בשכונת קריית־משה אין לפי שעה עצורים. (עתים)

עם המשפחה
אנו אבלים על מות חברנו
יוסף רובין
עובדי „הדפוס החדש" והמנהלה

ללבן יוריה ובני משפחתו
אתכם במות
האב
חברים מקיבוץ מגן

למשפחת זנד
משתתפים בצערכם על מות
פולדי ז"ל
דיירי הבית בלהיגרדיה 40